

T.C.
Millî Eğitim Bakanlığı
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

**Öğrenciyi ve Programı
Anlamaya Yardımcı
İlköğretim
Veli Kılavuzu**

EDİTÖR

Prof.Dr. İrfan ERDOĞAN

EDİTÖRLER KURULU

Mehmet Akif SÜTCÜ	Program Geliştirme Uzmanı
Mevlüt KAŞIKÇI	Program Geliştirme Uzmanı
Serap YALÇIN GÜLER	Program Geliştirme Uzmanı
Erol ÖZSOY	Program Geliştirme Uzmanı
Toper AKBABA	Program Geliştirme Uzmanı
Güler KAPLAN	Coğrafya Öğretmeni
Nur ÇAYIRDAĞ	Psikolojik Danışman ve Rehberlik Uzmanı
Hüseyin SERİN	Sınıf Öğretmeni

KOMİSYONLAR

TÜRKÇE

Dr. Ayhan BABAROĞLU
İnci TÜRKER
Zeliha ELVAN

MATEMATİK

Fatma DERYA YAVUZ
Gamze OKUR ŞİMŞEK
Yeşim SARAÇOĞLU

HAYAT BİLGİSİ

Duygu ÖZTEKİN
Rufeyde ÇALIKOĞLU

SOSYAL BİLGİLER

Fatma TÜRKAN
Dr. Sevim CAN

FEN VE TEKNOLOJİ

Ayşe ARSLAN
Dr. Fatma TEZCAN
F. Zerrin GÖRGÜN

T.C.
Milli Eğitim Bakanlığı
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

Öğrenciyi ve Programı
Anlamaya Yardımcı
İlköğretim
Veli Kılavuzu

Ankara 2008

ÖNSÖZ

Değişen dünyada bilgiye ulaşma ve bilgiyi yeniden üretme yollarının farklılaşmıştır. Bu nedenle değişime ayak uydurmak ancak eğitim ile mümkün olabilecektir.

Bilgiye sahip olmak yeryüzündeki en büyük zenginlik unsurudur. Teknoloji yoğun çalışmanın, bilgiyi üretmenin ve bilgiyi anlamlı hale getirmenin yeryüzünde zenginliğe giden en önemli kilometre taşlarındandır.

Yenilenen ilköğretim programlarının müfredatımızın dayandığı temel anlayış, eğitimi eğitimin muhatabı olan öğrenciyle paylaşmaktır. Onunla birlikte düşünmek, onu doğrudan sürece dâhil etmektir.

Yenilenen öğretim programlarımızın çok önemli bir ayağı, destekleyici unsur, velilerimizdir. Velilerimiz eğitimde olmazsa olmaz paydaşlarımızdır. Öğretmen-öğrenci-veli ve okul idaresi, bu dörtlü aynı kare içinde buluşursa biz eğitimden beklediğimiz sonuçları elde edebiliriz.

Saygıdeğer Velilerimiz,

Millî Eğitim Bakanlığı olarak biz, eğitime yapılan her yatırımın Türkiye'nin aydınlık geleceğine yapılan bir yatırım olduğuna inanmaktayız.

Devlet olarak üstlendiğimiz maddî yük, çağdaş Türkiye özlemine dairdir.. Ülkemizin geleceği olan değerli öğrencilerimizin iyi eğitim almaları için uygun şartların sağlanması, her zaman ve her zeminde en önemli görevimizdir.

Çocuklarımızın başansı, veli, yönetici ve öğretmen iş birliğine bağlıdır. Okullarımız, en değerli varlıklarımızın şekillendirildiği yerlerdir. Veli olarak okulları her yönden desteklemek, sorgulamak, iş birliği yapmak biz eğitimcilerin sizlerden beklediğimiz en önemli görevdir. Bizi sorgulayın, destekleyin, bizimle iş birliği yapın ki daha başarılı bir nesil yetiştirelim.

Bu kitabın tüm öğrenci, meslektaş ve velilerimize yararlı olmasını dilerim.

Doç. Dr. Hüseyin ÇELİK

Millî Eğitim Bakanı

BAŞLARKEN

Değerli veliler,

Aile; çocuğun eğitiminde, toplumsallaşmasında, kişiliğinin oluşmasında ve gelişmesinde rol oynayan en önemli kurumdur. Çocuğun ilk öğrenme ortamı olan ailede edinilen bilgiler; beceriler; değerler ve deneyimler okuldaki öğrenme-öğretme ortamları ile pekiştirilmektedir.

Okul başarısının hayat başarısına dönüşmesinde, kendine güvenen ve sorumluluk sahibi bireyler yetişmesinde aile ile okulun etkili iletişim kurması büyük önem taşımaktadır.

Eğitim ve öğretimin sadece dört duvar ile sınırlı kalmaması anlayışı, sınav ve not verme sistemindeki değişiklikler gibi eğitim alanında yapılan yenilikler; ailenin ve okulun eğitimden beklentilerini ortak bir noktada buluşturmayı hedeflemektedir. Elinizdeki bu çalışma da "Çocuklarımıza daha etkin ve yararlı bir eğitimi nasıl verebiliriz?" sorusuna cevap niteliğinde atılan adımlardan sadece biridir.

Bu kitapta, öğrencilerimizin öğrenme süreçlerine siz velilerimizin hangi düzeyde ve nasıl yardımcı olabileceği, bu süreci nasıl yönlendirebileceği, çocuklarımıza ne şekilde rehberlik edebileceği konularıyla ilgili öneriler ortaya konulmaktadır. Velilerimizin öğrenme sürecine katılımını gerçekleştirebildiğimizde, okul ile veli arasında etkili iletişimi başarabildiğimizde velilerimiz kendilerini okulun bir parçası hissedecek, öğrenme-öğretme ortamına önemli katkılarda bulunacak, başarmanın zevkini çocuklarıyla birlikte yaşayarak onların kişilik gelişiminde önemli rol oynayacaklardır. Kimi zaman birlikte gezilen tarihî bir mekân, bir müze, kimi zaman da birlikte okunan bir gazete kupürü, çocuklarımıza ve bize unutamayacağımız deneyimler kazandıracaktır.

Kitabın hazırlanmasında emeği geçenlere teşekkür eder, bu çalışmanın çocuklarımız için yararlı olmasını dilerim.

Prof. Dr. İrfan ERDOĞAN
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı

GİRİŞ

Sosyal bir hukuk devletinin temel görevi olarak görülen ve anayasal bir hak olan eğitim, tüm dünyada sürekli bir değişim ve gelişim içindedir. Eğitilmiş insan gücü de en verimli üretim alanlarından biri olarak kabul edilmektedir. Ayrıca eğitim, siyasi, toplumsal ve kültürel bütünleşmenin ve değişimlerin en etkin araçlarındandır.

Dünyada “bilgi” kavramı, “bilim” anlayışı, “demokrasi” ve “yönetim” kavramları hızla farklılaşmaktadır. Bu nedenle ülkelerin gelişmesine yapılacak en büyük katkı, insan kaynaklarına yapılan yatırım ve eğitim alt yapısının iyileştirilmesi olacaktır.

Bakanlığımız, özellikle son yıllarda, etkili bir eğitim modelini gerçekleştirmek için yoğun girişimlerde bulunmaktadır. Bu girişimler, eğitim sistemimizin zihinsel ve felsefi alt yapısını oluşturan tekdüze mantık yerine çoklu sebep ve çoklu sonuçlara dayalı bir anlayışın oluşması yönünde yoğunlaşmıştır.¹ Öğretim programlarımızın dayandığı teorik alt yapı, katı davranışçı bir anlayıştan, yapılandırmacı bir anlayışa doğru evrilmiş, çoklu zekâ kuramını da temele alan bir yapı içinde etkinlik tabanlı olarak tasarlanmıştır. Bu amaçla ilköğretim okulları haftalık ders çizelgesi 2004 yılından itibaren yeniden düzenlenmiştir. Çizelgede yer alan zorunlu ve seçmeli dersler tekrar belirlenmiş, bütün derslerin öğretim programları yenilenmiştir.

Öğretim programlarının geliştirilmesi çalışmalarında;

1. Ülkemizin tarihsel, kültürel, sosyal, ahlaki birikimi ve kalıtımı temel bir dinamik ve motivasyon kaynağı olarak görülmüş,

2. Atatürk'ün kurduğu “Türkiye Cumhuriyeti”nin gelişerek devamlılığı ilkesi birinci referans noktası olarak ele alınmış,

3. Dünyada yaşanan tüm değişim ve gelişmeler ikinci referans noktası olarak kabul edilmiş,

4. Avrupa Birliğine üye olmayı hedefleyen, bunu bir devlet politikası olarak ele alan, bu konuda gerekli kanunları çıkaran ve gerekli adımları atan, tüm çalışmalarını ve çabalarını bu doğrultuda yönlendiren bir ülke olarak Avrupa Birliği normları, hedefleri ve eğitim anlayışı üçüncü referans noktası olarak sayılmış,

5. Mevcut eğitim özelliklerinin belirlenmesi, başarı ve başarısızlıkların değerlendirilmesi ve ortaya çıkan sonuçlar, dördüncü referans noktası olarak kabul edilmiştir. Nitekim PISA, TIMSS ve PIRLS gibi uluslar arası başarı değerlendirme çalışmalarının ortaya koyduğu bulgular bu çerçevede değerlendirilmelidir.

1. Komisyon, İlköğretim 1-5. Sınıf Programları Tanıtım El Kitabı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Eğitim Öğretim ve Program Dairesi Başkanlığı, Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi, Ankara 2005.

Yenilenen ilköğretim programlarının vizyonu, Atatürk ilke ve inkılâplarını benimsemiş, temel demokratik değerlerle donanmış, bireysel farklılıkları ne olursa olsun, araştırma, sorgulama, eleştirel düşünme, problem çözme ve karar verme becerileri gelişmiş, yaşam boyu öğrenme ilkesine inanan ve insan haklarına saygılı, mutlu Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları yetiştirmektir.²

Öğretim programlarından beklenen verimin elde edilebilmesi için Bakanlığımız sistem içinde yer alan tüm paydaşları bilgilendirmiştir. Bu amaçla ilköğretim müfettişleri, okul yöneticileri ve öğretmenlerimiz belirli bir plan dâhilinde hizmet içi eğitime tabi tutulmuşlardır. Yenilen ilköğretim okulu öğretim programları, 2004–2005 öğretim yılından itibaren 9 ildeki 120 pilot ilköğretim okulunda başarı ile uygulanmıştır. Nitekim 2008-2009 öğretim yılından itibaren ilköğretim okullarımızın bütününde yeni öğretim programları uygulanmaya başlanacaktır.

Kılavuza Neden İhtiyaç Duyulmuştur?

Bilindiği gibi, toplumun eğitim ihtiyacının giderilmesi amacıyla oluşturulan temel kurumlardan biri okuldur. Okul, kontrollü bir ortam yaratarak çocukta topluma ve kendisine yarar sağlayacak davranışları oluşturmaya çalışır. Ancak okulun öğrenciye istenilen davranışları tek başına kazandırması olanaklı değildir. Kazanılan davranışların önemli bir kısmı da ailenin katkısı ile oluşur.³ Aile katılımı, öğrencilerin okul başarısına etki eden en önemli etmenlerden biridir. Çünkü öğrencilerin okul başarısı sadece okulda öğretmen-öğrenci etkileşimi sonucunda gerçekleşmektedir. Ebeveynler de çocuklarına okuldaki etkinlikleri tamamlayıcı nitelikte çok önemli katkılar sunabilirler.⁴

Kesintisiz zorunlu eğitime geçişle birlikte çocuğun eğitim süreci, geçmişe oranla daha uzun bir zamanı kapsamaktadır. Ancak yine de çocuğun okulda geçirdiği zaman, ailesi ve çevresiyle geçirdiği zamana göre hayli kısadır. Bu nedenle okul ve öğretmenler, aileler tarafından desteklenmelidir. Yapılan araştırmalar, çocuklarına destekleyici bir ortam sağlayan ailelerin, sosyo-ekonomik durumları yetersiz olsa bile çocuklarının okul başarısına olumlu etki yapabildiklerini göstermektedir. Bu nedenle öğrencilerin okul başarılarını artırmak hem ailelerin hem de okulun ortak sorumludur. Okul ve aileler bu amacı gerçekleştirmeye yönelik programları düzenlemek ve uygulamak için birlikte çalışabilirler.⁵

Çocukların okul başarıları üzerinde okulun fizikî, sosyal ve psikolojik ortamı kadar, ailelerin evde sağladıkları ortam ve koşulların da önemli etkisi vardır. Ailenin en azından çocuğu öğrenmeye güdülemesi, okulda öğrendiklerini tekrar etmesi ve pekiştirmesi için ona yol göstermesi çocuğun başarılı olmasına yardımcı olacaktır. Bunun için ailenin okulla işbirliğine girerek, öğrencinin okulda hangi konuları öğrendiği, ne tür etkinlikler gerçekleştirdiği, bunları evde nelerle tamamlaması

2. Komisyon, a.g.e.

3. GÜMÜŞELİ, Prof. Dr. Ali İlker, Ailenin Katılım ve Desteğinin Öğrenci Başarısına Etkisi, Özel Okullar Bülteni, 2/6, Eylül 2004, s. 14–17.

4. ASLANARGUN, Engin, Okul-Aile İşbirliği ve Öğrenci Başarısı Üzerine Bir Tarama Çalışma, Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 18, 2007.

5. TUTKUN, F. Ömer; KÖKSAL, Ayşe Elâ, Okul Aile İşbirliğinde Yeni Yaklaşımlar, Eğitim Araştırmaları, Sayı: 8, Yıl:2, 2002.

gerektiği, öğretim sürecinde kullanması gereken araç gereçlerin neler olduğu, çocuğa hangi konularda yardımcı olabileceğini öğrenmesi gerekir.Yapılan araştırmalar; ailenin çocukla destekleyici bir ilişki ve iletişim kurmasının onun başarısına olumlu etkisi olduğunu, bir sorunla karşılaşıldığında onu çözüme konusunda çocuğa yardımcı olmanın, düzenli çalışma alışkanlıkları kazanmaları için onları teşvik etmenin çocuğun okul başarısına katkı sağladığını ortaya koymuştur.⁶

Öte yandan ülkemizde eğitim alanında Bakanlığımızca yapılan atılımların idareci ve öğretmenlerimiz tarafından yeterince anlaşılması ve bunların gereğinin yapıyor olması tek başına bir anlam ifade etmemektedir.Yapılan araştırma ve gözlemler; bazı velilerimizin çocuklarının gelişimine ev ortamında kendilerinin de katkı sağlayabilmeleri için neler yapmaları gerektiği konusunda belirgin bir arayış içinde olduklarını göstermiştir.Anne ve babalık, bir tür sosyal roldür. Her sosyal rolde olduğu gibi anne ve baba olarak kendi sosyal rolünü çok iyi yerine getirmek isteyen velilerin varlığı da bilinen bir gerçektir. Bu kaygı doğrultusunda arayış içinde olan velilerimize, belirli bazı dersler [İlköğretim Türkçe, Matematik (1–8. Sınıflar), Fen ve Teknoloji (4–8. Sınıflar), Hayat Bilgisi (1–3. Sınıflar), Sosyal Bilgiler (4–7. Sınıflar)] bazında, çocuklarının başarılarının artması için okul etkinliklerini ev ortamında nasıl destekleyebilecekleri konusunda yardımcı olma gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu gerekçeden hareketle Başkanlığımızda velilerimize yönelik bir kılavuz çalışması başlatılmıştır. Kılavuz üç bölümden oluşmaktadır.

Birinci Bölüm

Bu bölümde İlköğretim Türkçe ve Matematik, Fen ve Teknoloji, Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinin içeriklerinin aile ortamında veliler tarafından nasıl desteklenebileceği konusunda onlara yardımcı olmaya çalışılmış ve onlara bir takım önerilerde bulunulmuştur. Bu doğrultuda, bölümün amaçları aşağıda sıralanmıştır:

1. Öğrencinin başarılı olmasında zamanı etkili bir biçimde planlama ve yönetme alışkanlığı kazanması büyük önem taşır. Çocukların öğretmen ve ailenin desteği olmadan bu alışkanlığı kazanmaları çok zordur. Bunun için ailenin öğretmen ve yöneticilerle iletişim kurarak okulda yapılanlardan haberdar olması, elde ettiği bilgilere dayalı olarak çocukla birlikte günlük, haftalık çalışma planı yapması ve yapılan bu planların çocuk tarafından uygulanıp uygulanmadığını sürekli izlemesi gerekir.⁷

2. Ailenin ev ortamında üstlenmesi gereken bir diğer rol, çocuklarının ev ödevlerine yardımcı olmalarıdır. Öğrenciler ev ödevleri yardımıyla bir yandan öğrenme sürecinde aktif rol alma fırsatı elde ederken, diğer yandan da öğrendiklerini pekiştirme olanağı elde ederler. Ailenin bu konudaki rolü, çocuğun ödevlerini tam ve doğru olarak yapıp yapmadığını kontrol etmek, ödevini yapması için onu teşvik etmek, ihtiyaç duyduğu araç gereç ve ortamı sağlamak, karşılaştığı sorunları onunla tartışarak çözüm bulmasına yardımcı olmak gibi etkinliklerden oluşur.⁸ Aslında

6. GÜMÜŞELİ, Prof. Dr. Ali İlker, a.g.e.

7. GÜMÜŞELİ, Prof. Dr. Ali İlker, a.g.e.

8. GÜMÜŞELİ, Prof. Dr. Ali İlker, a.g.e.

ev ödevi çocuğun sorumluluğundadır. Ailelerin bu konudaki görevi, çalışma için gereken düzeni sağlamak, çocuklarını cesaretlendirmek ve ara sıra gözden geçirmesine ve daha iyi anlamasına yardımcı olmaktır. Ayrıca her çocuğun ödevini tam ve doğru olarak yapmasının yaş, sınıf, sağlık, aile ortamı, arkadaş grubu ve öğretmeniyle olan ilişkisi ile ilgili olduğu göz ardı edilmemelidir. Ancak kural olarak ödevlerini düzenli bir biçimde, doğru ve tam olarak yapmasında ısrarcı olunması gerekmektedir.⁹

3. Ailenin okulda yapılanlarla ilgili olarak öğrenciyle sürekli iletişim içerisinde olması, yapıları tartışma olanağı sağlaması, çocuğun öğrenmesine ilgi gösterdiğini ortaya koymasının en etkili yollarından birisidir. Bu yolla bir yandan öğrencinin ilerlemesi konusunda doğru ve sürekli bir bilgiye sahip olma olanağı kazanılırken, diğer yandan da çocuğun karşılaştığı sorunlardan zamanında haberdar olarak gerekli önlemleri alması daha kolay olacaktır.¹⁰

4. Çocuklarının okuma becerisi kazanmaları bütün anne ve babaların ortak özlemidir. Çocukların kitap, dergi ve gazete okumaya teşvik edilmeleri de yine bu rol kapsamında yer alır. Bunu sağlayabilmek adına ebeveynlerin rol model olarak aktif olmaları da yadsınamaz bir gerçektir.

İkinci Bölüm

Kılavuzun ikinci bölümü, bazı kavram ve terimler hakkında özellikle velileri bilgilendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Bu kavram ve terimler, yenilenen öğretim programlarında sıklıkla geçen ve bazıları da velilerin ilk kez karşılaştıkları sözcüklerdir. Bölüm; öğrencinin okul etkinlikleri, anne ve babaları tarafından ev ortamında desteklenirken sıkça karşılaşılan bu kavram ve terimlerin ifade ettikleri anlamları bilmelerinin onlara yardımcı olmalarını kolaylaştıracağı düşünülerek hazırlanmıştır.

Üçüncü Bölüm

Sürekli gelişim ve değişim içinde olan çocuklarımızın gelişim evrelerine göre davranış ve tutum değişikliği içine girdikleri anne ve babaları tarafından gözlenen bir durumdur. Bu davranışlara etki eden pek çok değişken mevcuttur. Ancak çoğu kez çocuğunun içine girdiği davranış kalıbının kendisine yarar sağlamayacağını gören, ona zarar vereceğini anlayan veliler bu durumdan çocuğunun kısa zamanda kurtulması için nasıl bir tavır takınması gerektiğini bilememektedir. Örneğin pek çok anne ve baba çocuğunun kitap okumayı alışkanlık haline getirmiş bir birey olarak yetişmesini arzulamasına rağmen bu alışkanlığın çocuğunda yerleşebilmesi için kendisinin ne yapması gerektiğini bilememektedir. Başka bir örnek vermek gerekirse, son günlerde çocuğunun her zamankinin aksine içine kapandığını, sürekli odasında durduğunu ve hem mahalledeki arkadaşları hem de ev halkı ile ilişkilerini en aza indirdiğini gören veliler bu durumda ebeveyn olarak ne yapmaları

9. Martin, Michael, Greenwood, C. Waltman, Çocuğunuzun Okulla İlgili Sorunlarını Çözebilirsiniz, Sistem Yayıncılık, İstanbul 2002, Shf: 204.

10. GÜMÜŞELİ, Prof. Dr. Ali İlker, a.g.e.

gerektiği konusunda kendilerini çaresiz hissetmektedirler. Bu tür durumlarda veli tarafından verilecek yanlış bir tepki, çoğu zaman olayı içinden çıkılmaz bir hale dönüştürmektedir.

Kılavuzun üçüncü ve son bölümünde yukarıda sıralanan örneklere benzer; “sorun” olarak nitelendirilebilecek senaryolar ve bu senaryolara ilişkin çözüm önerileri verilmiştir.

Kılavuz Hakkında Bilinmesi Gereken Diğer Hususlar

Şurası hiçbir zaman unutulmamalıdır ki bu kılavuz velileri zorunlu bir yükümlülük altına sokmak, böylelikle okulun temel rol ve sorumluluğunu, yetki paylaşımı yoluyla ailelere devretmek gibi bir amaçla hazırlanmamıştır. Amacımız okulun işlevlerinin gerçekleşmesi sırasında evin ve aile ortamının-yavaşlatıcı ve ket vurucu bir alan olmak yerine-tamamen pekiştirici, örneklendirici ve günlük yaşamla ilişkilendirici bir uygulama alanı haline gelebilmesi için öneriler sunmaktır. Bu nedenle kılavuzun ilerleyen sayfalarında görüleceği gibi dersler bazında sunulan öneriler sizlere gündelik yaşamınızda yerine getirdiğiniz, olağan işler dışında fazladan yükümlülükler getirmeyecektir. Gündelik yaşamda hayatınızın olağan seyri esnasında kendiliğinden gerçekleşen bazı iş ve işlemlerde çocuğunuzu işe koşmanız, onun gözlemesini, fark etmesini sağlamanıza yarayacak basit önerilerdir.

Kılavuzun birinci bölümüne konu edilen dersler Türkçe, Matematik, Fen ve Teknoloji, Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler dersleridir. İleriki zamanlarda benzer çalışmanın ilköğretim okullarındaki diğer dersler içinde yapılması planlanmaktadır. Bölüm, kendi içinde adı geçen derslere göre bölümlendirilmiştir. Çocuğunuz hangi sınıfa devam ediyorsa kılavuza konu edilen dersler için ayrılmış sayfalarda okulunda görmekte olduğu konuyu, bu konuya karşılık gelen kazanımı ve bu kazanımın yerleşebilmesi için sizin ne tür katkılar sağlayabileceğinize dair önerileri bulacaksınız. Önerilerin dikkate alınıp yerine getirilebilmesi için öncelikle yapmanız gereken şunlar olmalıdır:

- Çocuğunuzun okul yaşantısı ile doğrudan ilgili olunuz. Çocuğunuza, kendisinin sizin tarafınızdan çok yakından takip edildiği hissi verecek şekilde onu rahatsız etmeden; ay, hafta ve hatta gün içinde hangi derslerde neler işlediklerini, bu anlamda okulda neler yaptıklarını, bir sonraki derste hangi konuya geçeceklerini bir sohbet havası içerisinde sorunuz. Ailenin okulda yapılanlarla ilgili olarak öğrenciyle sürekli iletişim içerisinde olması, yapılanları tartışma olanağı sağlaması, çocuğun öğrenmesine ilgi gösterdiğini ortaya koymasının en etkili yollarından birisidir. Ayrıca aile, bu yolla bir yandan öğrencinin ilerlemesi konusunda doğru ve sürekli bir bilgiye sahip olma olanağı kazanırken, diğer yandan çocuğun karşılaştığı sorunlardan zamanında haberdar olarak gerekli önlemleri alma fırsatı yakalayacaktır.¹¹

- Aldığınız cevaplar doğrultusunda elinizdeki kılavuzda sizin yapabileceğiniz bir öneri yapılmışsa bunları olabildiğince dikkate almaya çalışın. Bu öneriler kılavuzun birinci bölümünde ders ders sizlere sunulmuştur. Her dersin ilgili bölümünde önce genel olarak o dersle ilgili çocuğunuza nasıl yardımcı olabileceğiniz verilmiştir. Devam eden sayfalarda da o dersin sınıflar, üniteler/te-

11. GÜMÜŞELİ, Prof. Dr. Ali İlker, a.g.e.

malar bazında kazanım tablolarının “Açıklamalar” sütununda, ilgili kazanımın okulda işlenişine ev ortamında sizlerin nasıl katkı sağlayabilecekleri belirtilmiştir.

- Okul yönetimi ve öğretmenleriyle temasa geçmekten kaçınmayınız. Unutmayınız ki tam başarı; okul yöneticisi, öğretmen, öğrenci ve veli işbirliği ile gerçekleşir.

- Bazı derslerin öğretim programında yer alan kazanımların gerçekleşebilmesi için öğretim programlarında “Müze ile Eğitim” ve “Gazete Kupürlerinden Yararlanma” ilişkilendirmesi yapılmıştır. Okulun ve öğretmenin bu ilişkilendirmeyi gerçekleştirebilmesi için siz velilerin de katkı sağlaması, uygulamanın önünü açması gerekebilir. Örneğin; sosyal bilgiler dersinin ilgili kazanımının çevredeki bir müzede ya da tabiat ve kültür varlığında gerçekleştirilmesi gerekebilir. Bu durumda olabildiğince okula ve öğretmene destek olmalı, gezinin gerçekleşmesi için gelen katkı sağlamalısınız.

- Kılavuzun birinci bölümüne konu edilen Hayat Bilgisi, Sosyal Bilgiler ve Fen ve Teknoloji dersleri hakkında sunulan önerilere karşılık gelen konuların, okulda hangi ayda ya da ayın hangi yansında işleneceği ile ilgili bilgiler; ilgili sütunda yaklaşık olarak verilmiştir. Yaklaşık zaman çizelgesinde, okulun ve zümre öğretmenler kurulunun kararı, öğretmenin hasta ya da izinli olması, beklenmedik tatiller (kar tatili vb.) gibi çeşitli nedenlerle kayma ve sapmalar yaşanabilir. Bu gibi durumlarda gerekli çocuğunuza gerekli katkıyı tam zamanında yapabilmek için, çocuğunuzun adı geçen derslerde hangi konuları işlemekte olduklarını sık sık sormanızda yarar görülmektedir.

- Türkçe ve Matematik dersleri ile ilgili bölümlerde ise zaman sütunu verilmemiştir. Bunun nedeni, bu iki derste öğrenciye kazandırılmak istenen kazanımlarla ilgili etkinliklerin belirli bir zaman dilimine mahsus olmayıp öğrencinin yaşamının her alanı ile ilgili olması ve kazanımları öğrenciye mâl etme çabasının yıl içinde süreklilik arz etmesidir. Örneğin Türkçe dersinde öğrenciye görgü kurallarına uygun olarak dinleme kazanımının verilmesi ile ilgili etkinlik, öğretim yılının belirli bir zamanında değil tümünde gerçekleşmektedir. Bu nedenle sizler de bu iki dersle ilgili çocuğunuza sunacağınız katkıyı belirli bir zaman dilimine sıkıştırmamalı, tüm öğretim yılına, hatta çocuğunuzun tüm öğrenim yaşamına yaymalısınız.

1. Bölüm

Öğretim Programları

I. I. TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

Dil, insanoğlunun iletişimde bulunmak için geliştirdiği bir anlaşma aracıdır. Kültürel ve toplumsal çevresiyle sürekli etkileşim içinde olan bireyler, iletişim sonucunda yaşam boyu yeni davranışlar kazanırlar. Belli bir toplum ve kültür içinde öncelikle aile ve yakın çevrede kazanılan, daha sonra okulda pekiştirilen ve geliştirilen dile anadili denir. Bireylerin kendini gerçekleştirme ve etkili iletişimde bulunabilme sürecinde anadili eğitiminin büyük önemi vardır. Anadili eğitiminin temel amacı bireylerin iletişim ve düşünme gücünü geliştirmektir. Anadilinin etkili olarak kullanılması okul başarısına etki etmektedir. Bu nedenle İlköğretimin anasınıfından itibaren anadili eğitimi büyük önem taşımaktadır.

Bilgi alış verişini anadilimizin dinleme, konuşma, okuma ve yazma olarak sınıflandırılan dört temel becerisi aracılığıyla gerçekleştirmekteyiz. Anadili öğretiminde dilin dört temel becerisinin (konuşma, dinleme, okuma, yazma) gelişimi çocukların duygusal ve fiziksel gelişimlerinden dolayı bireysel farklılıklar gösterebilir. Bazı çocuklar okuma anlama becerilerinde, bazıları ise konuşma becerilerinde daha iyi gelişme gösterebilirler. Dinleme ve okuma, anlama gücüne yönelik becerileri, konuşma ve yazma ise anlatım gücüne yönelik becerileri kapsamaktadır.

Anadilin gelişmesi, ev ortamında çocukla ailenin diğer bireyleri arasında, okuldaysa öğretmen ve diğer öğrencilerle etkili iletişim kurulmasına bağlıdır. Bu süreçte aile katılımı, öğrencilerin sadece dil gelişimlerine değil aynı zamanda okul başarısına da etki eden en önemli etmenlerden biridir. Öğrencilerin okul başarısı sadece okulda öğretmen-öğrenci etkileşimi sonucunda gerçekleşmemektedir. Diğer bir deyişle aile öğrencinin dil gelişimini ve okul başarısını doğrudan ve dolaylı olarak etkilemektedir. Dolayısıyla aileler çocuklarına okuldaki etkinlikleri tamamlayıcı nitelikte çok önemli katkılar sunabilirler.

İlköğretim Türkçe dersi kapsamında öğrencilerin kazanacağı bilgi, beceri ve tutumları desteklemeye ve geliştirmeye yönelik olarak aileler, ev ve yakın çevre ortamında öğrencilerine aşağıda belirtilen hususlar doğrultusunda katkılar sağlayabilirler:

- Aile bireyleri ev ortamında sohbet ederlerken çocukların görgü kurallarına uygun dinlemelerini ve konuşmalarını sağlayabilir.
- Çocukların duygu ve düşüncelerini paylaşmak amacıyla gün boyunca yaptıkları doğrultusunda çocuklarla göz teması kurularak sohbet edilebilir.
- Aile bireyleri, çocukları seviyelerine uygun filmleri izlemeye yönlendirmelidir. Birlikte sinema ve tiyatroya gidilerek izlenenler doğrultusunda sorular sorularak onların konuyu anlamalarına ve çözümlenmelerine yardımcı olunabilir.
- Çocuklar, aile ortamında ve diğer ortamlarda (misafirlik, alış-veriş vb.) konuşmaya cesaretlendirilerek, günlük ilişkilerin gerektirdiği farklı durumlara uygun (selâmlaşma, teşekkür etme, vedalaşma, kutlama vb.) duygu ve düşüncelerini rahatça ifade etmeleri sağlanabilir.
- Aileler çocukları ile birlikte okuma saatleri belirleyerek farklı kaynaklardan ve türlerden eserler okumalıdır. Okunan eserlerdeki ilgi çekici yerler aile bireyleri tarafından paylaşılabilir.

- Aileler çocukları ile birlikte kütüphane, kitap fuarı ve kitapçevlerine gitme fırsatları yaratarak çocukların buralardan faydalanmalarını sağlamalıdır. Evde uygun ortamlar oluşturularak çocuğun kendine kitaplık oluşturması sağlanabilir:

- Eğlenceli zaman geçirmek amacıyla aile üyeleri arasında fıkra, bilmece veya tekerleme söyleme gibi küçük yarışmalar yapılabilir:

- Aile üyeleri gazete ve dergiden okudukları kısa metin, paragraf ve hoşlandıkları şiirleri paylaşabilirler:

- Aileler, çocukların okuduklarını kendi hayatı ve çevresiyle karşılaştırmalarına ve kendi hayatına uygulanabilir olanların kullanılması için yeni davranışlar kazanmalarına rehberlik edebilir:

- Çocukların yaptıkları geziler sonrası gittikleri yerlerde kendilerine ilginç gelen kişi, olay ve yerler hakkındaki düşüncelerini yazmaları istenir. Buradan hareketle çocukların günlük tutmaları ve anılarını yazmaları sağlanabilir:

- Televizyonda izlediği bir haber veya reklâmların nitelikleri ve içerikleri hakkında fikir alışverişinde bulunularak sorgulayıcı kazanımlar geliştirmeleri sağlanabilir:

- Doğada meydana gelen değişimleri (mevsimler, küresel ısınma, çevre kirliliği vb.) gözlemlenmeleri sağlanır. Bu gözlemlere ilişkin çeşitli çıkarımlarda bulunmaları istenebilir:

Ailelerin, eğitim-öğretim sürecinde çocuklarına yardımcı olmaları amacıyla hazırlanan bu kitapçıkta özet olarak yukarıda verilen bilgiler doğrultusunda ebeveynlerin Türkçe dersi kapsamında yapabileceği katkılar aşağıdaki tablolarda detaylandırılarak verilmektedir:

TÜRKÇE (1-5. SINIFLAR) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

SINIF	ÖĞRENME ALANI	DERSİN KAZANIMI	AÇIKLAMA
1-5. SINIFLAR	DİNLEME	1.5. Görgü kurallarına uygun dinler:	Çocuğun evdeki konuşmalar sırasında söz isteme, konuşanın sözünü kesmeme, birbirine karşı saygılı olma ve kendini konuşanın yerine koyma gibi hususlara dikkat ederek görgü kurallarına uygun dinlemesi üzerinde durun.
		2.26. Dinledikleri ile ilgili kendi yaşantısından ve günlük olaylardan örnekler verir:	Çocuğunuza gün boyunca yaptığı çalışmalarını sorun. Bunları anlatmasını isteyin.
		2.35. Dinlediklerini başkaları ile paylaşır:	Çocuğunuzu yaşadığı günlük olayları evde sizinle paylaşması için cesaretlendirin.
		3.2. Katılımlı dinler:	Çocuğunuzun aile toplantılarındaki sohbetlere katılmasına ve kafasına takılan konularda sorular sormasına izin verin.
		3.6. Bilgi edinmek için haber, sunu, belgesel vb. dinler ve izler:	Çocuğunuzun sizinle birlikte canlılar dünyası, Dünya'mız vb. konulu belgeseller ile haberleri izleyerek bilgi edinmesini sağlayın.
		3.7. Eğlenmek için masal, hikâye, şarkı, tekerleme, tiyatro vb. dinler ve izler:	Çocuğunuza, onun düzeyine uygun televizyon programlarını izlemesine izin verin. Onunla birlikte tiyatro ya da sinemaya gidin.
	KONUŞMA	1.4. Dinleyicilerle göz teması kurar:	Çocuğunuzla konuşurken göz teması kurmaya dikkat edin. Onu başkalarıyla konuşurken göz teması kurması gerektiği konusunda uyarın.
		1.5. İşitilebilir bir ses tonuyla konuşur:	Çocuğunuzla sohbet ederken normal ses tonuyla konuşun. Gereksiz yere bağırarak ya da kısık sesle konuşmak yerine işitilebilir bir ses tonuyla konuşmanın önemini anlatın.

I - 5. SINIFLAR	KONUŞMA	1.10. Konuşmalarında beden dilini kullanır:	Zaman zaman çocuğunuzla "sessiz sinema" oyunu oynayın.
		1.13. Görgü kurallarına ve değerlere (Millî, manevî, kültürel, ahlaki, sosyal vb.) uygun konuşur:	Konuşmalarınızda ve davranışlarınızda görgü kurallarına uygun davranışlar göstererek çocuğunuza örnek olun.
		2.1.Kendine güvenerek konuşur:	Aile ortamında çocuğunuzu konuşmaya cesaretlendirin. Bunu yaparken çocuğunuzu dinleyin, onu eleştirmeyin ve onunla hiçbir şekilde alay etmeyin.
		2.2.Konuşmasında olayları oluş sırasına göre anlatır:	Çocuğunuzun okuduğu, dinlediği veya izlediği bir öyküdeki olayları oluş sırasına göre anlatması isteyin. Kendisini dinleyin.
		2.6.Dinleyici grubunu ve bulunduğu ortamı dikkate alarak konuşur:	Okulda, evde, sokakta veya daha farklı ortamlarda, anne, baba, arkadaş, öğretmen veya yetkili birisiyle konuşmanın birbirinden farklı olması gerektiğini vurgulamak için sizin de rol aldığınız küçük oyunlar oynayın.
		2.12.Konuşmalarında yaşantısından ve günlük hayattan örnekler verir:	Konuşmalarınızda günlük yaşantınızdan ve deneyimlerinizden örnekler vererek çocuğunuzun da bu tip davranışlar sergilemesi konusunda onu cesaretlendirin.
		2.13.Konuşmalarında destekleyici ve açıklayıcı bilgiler verir:	Çocuğunuzun sorduğu soruları cevaplarırken ansiklopedi, internet vb. kaynaklardan yararlanarak ona aktaracağınız bilgilerin doğruluğunu destekleyin.
		2.20.Bir fikre katılıp katılmadığını nedenleriyle ortaya koyar:	Çocuğunuzun yakın çevresinde yaşadığı sorunları sorun ve bunların çözümleri hakkında onun fikrini alarak üzerinde tartışın.
		2.21.Duygu, düşünce ve hayallerini sözlü olarak ifade eder:	Çocuğunuzla onu mutlu eden ya da üzen olaylar hakkında karşılıklı konuşun.

1- 5. SINIFLAR	KONUŞMA	2.23. Dilek, istek, beğeni ve şikâyetlerini ilgili kişilere bildirir:	Çocuğunuzla beraber alışverişe çıktığınızda alışveriş yeri ile ilgili beğeni, dilek ve varsa şikâyetini alışveriş merkezindeki yetkililere iletmesi konusunda onu cesaretlendirin ve ona eşlik edin.
		2.24. Kendisini, ailesini ve çevresini tanıtır:	Çocuğunuzla öğretmenleri, arkadaşları ve çevresi hakkında konuşun, onu konuşturun.
		2.25. Hoşlanıp hoşlanmadığı olay, durum, kişi vb. hakkında konuşur:	Çocuğunuzla onun en sevdiği yemek, oyun ya da arkadaşları hakkında konuşun, kendisinin konuşmasını sağlayın.
		2.29. Konuşmalarında mizahi öğelere yer verir:	Aile ortamında çocuğunuzun komik bulduğu fıkra ya da durumları anlatmasına fırsat verin.
		3.1. Günlük ilişkilerin gerektirdiği farklı durumlara uygun konuşur:	Selamlaşma, teşekkür etme, vedalaşma, kutlama, özür dileme vb. durumlarda nasıl davranılması gerektiğine dair ortamlar hazırlayarak çocuğunuza model olun.
		3.2. Grup çalışmalarında duygu ve düşüncelerini paylaşır:	Ailenizin ihtiyaçları belirlenirken çocuğunuzun da duygu ve düşüncelerini rahatlıkla belirtmesini isteyin.
		3.4. Üstlendiği role uygun konuşur:	Çocuğunuzun farklı rollere girip o rolün gerektirdiği davranışları göstermesini sağlayacak ortamlar oluşturun. Örneğin öğretmen rolüne girerek o rolün gerektirdiği davranışları sergileyin.
		3.6. Deneyim ve anılarını anlatır:	Çocuğunuzdan bayramlarda, kutlamalarda, daha önce yaşadığı olaylar, gördüğü yerler hakkında deneyim ve anılarını, benzer durumlarda gördüklerini ve yaşadıklarını anlatmasını isteyin.
		3.1. Günlük ilişkilerin gerektirdiği farklı durumlara uygun konuşur:	Selamlaşma, teşekkür etme, vedalaşma, kutlama, özür dileme vb. durumlarda nasıl davranılması gerektiğine dair ortamlar hazırlayın.

I- 5. SINIFLAR	OKUMA	5.1. Serbest okuma yapar.	Çocuğunuzla birlikte her gün belirlediğiniz uygun zaman diliminde okuma saati belirleyerek farklı kaynaklardan ve türlerden eserler okuyun.
		5.4. Okurken önemli gördüğü yerleri belirginleştirir.	Çocuğunuzla birlikte okuduğunuz yazılarda önemli gördüğünüz yerleri renklendirerek, altını çizerek, yıldız koyarak belirginleştirin.
		5.7. Eğlenmek için fıkra bilmece, tekerleme, masal vb. okur.	Haftanın fıkrası, bilmecesi veya tekerlemesi gibi aile arasında küçük yarışmalar düzenleyin.
		5.8. Paylaşarak okumaktan zevk alır.	Bir metin seçerek metni çocuğunuza, aile bireyleri arasında görev bölümü yaparak okuyun.
		5.9. Yankılayıcı (tekrar ederek) okur.	Çocuğunuza hoşlandığı bir şiir, kısa bir metin ya da paragraf okuyun. Çocuğunuzun da bunları tekrar etmesini sağlayın.
		5.10. Rehber yardımıyla okur.	Çocuğunuza, okumayı daha akıcı hale getirmesi ve anlamayı geliştirmesi için rehberlik edin. Okuma hızını, çocuğunuzun metni anlayabileceği biçimde ayarlayın. Cümleler veya paragraflar halinde okuyun ve gerekli yerlerde açıklamalar yapın.
		5.12. Gazete ve dergi okur.	Mümkünse siz de evde gazete ve dergi okuyarak bu alışkanlığı çocuğunuza kazandırmaya çalışın.
	YAZMA	1.6. Bütün yazılarını bitişik eğik yazı ile yazar.	Yazma çalışmalarının tamamı bitişik eğik yazı ile yürütüleceğinden çocuğunuzun yazı çalışmalarını takip edin.
		1.4. Kelimeler, cümleler, satırlar arasında uygun boşluklar bırakır.	Zaman zaman çocuğunuzun yazılarını inceleyerek; kelimeler, cümleler ve satırlar arasında uygun boşluk bırakılması gerektiğini belirtin. Bu konuda ona örnek çalışmalar yaptırın.

1-5. SINIFLAR	YAZMA	1.11. Sayfa düzenine ve temizliğine dikkat eder:	Çocuğunuzun defterlerini zaman zaman kontrol ederek bu konuda doğru yönlendirmeler yapın.
		2.24. Kendisini, ailesini ve çevresini tanıtan yazılar yazar:	Çocuğunuzdan, ailesini tanıtan bir aile ağacı çizmesini isteyin. Çocuk bunu gerçekleştirirken diğer aile bireylerinin kendisine yardım etmesine izin verin.
		2.26. Kendisine ilginç ve çekici gelen karakter olay, yer, an vb. ile ilgili görüş ve düşüncelerini yazar:	Yapılan bir gezi sonrası, çocuğunuzdan gidilen yerde kendisine ilginç gelen kişi, olay ve yerler hakkındaki düşüncelerini yazmasını isteyin.
		2.29. Formları yönergelerine uygun doldurur:	Okul tarafından gönderilen formları çocuğunuzla birlikte önce okuyun. Bunu yaparken açıklamaları okuyun. Çocuğunuzun formda istenen yönergeleri sırasıyla yerine getirerek formu doldurmasını sağlayın.
		3.1. Günlük, anı vb. yazar:	Çocuğunuzun, anılarını yazması ve günlük tutması konusunda teşvik edin.
		3.3. Mektup yazar:	Çocuğunuza "Birbirimize mektup yazalım" etkinliği yaptırın.
		3.2. Davetiye ve tebrik kartı yazar:	Çocuğunuzla birlikte çeşitli tebrik kartları alın. Doğum günleri ve bayram kutlamaları için aile büyüklerine ve yakınlarına davetiye ya da tebrik kartı yazdırın.
		3.15. Dikte etme çalışmalarına katılır:	Okulun ilk yıllarında yazma alışkanlığını geliştirmek için çocuğunuza bir-iki cümle ile başlanıp on cümleye kadar çıkan dikte çalışmaları yaptırın.

I - 5. SINIFLAR	GÖRSEL OKUMA VE GÖRSEL SUNU	1.2. Reklamlarda verilen mesajları sorgular:	Çocuğunuzu da katarak aile bireyleri arasında reklamların nitelikleri ve içeriği hakkında fikir alışverişinde bulunun.
		1.3. Resim ve fotoğrafları yorumlar:	Zaman zaman varsa aile albümünüzü açarak buradaki fotoğraflar üzerinde konuşun, çocuğunuzu konuşturun, birlikte yorumlayın.
		1.5. Kitle iletişim araçlarıyla (gazete, dergi, TV) verilen bilgileri, haberleri, düşünceleri sorgular:	Çocuğunuzla birlikte televizyonda izlediğiniz ya da gazetede okuduğunuz düzeyine uygun bir haber hakkında tartışın.
		1.7. Doğayı izler; doğadaki değişimleri fark eder ve yorumlar:	Fırsatını buldukça çocuğunuzla birlikte doğada meydana gelen değişiklikleri (mevsimler, küresel ısınma, çevre kirliliği vb.) gözlemleyin ve bunların nedenleri üzerinde konuşun.
		1.12. Harita ve kroki okur:	Tatil, iş ya da ziyaret için gidilecek yer/yerleri harita üzerinde çocuğunuzla birlikte belirleyerek izlenecek yol ve bu yol üzerinde yer alan tarihi ve turistik merkezler, doğal güzellikler, konaklama ve dinlenme tesislerinin yerlerini beraber işaretleyin. Çocuğunuzla birlikte mahallenizde /köyünüzde bulunan okul, market (dükkân), sağlık ocağı, park gibi yerlerin krokisini çıkarın.
		1.18. Çevresindeki sosyal olayları anlamlandırır ve yorumlar:	Çocuğunuzla bayramlar, toplantılar, anma törenleri, yörenize özgü sosyal olaylar vb. nin toplum açısından önemi ve anlamı üzerinde konuşarak çocuğunuzun yorum yapmasını sağlayın.

TÜRKÇE (6–8. SINIFLAR) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

SINIF	ÖĞRENME ALANI	DERSİN KAZANIMI	AÇIKLAMA
6-8 SINIFLAR	DİNLEME/İZLEME	1.1. Konuşmacının sözünü kesmeden sabır ve saygıyla dinler.	Aile içindeki konuşmalar sırasında söz isteme, konuşanın sözünü kesmeme, birbirine karşı saygılı olma ve kendini konuşanın yerine koyma gibi hususlara bizzat kendiniz dikkat ederek çocuğunuza örnek olun.
		1.2. Başkalarını rahatsız etmeden dinler/izler.	Sinema, tiyatro oyunu vb.ni izlemeye gittiğinizde çocuğunuzu başkalarını rahatsız etmeden izlemesi / dinlemesi gerektiği konusunda uyarın.
		1.3. Dinlenenle ilgili soru sormak, görüş bildirmek için uygun zamanda söz alır.	Çocuğunuzu, konuşanı dikkatle dinlemek, dinlediğini anlamaya çalışmak, konuşulanlar üzerinde düşünmek, düşündüğünü, sorularını konuşanın sözünü kesmeden, uygun zamanda ve uygun bir dille ama korkusuzca dile getirme konusunda cesaretlendirin.
		2.3. Dinlediklerinin/izlediklerinin konusunu belirler.	Çocuğunuza izlediği/dinlediği bir filmin, konuşmanın, tiyatro oyununun konusu sorarak konuşturun.
		2.16. Dinlediklerinde/izlediklerinde ortaya konan sorunlara farklı çözümler üretir.	Çocuğunuzun dinlediği/ izlediği bir programı yorumlatın. Böylelikle edindiği bilgileri birbiriyle ilişkilendirmesini, olaylar arasındaki ilgileri kavrayabilmesini, karşılaştığı sorunlar üzerine çözüm üretebilmesini ve ürettiği çözümleri dile getirmesini sağlayın.

6-8 SINIFLAR	DİNLEME/İZLEME	2.17. İpuçlarından hareketle dinlediklerine/izlediklerine yönelik tahminlerde bulunur.	Çocuğunuzun izledikleri/dinledikleri ile ilgili sorular sorarak dinlediğine /izlediğine yönelik düşünmesine ve düşündüğünü ifade etmesine olanak sağlayın.
		2.24.Dinlediklerini/izlediklerini kendi hayatı ve günlük hayatla karşılaştırın:	Çocuğunuzun dinlediklerini/izlediklerini kendi hayatı ve çevresiyle karşılaştırarak dinlediğinde/izlediğinde kendi hayatında uygulanabilir olanların kullanılması, yaşayış ve davranışlarına katılması konusunda ona rehberlik edin.
		4.3.Tekerleme, sayısmaca, bilmece ve yanıtmacaları ezberler/kullanır:	Aile bireylerinin katılımıyla tekerleme, bilmece yarışmaları düzenleyerek halk çocuğunuzun kültürümüzün zenginliklerini fark etmesini ve bu ürünleri ezberlemesini sağlayın.
		4.4. Şiir, türkü, şarkı türlerinde metinler ezberler:	Şiir, türkü, şarkı okuma etkinlikleriyle aile üyelerinin birlikte ve eğlenceli zaman geçirmesini sağlayın.
		5.1. Yaşına ve seviyesine uygun sanat ve bilim etkinliklerine dinleyici/izleyici olarak katılır.	Çocuğunuzun okul dışında, yaşına ve seviyesine uygun sanat ve bilim etkinliklerine dinleyici/izleyici olarak katılması için ortam hazırlayın.
		5.2. Şiir, hikâye, masal dinletilerine katılır:	Çocuğunuzun aile bireyleriyle yaşına ve seviyesine uygun şiir, hikâye, masal dinletilerine dinleyici olarak katılması için ortam hazırlayın.
		5.3.Çok yönlü iletişim araçlarındaki yayınlardan ilgi, istek ve ihtiyaçlarına uygun olanlarını takip eder:	Çok yönlü iletişim araçlarındaki yayınlardan çocuğunuzun ilgi, istek ve ihtiyaçlarına uygun programları izleyip izlemediğini kontrol edin. Gerektiğinde bu konuda uyarılarda bulunun.

6-8 SINIFLAR	KONUŞMA	1.2. Konuşma sırasında uygun hitap ifadeleri kullanır:	Çocuğunuzun konuşmalarında uygun hitap ifadelerini kullanmasının gerekliliği üzerinde durun.
		1.7. Karşısındakinin algılamakta zorluk çekmeyeceği bir hızda ve akıcı biçimde konuşur:	Çocuğunuzun, karşısındakinin algılamakta zorluk çekmeyeceği bir hızda ve akıcı biçimde konuşması konusunda uyarılar yapıp gerektiğinde bu konuda aile ortamında uygulamalar yaptırın.
		1. 8. Konuşmasında nezaket kurallarına uyar:	Tüm aile bireyleri olarak konuşmalarınızda ve davranışlarınızda görgü kurallarına uygun tutumlar sergileyin.
		2.2. İşitilebilir bir sesle konuşur:	Çocuğunuzun, sesini doğru ve etkili kullanması konusunda onu cesaretlendirin.
		2.4. Konuşurken gereksiz sesler çıkarmaktan kaçınır:	Çocuğunuzu konuşurken gereksiz sesler çıkarmaması konusunda uyarın. Bunu yaparken, onun cesaretini kırmayın, incitici olmayın.
		2.6. Yapmacıktan, taklit ve özentiden uzak bir sesle konuşur:	Çocuğunuzun sesini doğru, etkili ve yapmacıksız, taklitten kaçınarak kullanmasıyla ilgili onu cesaretlendirin.
		3.6. Atasözü, deyim ve söz sanatlarını uygun durumlarda kullanarak anlatımını zenginleştirir:	Çocuğunuzun konuşmalarını akıcı ve etkili kılmak amacıyla atasözü, deyim ve söz sanatlarını yerinde, doğru kullanması konusunda ona örnek olun.

6- 8. SINIFLAR	KONUŞMA	5.1. Duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimlerini sözlü olarak ifade eder:	Çocuğunuzun duygu, düşünce, hayal, izlenim ve deneyimlerini konuşarak ifade etmesi için cesaretlendirin. Anlattıklarını dikkatle dinleyin ve onun duygu ve düşüncelerine değer verin.
		5.2. Anlamadıklarını ve merak ettiklerini sorar:	Çocuğunuzun anlamadığını ve merak ettiğini sorması konusunda cesaretlendirin.
		5.3. Sorunlarına konuşarak çözüm arar:	Çocuğunuzun yaşadığı sorunlar ve bunların çözümleri ile ilgili fikirler üzerinde tartışın.
	OKUMA	1.1. Sesini ve beden dilini etkili kullanır:	Aile bireyleriyle çocuğunuzun sesini ve beden dilini doğru ve etkili kullanması konusunda okuma çalışmaları yapın.
		1.2. Akıcı biçimde okur:	Tüm aile bireylerine sevdikleri bir yazıyı, gazete haberlerini akıcı biçimde okuyun.
		1.3. Kelimeleri doğru telaffuz eder:	Çocuğunuzun okuduğu metindeki kelimeleri doğru telaffuz etmesi konusunda uyarın.
		2.14. Metne ilişkin sorulara cevap verir:	Aile bireyleriyle haftanın belli günlerinde okuma saati düzenleyerek okunan metne ilişkin sorular sorun.
		2.22. Kendisini şahıs ve varlık kadrosunun yerine koyarak olayları, duygu, düşünce ve hayalleri yorumlar:	Çocuğunuzun okuduğu metni anlamasına, çözümlemesine ve empati kurmasına yönelik olarak kendisini şahıs ve varlık kadrosunun yerine koyarak olayları, duygu, düşünce ve hayalleri yorumlamasına olanak sağlayın.

6-8. SINIFLAR	OKUMA	2.23. Metinde ortaya konan sorunlara farklı çözümler üretir:	Aile bireyleriyle haftanın belli günlerinde okuma saati düzenleyerek edindikleri bilgileri birbirleriyle ilişkilendirmelerini, olaylar arasındaki ilgileri kavramalarını, karşılaştıkları sorunlar üzerine çözüm üretebilmelerini ve ürettikleri çözümleri dile getirmelerini sağlayın.
		2.24. Metindeki ipuçlarından hareketle metne yönelik tahminlerde bulunur:	Aile bireyleriyle haftanın belli günlerinde okuma saatleri düzenleyerek okunan metne yönelik yapılacak tahminleri paylaşın.
		2.28. Okuduklarını kendi hayatı ve günlük hayatla karşılaştırır:	Çocuğunuzun okuduklarını kendi hayatı ve çevresiyle karşılaştırarak okuduklarında kendi hayatında uygulanabilir olanları kullanması, yaşayış ve davranışlarına katması konusunda ona rehberlik edin.
		5.2. Farklı türlerde metinler okur:	Çocuğunuzun farklı türlerde metin okuması için ona örnek olun.
		5.3. Süreli yayınları takip eder:	Çocuğunuzun ilgi ve seviyesine uygun süreli yayınları takip etmesi konusunda ona fırsatlar sunun.
		5.4. Okuduğu kitaplardan kitaplık oluşturur:	Çocuğunuza kitap okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandırabilmek için evde uygun koşulları hazırlayarak çocuğunuzun kendine kitaplık oluşturmasına yardım edin.
		5.5. Kitaplık, kütüphane, kitap fuarı ve kitapevlerinden faydalanır:	Çocuğunuzla kitaplık, kütüphane, kitap fuarı ve kitapevlerine gitme fırsatları yaratarak onun buralardan yararlanmayı alışkanlık hâline getirmesini sağlayın.
		5.7. Şiir ezberler, şiir dinletileri düzenler; ezberlediği şiirleri uygun ortamlarda okur:	Çocuğunuza şiir okuma ve ezberleme konusunda destek olmak amacıyla evde şiir dinletisi düzenleyin.

6-8. SINIFLAR	YAZMA	5.8. Ailesi ile okuma saatleri düzenler:	Haftanın belirli günleri tüm aile bireylerinin katılımı ile okuma saatleri düzenleyin.
		1.1. Kâğıt ve sayfa düzenine dikkat eder:	Çocuğunuzun defterlerini ve ödev kâğıtlarını kontrol ederek çalışmalarında kâğıt ve sayfa düzenine uyması konusunda (kâğıdın kenarlarında, paragraflar, satırlar ve kelimeler arasında uygun boşluğun bırakılması vb.) gerekli uyarıları yapın.
		1.2. Düzgün, okunaklı ve işlek bitişik eğik yazıyla yazar:	Yazma çalışmalarının tamamı bitişik eğik yazı ile yürütüleceğinden çocuğunuzun yazı çalışmalarını takip edin.
		1.6. Yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin yerine Türkçelerini kullanır:	Türkçeyi doğru ve etkili kullanma konusunda çocuğunuza örnek olun. Onun, yabancı dillerden alınmış, dilimize henüz yerleşmemiş kelimelerin yerine Türkçe karşılıklarını kullanmaya özendirin.
		4.3. Yazdıklarını yazım ve noktalama kurallarına uygunluk yönünden değerlendirir:	Çocuğunuzun defterlerini ve ödevlerini zaman zaman kontrol ederek anlatımlarını yazım ve noktalama kurallarına uygunluk yönünden değerlendirerek gerekli uyarılarda bulunun.
		5.8. Yazdıklarını başkalarıyla paylaşır ve onların değerlendirmelerini dikkate alır:	Çocuğunuzun okulda ve okul dışında hazırladığı yazılı anlatım çalışmalarını aile bireyleriyle paylaşmasını isteyerek çalışmalarıyla ilgili görüşlerini onunla paylaşın.

İLKÖĞRETİM MATEMATİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

Ailelerin matematik dersine karşı tutumları, çocukların matematik dersine karşı geliştirecekleri tutumu etkilemektedir. Ailede "Matematiği sevmiyorum." ya da "Matematiğim her zaman zayıftı." gibi yorumların yapılması çocuğun matematiğe karşı tutumunu ve başarısını olumsuz yönde etkilemektedir. Yine ailenin yetersiz matematik bilgisi ve yanlış öğretim yöntemleri de çocukların matematik dersine karşı olumsuz tutum geliştirmelerine neden olur:

Aileler matematik dersiyle ilgili olarak şunları yapabilirler:

- Matematiğe karşı tutumunuz ne olursa olsun çocuklarınızı bu dersi başarabilecekleri konusunda cesaretlendiriniz.
- Çocuğunuzun sadece başarılarını değil çabalarını da ödüllendiriniz.
- Matematik başarısı zaman içinde kazanılabilir. Planlı çalışmanın matematik başarısı için anahtar olduğunu belirtiniz.
- Hedefleri olan bir sporcu nasıl sürekli ve disiplinli çalışmak durumundaysa matematik öğrenmenin de sürekli ve disiplinli çalışmayı gerektirdiğini zaman zaman vurgulayınız.
- Matematik öğrenilirken bocalamalar ve zorlanmalar olabilir. Bunlar matematiği kavramakta gerekli ve değerlidir. Bu güçlükleri aşabilmesi için çocuğunuza destek olunuz.
- Çocuğunuzun öğretmeni ile matematik bilgi ve becerisi hakkında konuşunuz, varsa kaygılarınızı dile getiriniz.
- Çocuğunuzun öğretmenine okulda öğrenilen matematiğe evde nasıl destek olabileceğinizi sorunuz.
- Çocuğunuzun matematik ödevlerini destekleyerek bu dersi sevmelerine yardımcı olunuz.
- Ne kadar var? Bu kadar yeter mi? Ne kadar büyük? Olma ihtimali var mı? Eğer... olursa ne olabilir? Bunu nasıl hesapladın? Kaç tane? vb. sorularla matematiğin günlük yaşantının önemli bir parçası olduğunu anlamada çocuğunuza yardımcı olunuz.
- Matematiği eğlenceli hale getiriniz. Onunla satranç, dama, bilgisayar oyunları vb. oyunlar oynayınız. Sudoku vb. bilmeceleri çocuğunuzla beraber çözünüz. Çocuğunuzun hoşlanacağı bu aktiviteleri yaparken matematiksel düşünme becerisi de gelişecektir. Bu aktivitelerin içinde matematik olduğunu çocuğunuza fark ettirerek sizin ve onun kullanmış olduğu stratejileri tartışınız.
- Günlük yaşamda karşılaştığımız birçok işin temelinde matematik vardır. Çocuğunuzla birlikte matematiğin kullanıldığı farklı iş alanları hakkında bilgi toplayınız. Çocuğunuzun gelecekte seçeceği mesleğe hazırlanabilmesi için şimdiden neler yapması gerektiği üzerinde tartışınız.
- Okuma yazma öğrenmek kadar matematiği kavramakta doğal bir süreçtir. Beklentilerinizi yüksek tutunuz. Ancak bu süreç içinde olumsuz düşüncelere kapılmayınız.
- Çocuğunuz ödev yaparken yardımcı olunuz fakat onun yerine ödevini siz yapmayınız.

• Çok fazla sayıda test çözdürerek çocuğunuzun matematiği daha iyi öğrenebileceğini asla düşünmeyiniz. Bu çocuğunuzu daha çok ezbere yöneltecek ve düşünme becerilerinin gelişimini olumsuz yönde etkileyecektir. Dersin adı matematik olsa bile gün içinde öğrendiği matematikle ilgili bir bilgiyi sözel veya yazılı olarak ifade etmesini isteyiniz.

• Matematik öğretimi değişip geliştikçe çocuklar aileden daha fazla yardım istemektedir. Bu durumda değişen ve gelişen ders programlarından haberdar olmalı ve çocuklarınızla birlikte bu değişim sürecinin bir takipçisi olmalısınız. Okul ve öğretmenle işbirliği içerisinde olunuz. Sizin öğrencilik yıllarınıza göre matematik öğretiminin nasıl değiştiğini öğreniniz.

Bu amaçla aşağıda yenilenen İlköğretim Matematik Dersi öğretim programı ile ilgili genel bilgi verilmiştir. Programlar hakkında daha fazla bilgiye MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın internet adresinden (<http://ttkb.meb.gov.tr/>) ulaşılabilir.

İLKÖĞRETİM MATEMATİK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖZELLİKLERİ

Dünyada bilginin önemi hızla artmakta, buna bağlı olarak “bilgi” kavramı ve “bilim” anlayışı da değişmekte, teknoloji ilerlemekte, demokrasi ve yönetim kavramları farklılaşmakta, tüm bu değişimlere ayak uydurabilmek için toplumların bireylerinden beklediği beceriler de değişmektedir. Her alanda olduğu gibi eğitim alanında da değişim gerekmektedir. Günlük yaşamda, matematiği kullanabilme ve anlayabilme gereksinimi önem kazanmakta ve sürekli artmaktadır. Bu gereksinimlere bağlı olarak matematik ve matematik eğitimi belirlenen ihtiyaçlar doğrultusunda yeniden tanımlanmış ve gözden geçirilmiştir.

Matematik eğitimi, bireylere, fiziksel dünyayı ve sosyal etkileşimleri anlamaya yardımcı olacak geniş bir bilgi ve beceri donanımı sağlar. Matematik eğitimi bireylere, çeşitli deneyimlerini analiz edebilecekleri, açıklayabilecekleri, tahminde bulunacakları ve problem çözebilecekleri bir dil ve sistematik kazandırır. Ayrıca yaratıcı düşünmeyi kolaylaştırır ve estetik gelişimi sağlar. Bunun yanı sıra, çeşitli matematiksel durumların incelendiği ortamlar oluşturarak bireylerin akıl yürütme becerilerinin gelişmesini hızlandırır. Değişen dünyamızda, matematiği anlayan ve matematik yapanlar, geleceğini şekillendirmede daha fazla seçeneğe sahip olacaktır.

Matematiğin temel kavram ve becerilerini kullanabilen, matematik öğrenmekten zevk alan, bağımsız düşünebilen, karar verebilen, problem çözebilen, çözümlerini ve düşüncelerini paylaşan ekip çalışması yapabilen, öz güveni gelişmiş bireyler yetiştirmek matematik programının temel hedeflerindedir.

Matematik programı, “Her çocuk matematiği öğrenebilir.” ilkesi gözetilerek hazırlanmıştır. Matematiksel kavramlar doğası gereği soyut niteliklidir. Gençlerin gelişim düzeyleri dikkate alındığında bu kavramları doğrudan algılamaları oldukça zordur. Bu nedenle, matematiksel kavramlar, somut ve sonlu yaşam modellerinden yola çıkılarak ele alınmıştır. Programın diğer önemli bir hedefi ise, öğrencilerin bireysel yetenek ve bağımsız düşünebilme, karar verebilme, sorgulama,

yaratıcı düşünme, öz denetim vb. becerilerinin geliştirilmesidir. Bunların yanı sıra matematiksel düşünmeyi, problem çözme stratejilerini kavramayı, matematiğe karşı olumlu tutum içinde olmayı ve matematiğin gerçek yaşamda önemli bir araç olduğunu takdir etmeyi de içermektedir. Bu çerçevede, matematik programlarında, matematiği öğrenmenin zengin ve kapsamlı bir süreç olduğu görüşü benimsenmiştir.

Programda ilköğretimin bütünlüğü düşünülerek, her sınıfta işlenecek konular öğrencilerin gelişim düzeyleri dikkate alınarak hazırlanmıştır. Programda öğretmen merkezli öğrenme-öğretme yaklaşımı yerini; öğrenme ortamında sorunlara çözüm getiren, etkinliklerle yaparak yaşayarak öğrenmeyi etkin kılan, öğrencinin aktif olduğu, çevre temelli, bireysel farklılıklara duyarlı öğrenci merkezli öğrenme-öğretme yaklaşımına bırakmıştır.

İlköğretim Matematik Dersi Öğretim Programı beş öğrenme alanı doğrultusunda yapılandırılmıştır (Cebir 6. sınıftan itibaren ayrı bir öğrenme alanı olarak ele alınmıştır).

Sayılar

1. Geometri
2. Ölçme
3. Olasılık ve İstatistik
4. Cebir

1. SAYILAR ÖĞRENME ALANI

Bu öğrenme alanıyla ilgili olarak öğrencilerin 1-5. sınıfta; sayıları ve basamak kavramını anlamlı kullanabilmeleri, dört işlemi kavrayıp, tahmin ve zihinden işlem becerilerini geliştirebilmeleri, kesirler, yüzdeler ve ondalık kesirler arasındaki ilişkileri kurabilmeleri, örüntülerdeki ilişkileri belirlemeleri ve tüm bu bilgileri problem durumlarına uygulayabilmeleri hedeflenmiştir.

Öğrenciler 1-5. sınıflarda öğrenmiş olduğu sayılar ve sayılarla yapılan işlemleri, 6-8. sınıfta genişleterek daha soyut anlamalara ulaşırlar. Bu sınıflarda öğrenciler kesirler, ondalık kesirler ve yüzdelerle çalışabilmede esnek olmalıdırlar. Kesir, ondalık kesir ve yüzde kavramları rasyonel sayıların temellerini oluşturur. Bu nedenle, bu sayıların birbirleriyle olan ilişkilerini, farklı gösterim biçimlerini anlamalı ve farklı problem durumlarında bunları uygulayabilmelidirler. Kesir çubukları, alan modelleri, yüzdelerle kareler, sayı doğrusu gibi çeşitli modelleri kullanarak kesir, ondalık kesir ve yüzdeyi gösterebilmelidirler.

Orantı, pek çok önemli matematiksel kavramın kaynaştırılmasında önemli bir araçtır. Öğrenciler, bazı doğrusal denklemleri incelerken, ölçek çalışmaları yaparken veya çevrenin çapa oranını bulurken orantıyı kullanırlar. Zengin bir orantı kavramı, orantılı nicelikleri fark etmek ve nicelikler arasındaki ilişkileri sayılar, tablolar, grafikler ve denklemler kullanarak inceleyebilmeyi gerektirir.

Öğrencilerin anlamakta zorluk çektikleri ve 6-8. sınıflarda ilk kez karşılaştıkları bir diğer konu da negatif tam sayılardır. Negatif ve pozitif tam sayıların, birer yönlü sayı olduğunu vurgulayan alacak-borç, sıcaklık, deniz seviyesine göre konum belirleme vb. günlük yaşam durumları vurgulanmalıdır. Tam sayılar incelenirken mutlak değer kavramı ele alınmalı ve mutlak değerlerin bir uzaklık belirttiği sezdirilmelidir. Tam sayılarla işlem yapma, öğrencilerin günlük çektikleri diğer bir alandır. Öğrenciler, özellikle sayının işareti ile işlem işareti arasındaki ayrımı anlayamamakta ve bu işlemlerin anlamlarını oluşturmada zorluk çekmektedirler. Tam sayılarda yapılan işlemler, gerçek yaşam durumları ile ilişkilendirilmeli ve bu işlemlerin anlamları oluşturulmalıdır.

Üslü sayılar ve bir sayının pozitif ve negatif kuvvetlerini anlama, doğal sayıları ve ondalık kesirleri çözümlenmek için 10'un negatif ve pozitif kuvvetlerini kullanma; çok büyük ve çok küçük pozitif sayıları göstermede bilimsel gösterimden yararlanma; bölünebilme, asal sayılar gibi birçok konu, akıl yürütme ve problem çözme becerilerini geliştirmek için fırsat sağlar.

Öğrenciler, doğal sayılarla yapılan toplama-çıkarma ve çarpma-bölme işlemleri arasındaki

ters işlem ilişkisini alt sınıflarda anlamış olmalıdır. 6-8. sınıflarda öğrenciler bu ilişkiyi kesir, ondalık kesir ve tam sayılarla yapılan işlemlerde kullanmaya devam ederler. Bu sınıflarda öğrenciler ters işlemler bilgisine, sayının karesini alma ile karekökünü alma işlemleri arasındaki ters işlem ilişkisini de eklemelidirler. Sayılarla ilgili kazanımlar işlenirken ortak ve alana özgü becerilerin, duyuşsal özelliklerin, öz düzenleme ve psikomotor becerilerinin kazandırılmasına önem verilmelidir.

2. GEOMETRİ ÖĞRENME ALANI

Bu öğrenme alanıyla ilgili olarak öğrencilerin 1-5. sınıflarda; uzamsal (durum-yer, doğrultu-yön) ilişkileriyle ilgili beceriler geliştirip kullanmaları, geometrik cisim ve şekillerin özelliklerini ve şekiller arasındaki ilişkileri belirleyerek çıkarımlarda bulunmaları, düzlemsel şekillerle süsleme yapmaları, simetriyi belirlemeleri ve kullanmaları, geometri araç-gereçlerini kullanmaları, izometrik kâğıtta verilen yapıların görünümünü küplerle oluşturmaları ve birim küplerle oluşturulmuş cisimlerin görünümünü izometrik kâğıda aktarmaları hedeflenmiştir. Bunun için öğrencilere çevrelerindeki şekilleri doğrudan gözlemlettirmek, inşa ettirmek (ölçülü-ölçsüz çizim araçlarıyla çizdirmek, malzeme-araç ve gereç kullanarak modellerini oluşturmak, açınımları yaptırmak), ayırtmak vb. suretiyle söz konusu kavram ve özellikleri sezmeleri, fark etmeleri ve ilişkileri keşfetmeleri istenmiştir. Bu yüzden formellikten olabildiğince uzak durulmuştur.

Programın 6-8. sınıflarında öğrencilerin geometrik nesnelere özelliklerini düşünmeleri ve bu özellikler arasındaki ilişkileri geliştirebilmeleri amaçlanmıştır. Bu amaçlar doğrultusunda ilk beş sınıfta yer alan alt öğrenme alanları, yeni alt öğrenme alanları ve yeni kavramlar eklenerek 6-8. sınıflarda genişletilerek programda sunulmuştur. Yeni giren alt öğrenme alanları; benzerlik, dönüşüm geometrisi, iz düşümü ve grafiklerdir. Geometri, şekillerin hem kendilerini hem de hareketlerini inceler. Bu hareketler öteleme, dönme, yansıma ve ötelemeli yansımadır. Süslemelerin inşası, bunlardan biri veya birkaçıyla yapıldığından bu hareketlerin incelenmesine özen gösterilmiştir. Süslemeler; matematiksel kavram, özellik ve ilişkileri tanıma, değerlendirme ve yaratıcı düşünmenin gelişmesindeki rollerinin yanında, estetik duyguların gelişmesinde ve özellikle millî kültürümüzün bir unsuru olmaları bakımından matematiğe karşı olumlu tutum kazanılmasında da önemli rollere sahiptir.

3. ÖLÇME ÖĞRENME ALANI

Bu öğrenme alanıyla ilgili olarak öğrencilerin 1-5. sınıflarda öğrencilerin yaşantılarında en çok ihtiyaç duyacakları ve karşılaşılabilecekleri ölçme birimleri ele alınmıştır. Uzunluk ölçme birimlerinden metre, santimetre, milimetre, kilometre; tartma birimlerinden kilogram, gram, ton; sıvı ölçme birimlerinden litre, mililitre; zaman ölçme birimlerinden yıl, ay, hafta, gün, saat, dakika, saniye tanıtılmıştır. Birimlerin birbirine çevrilmesindeki yoğunluk azaltılmıştır. Öğrencilerde ölçme ile ilgili kavramların geliştirilmesinin yanı sıra tahmin becerilerinin de geliştirilmesine önem verilmiştir. Problem çözme etkinliklerinde standart ölçme birimleri kullanılarak öğrencilerin dört işlem becerilerinin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

İlköğretim Matematik Dersi 6-8. Sınıf Öğretim Programı'nda, düzlemsel şekillerden kare, dikdörtgen, üçgen, paralelkenar, eşkenar dörtgen, yamuk ve dairenin çevre uzunlukları ve alanları ile geometrik cisimlerin küp, dikdörtgenler prizması, kare ve üçgen prizma, küre, koni, silindir ve piramidin yüzey alanları ve hacimleri hakkında önerilen etkinliklerde, temel kavram, ilişki-bağıntı ve formüllerin bizzat öğrenciler tarafından oluşturulması amaçlanmıştır. Böylece öğrenciler bunu başarırken aynı zamanda problem çözme becerilerini de geliştirmiş olacaklardır.

4. OLASILIK VE İSTATİSTİK

Bu öğrenme alanıyla ilgili olarak öğrencilerin veri toplaması, veriyi tablo ya da grafik biçiminde özetleme yoluyla cevaplayabileceği problemler oluşturabilmesi amaçlanmaktadır. İş dünyası, politika, araştırma ve günlük hayatta karar vermeye yardımcı olacak çok miktarda veri vardır. Öğrenciler bilinçli vatandaş olabilmek için veri analizini bilmeli ve istatistikle ilgili akıl yürütürebilmelidir.

Basit sınıflama, karşılaştırma ve sayma etkinlikleri; veri, veri analizi ve istatistiğin kavranması için kullanılabilir. Öğrenciler, öncelikle kendileri için anlamlı olacak sorular oluşturmaya ve bu sorulara verilen cevapları belirlemeye, verilen cevapları düzenlemeye yönlendirilmeli, sonra topladıkları veriyi, hem tablo hem de grafik olarak gösterebilmelidir. Bu süreçte öğrenciler, çetele veya sıklık tablosu ile grafikleri kullanabilmelidir. Olasılık, matematiğin pek çok konusu ile ilgilidir. Özellikle, olasılıkla ilgili pek çok düşünce; veri toplama, veriyi açıklama ve yorumlama becerilerine katkıda bulunur. İlk olarak matematiksel tanım ve kuralları vermek yerine, günlük dile dayalı olasılıkla ilgili temel olguları, sezgiye dayalı olarak geliştirecek yönde etkinlikler yapılmalıdır. Örneğin; “Bugün büyük bir ihtimalle bahçede oyun oynayacağız.”, “Bugün yağmur yağma olasılığı çok düşük.” gibi öğrencilerin hayatından örnekler verilebilir. Somut nesnelere kullanılarak gerçekleştirilecek deneylerle rastgele olaylar öğrencilere sezdirilmelidir.

6. sınıfta istatistiğin etkin kullanımı için gerekli beceriler kazandırmak amacıyla sorular üretir, ne tür veriye ve örnekleme ihtiyacı olduğuna karar verir; veri toplama için araç geliştirir; verileri uygun istatistiksel temsil biçimleri ile gösterir ve yorumlar. Bunları yaparken farklı temsil biçimlerinin üstünlüklerine, sınırlılıklarına ve bazı gösterimlerin yanlış yorumlamaya yol açmamasına dikkat eder. Ayrıca aritmetik ortalamadan ve bazı gösterimlerden yararlanarak öteleme yapar. Verilerin açıklığını hesaplar. Öğrencilerin, aynı sınıfta olası durumları belirleyerek olasılıkla ilgili temel kavramları ve olay çeşitlerini yaşamına uygulayabilmesi ve problem çözme becerilerini kazanması amaçlanmıştır.

Öğrenciler, 7. sınıfı bitirdiklerinde daire grafiğini oluşturur ve yorumlar. Verilere ve inceleme sonuçlarına dayalı tahminler yürütür. Çizgi grafiklerinin, resim kullanmanın hangi durumlarda yanlış yorumlara yol açabileceğini fark eder. Merkezî eğilim ve yayılma ölçülerinin özelliklerini yorumlar ve gerçek yaşam durumlarında kullanır. Permütasyon kavramını açıklar ve hesaplar. Ayrık ve ayrık olmayan olayları, gerçek yaşamdan örnekler vererek açıklar ve bunların olma olasılıklarını hesaplar. Olasılık ve geometrinin bazı kavramları arasındaki ilişkiyi kullanır.

8. sınıfta öğrenci, istatistiksel temsil biçimleri ile merkezî ve yayılma ölçülerini kullanarak gerçek yaşam problemleri için görüş geliştirir. Sorular üretir; veri toplar; histogram oluşturur ve yorumlar. Kombinasyon kavramını açıklar ve hesaplar. Bağımlı ve bağımsız olayları açıklar; bu olayların olma olasılıklarını hesaplar. Farklı olasılık çeşitleri ile ilgili çalışmalar yapar.

5. CEBİR ÖĞRENME ALANI

Bu öğrenme alanı, İlköğretim 1-5. sınıf Matematik Dersi Öğretim Programındaki örüntüler alt öğrenme alanının bir uzantısı olarak 6. sınıfta ele alınmaktadır. Örüntülerin içerdiği ilişkileri keşfetmeleri ve bunları genellemeleri, öğrencilerin çevrelerindeki dünyayı daha iyi algılayabilme becerilerinin gelişmesine yardımcı olacaktır. Ayrıca örüntülerin farklı biçimlerde temsil edilmesi ve özellikle sembolik olarak ifade edilmesi, cebirin temel kavramlarının oluşmasına önemli katkılar sağlayacaktır.

İlköğretimin 1-5. sınıflarındaki öğrenciler, ilk olarak tekrarlı örüntüler ile deneyim kazanmakta, daha sonra genişleyen örüntülerle çalışmalarını sürdürmektedir. Bu bağlamda; eksik bırakılan bir örüntünün tamamlanması, devam ettirilmesi ve yeni bir örüntü oluşturulması; bir örüntünün farklı biçimlerde temsil edilmesi, örüntüdeki ilişkilerin keşfedilmesi ve örüntüdeki kuralın bulunmasıyla ilgili çalışmalar yapılmaktadır.

İlköğretimin 6-8. sınıflarında ise öğrencilerin örüntüdeki kuralı genellemesi ve harfle ifade etmesi, temel beceri olarak ele alınmaktadır. Bu genellemeler, daha sonra bir değişkenin diğer bir değişkene bağlı olarak değiştiği iki bilinmeyenli denklemlerle ilişkilendirilmekte ve kavramların daha anlamlı öğrenilmesine yardımcı olmaktadır. Ayrıca daha ileriki düzeylerde işlenecek olan fonksiyon kavramının alt yapısını hazırlayacak becerilerin gelişmesi sağlanmaktadır.

Cebir ile ilgili kavramların gelişmesinde anahtar rol oynayan diğer bir unsur ise değişken kavramıdır. Değişkenlerin kullanılmaya başlamasıyla öğrenciler yapacakları genellemelerde ve bazı matematiksel durumların ifadesinde yeni bir dil kullanmaya başlamış olacaklardır. Formüllerde, cebirsel ifadelerde, denklemlerde, özdeşliklerde ve benzeri durumlarda değişkenin yüklediği anlamın, öğrenciler tarafından kavranması büyük önem taşımaktadır.

Cebir öğrenme alanının içinde yer alan, cebirsel ifadeler ile denklemler alt öğrenme alanları işlenirken çoklu temsil yaklaşımından yararlanılması, anlamlı öğrenmeye önemli katkılar sağlamaktadır. Çoklu temsil yaklaşımı, bir durumun veya kavramın farklı biçimlerde ifade edilmesine (temsil edilmesine) dayanır. Öğretim sırasında, öğrencilerin matematiksel fikirlerini sembol, grafik, tablo, günlük yaşam durumları ve somut modellerle ifade etmeleri daha nitelikli öğrenmeye olanak sağlayacaktır.

ÇOCUĞUNUZUN MATEMATİK BİLGİ VE BECERİSİNİ GELİŞTİRMESİNE NASIL YARDIMCI OLABİLİRSİNİZ?

Çocuklar günlük yaşamlarındaki çeşitli durumlarda matematiği kullandıkça matematik bilgi ve becerilerini geliştirirler. Aşağıda çocuklarınızın matematik öğrenimlerine ve öğrendiklerini günlük yaşamlarında zevk duyarak kullanmalarına yardımcı olabilmemiz amacıyla programda yer alan öğrenme alanlarına yönelik öneriler sunulmuştur. Bu öneri daha da çoğaltılabilir.

1. SAYILAR VE İŞLEMLER

- Sayı kavramını pekiştirmek amacıyla çocuğunuzla birlikte sayıları içeren şarkılar söyleyip sayma oyunları oynayabilirsiniz. Örneğin; parmak sayma, alışveriş çantasında alınan nesnelere sayma, paketteki bisküvileri sayma, masadaki tabakları, çatal ve bıçakları sayma, merdivendeki basamakları sayma vb.

- Sayıların hayatımızın içinde olduğunu; bedeni ile ilgili özellikler (boy uzunluğu, kilo, yaş vb.), sokak isimleri, adresler, spor istatistikleri, hava tahminleri, yemek tarifleri vb. örneklerle ilişkilendirerek fark ettirebilirsiniz. Gazete, dergi, müze, tarihi eserler, sanat eserleri vb. yayınlarda ve yerlerde yer alan sayılarla ilgili kısımlara dikkat çekebilirsiniz. Yaptığınız herhangi bir işi dört işlemle ilişkilendirebilir, günlük yaşamla ilgili süreçlerle ilgili sorularla sayılara ve işlevlerine dikkat çekilebilir. Örneğin; “Üç kişi daha yemeğe geldiğinde masaya kaç tabak koymamız gerekir? Bu filmi seyretmek için dördümüz kaç lira öderiz? Elli lira veririm kaç lira geri alınır? vb.

- Paraların kullanım alanlarını, değerlerini pekiştirmek amacıyla marketlerden, alışveriş broşürlerinden gazetelerden vb. yararlanarak dört işlem içeren problemler oluşturabilirsiniz. Alışverişlerde ürünlerinin birim fiyatları vb. hesap ettirebilirsiniz. Zihinden işlem yapma ve tahmin becerisini geliştirecek çeşitli problem durumları düzenleyebilirsiniz. Kendi bütçelerini oluşturmalarına yardımcı olabilirsiniz. Çocuğunuzun okulda öğle yemeği, geziler vb. için ne kadar paraya ihtiyacı olacağını hesaplayabilirsiniz.

- Bir bütünü ilgili yaptıklarınızı bölme ve kesir kavramı ile ilişkilendirebilirsiniz. Örneğin; bir pastayı kişi sayısına göre eşit dilimlemek, bir kap içindeki fındıkları kişi sayısına göre eşit dağıtmak vb.

2. GEOMETRİ

- Çevrelerinde gördükleri çeşitli nesnelere ile geometride öğrendiği çeşitli şekil ve cisimler arasında ilişki kurmasını sağlayabilirsiniz. Örneğin; çatıları üçgen prizma modeli için; kesme şekeri, kibrit kutusu, ambalaj kutularını kare prizma ve dikdörtgenler prizması modelleri için; pencerelerin camını üçgensel, karesel, dikdörtgensel bölge modelleri için; düğmeleri daire modeli için; konser kutularını silindirik modeli için kullanabilirsiniz. Bu örnekleri istediğiniz sayıda artırabilirsiniz.

- Trafik levhalarının hangi geometrik şekle benzediğini buldurabilirsiniz. Kutu paket vb. modeller üzerinde yüz, köşe ve ayrıntıları gösterebilirsiniz.

- Çeşitli somut malzemelerle örüntü oluşturmalarına yardımcı olabilirsiniz. Örneğin; kolye, bileklik vb. dizdirebilirsiniz.

- Doğadaki kelebek, böcek, yaprak, çiçek vb. varlıklar üzerinde; kullandığımız eşyalarda (kilim, dantel, örgü, işleme boyama vb.); binalar, tarihi yapılar, tarihi eserler, taban döşemelerinde vb. yer alan simetri ve süsleme örneklerini fark ettirebilirsiniz.

- Patates baskısı yaptırarak dönme ve öteleme yaptırabilirsiniz. Ayna yardımı ile simetriyi kavratılabilirsiniz.

- Gazete, dergi vb. yayınlarda; müze, tarihi eserler; sanat eserleri vb. yerlerde bulunan geometriyle ilgili kısımlara dikkat çekebilirsiniz.

3. ÖLÇME

- Sabah kalkınca okula gitmek için ne kadar zamana ihtiyacı olduğunu, televizyon yayın akışındaki programların ne kadar sürdüğünü, marketlerde satılan ürünlerin son kullanma tarihlerinin dolmasına ne kadar süre kaldığını; yapılan yolculuklarda yolun uzunluğunu, süresini ve kaç litre yakıt gerektiğini, yolculuğun maliyetini vb. hesaplayabilirsiniz.

- Bir yemek tarifini uygularken, eve bir eşya alırken, bir alanı tahmin ederken, ev ile ilgili bir onarım yaparken, bir eşyayı monte etme talimatlarını izlerken, ölçülerin doğru olmasının ve doğru kullanılmasının ne kadar önemli olduğunu fark ettirebilirsiniz.

- Ölçmenin hayatımızın bir parçası olduğunu spor karşılaşmalarındaki derece ve rekorlar; ulaşmak istenilen yer için en kısa yolu belirlemek, saat hesaplamaları, para ile ilgili harcamalar; suyu derinliğini tahmin ederek dalmak için güvenli olup olmadığına karar vermek, boy uzunluğu ile kilosu arasındaki ilişki vb. fark ettirebilirsiniz.

- Cetvel olmadan bir ip yardımıyla kapalı şekillerin, nesnelerin vb. çevrelerini hesaplayabilirsiniz.

- Gazete, dergi, müze, tarihi eserler; sanat eserleri, ören yerleri vb. yayınlarda ve yerlerde ölçmeyle ilgili ilişkilendirmeler yapabilirsiniz.

4. OLASILIK VE İSTATİSTİK

- Çevresinde gördüğü tabloları okutarak bunlarla ilgili sorular sorabilirsiniz. Örneğin, ders çizelgesi, otobüs kalkış çizelgeleri, televizyon program çizelgeleri vb.

- Kendi ile ilgili konularda tablolar oluşturmasını isteyebilirsiniz. Örneğin, zamanı etkili kullanabilmesi için haftalık ders çalışma çizelgesi, haftalık beslenme çizelgesi vb.

- Gazete, dergi vb. yazılı materyallerdeki çocuklarınızın ilgi alanındaki grafikleri inceleyebilir, verileri tartışabilirsiniz. Örneğin "Yatmadan önce hangi faaliyetlerde bulunuyorsunuz? (televizyon seyretme, bilgisayarda oyun oynama, kitap okuma, vb.)" sorusu ile çevresindeki arkadaşları arasında küçük çaplı bir araştırma yapmasını ve bunu yüzdelerle ifade etmesini isteyebilirsiniz.

- Gelişimini izlemek amacıyla boy uzunluğunu ve kilosunu her ay düzenli ölçerek kendine ait bir grafik oluşturmasını sağlayabilirsiniz.

- Gazete, dergi, müze, tarihi eserler; sanat eserleri vb. yayınlarda ve yerlerde yer alan olasılık ve istatistikle ilgili kısımlara dikkat çekebilirsiniz.

- Olası, olası değil, kesin, kesin değil, muhtemel, mümkün, imkânsız, belirsiz, şanslı eşit, şanslı eşit değil gibi ifadeleri cümle içinde kullanabilirsiniz.

5. CEBİR

- "Tutuğum sayıdan 10 çıkarıp 2 ile çarparsam 40 oluyor. Tutduğum sayı kaçtır?" vb. sorular sorabilirsiniz.

- Amiral battı oyunu oynayarak koordinat sistemi ile ilişkilendirebilirsiniz.
- Gazete, dergi, müze, tarihi eserler, sanat eserleri vb. yayınlarda ve yerlerde yer alan cebirle ilgili kısımlara dikkat çekebilirsiniz.

MATEMATİK DERSİ EV ÖDEVLERİNDE NASIL DAVRANMALIYIZ?

Ev ödevleri birçok ev ortamında strese sebep olur. Rahatlayın ve ödevin kimin olduğunu hatırlayın. Ev ödevlerini sürekli siz yaparsanız onun kolaycılığa kaçmasına sebep olup gelişimini engellersiniz. Eğer çocuğunuzun matematik ödevine nasıl yardım edebileceğinizi bilmediğinizi düşünerek paniğe kapılırsanız çocuğunuza olumsuz düşünceler aşırsınız. Böylece çocuğunuzun araştırmacı, tutarlı ve öz güvenli olmasını engellemiş olursunuz. Kendinizi çocuğunuzun öğretmeni değil rehberi olarak görmelisiniz. Sizin rolünüz çocuğunuza destek olmanın yanı sıra onun kendi sorumluluklarını üstlenmesine yardımcı olmaktır. Çocuğunuz için ev ödevlerini ona sorular sorarak ve dinleyerek kolaylaştırabilirsiniz. Çocuğunuza yüksek sesle bir şeyi açıklamanız onun problemi belirlemesine yardımcı olur. Ayrıca çocuğunuzun, hesaplamalarının ya da problem çözümündeki stratejilerini ve sürecini yazılı olarak göstermesi için teşvik ediniz. Bu tür kayıt tutma öğrencinin çalışmasını gözden geçirip hatasını görmesini sağlar. Aynı zamanda bu tür kayıtlar çocuğun akıl yürütme, ilişkilendirme, iletişim becerilerinin gelişimine katkı sağlayacaktır.

HAYAT BİLGİSİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

İlköğretimin 1, 2 ve 3. sınıflarında okutulan hayat bilgisi dersi doğal, toplumsal, sanatsal düşünce ve değerlerin birleşmesinden oluşmuştur. Hayat bilgisi dersi toplu öğretim yaklaşımına dayalı olarak oluşturulmuş bir derstir. Çocukların hem kendilerini hem de içinde yaşadıkları toplumu ve dünyayı tanımaları için tasarlanan bu ders kendisiyle, toplumsal çevresiyle ve doğa ile barışık; kendini, milletini, vatanını ve doğayı tanıyan, koruyan ve geliştiren mutlu bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır.

Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programında belirlenen üç temaya (Okul Heyecanım; Benim Eşsiz Yuvam; Dün, Bugün, Yarın) uygun olacak şekilde kazanımlar oluşturulmuştur. Kazanımlar çocukların doğrudan gözlenebilir davranışlarının yanı sıra bilgi, beceri, tutum ve değerlerini içeren ifadelerdir.

Hayat Bilgisi Dersi Öğretim Programı'nın arzu edilenin de üstünde başarıyla uygulanması, ailenin üst düzeyde katılımını gerektirmektedir. Ailenin katılımı, çocuğun okula istekli bir biçimde devam etmesine ve okula yönelik olumlu tutum geliştirmesine yardımcı olur. Bununla birlikte aileler aşağıda belirtilen hususlar doğrultusunda katkılar sağlayabilirler:

- Aile olarak çocuklarınızı, kişisel bakım yapma, sağlığını koruma konularında bilinçlendirmek amacıyla öğretmeni ile işbirliği içinde olabilirsiniz. Ayrıca evde doğal ve sağlıklı ürünlerin tüketilmesi, böylece onların dengeli ve düzenli beslenmeleri konusunda gereken önemi gösterebilirsiniz.
- Çocuklarınızın okul öncesi aşılarını zamanında yaptırarak okul dönemi içerisinde yapılacak olan aşılarda onların bilinçlenmelerini sağlayabilirsiniz.
- Çocuklarınızın okula gidiş gelişlerinde güvenliklerini sağlayabilmek için ev ile okul arasındaki güvenli gidiş geliş yollarını, bu yollardaki yaya geçitlerini, ışıkları, üst geçitleri, gerektiğinde aile büyüklerine ulaşabilecek adres ve telefon bilgilerini öğretebilirsiniz.
- Çocuklarınızın okula gidip gelirken karşılaşılabileceği insanlarla nasıl iletişimde bulunmaları gerektiği konusunda onları uyarabilirsiniz.
- Çocuklarınızın evdeki alet ve makineleri güvenli kullanabilmeleri için gereken açıklamaları yaparak, kurallara uyulmadığında doğabilecek sonuçlar konusunda onları bilgilendirebilirsiniz.
- Doğal afetler karşısında evde yapılması gerekenleri çocuklarınıza birlikte belirleyerek, deprem tatbikatı vb. gereken hazırlıkları yapabilirsiniz.
- Çocuklarınıza onların bebeklik dönemlerine ait tanıtıcı bilgiler vererek kendilerini daha iyi tanımalarını ve tanıtmalarını sağlayabilirsiniz.
- Çocuklarınıza, onların seviyesine uygun bir sorumluluk vererek bunu gerçekleştirebilmeleri için yardımcı olabilirsiniz. Ayrıca aile içerisinde görev dağılımı ve yardımlaşma konusunda çocuklarınıza örnek teşkil edecek davranışlarda bulunabilirsiniz.

- Bir plan yaparak çocuklarınızın ev içinde ders çalışma ve oyun oynamaya ayırdıkları sürelerin dengeli olmasını sağlayabilirsiniz.
- Evlerde kullanılan kaynakların neler olduğu ve bu kaynakları bilinçli tüketmeleri konusunda çocuklarınıza bilgi verebilirsiniz. Paranın da sınırlı bir kaynak olduğu ve dikkatli harcanması gerektiği konusunda onları uyarabilirsiniz. Bilinçli tüketicilik konusunda onlara örnek teşkil edecek davranışlarda bulunabilirsiniz.
- Evde demokratik bir ortam oluşturup, aileyi ilgilendiren kararlar alınırken çocukların da görüşlerini alabilirsiniz.
- Çocuklarınıza evde uygun bir çalışma ortamı oluşturarak onların okul başarılarına katkıda bulunabilirsiniz.
- Çocuklarınızla birlikte sinema, tiyatro, maç vb. kültürel ve sportif aktivitelere katılarak onlarla yararlı ve kaliteli zamanlar geçirebilirsiniz.

HAYAT BİLGİSİ (1–3. SINIFLAR)

I.SINIF

A TEMASI: OKUL HEYECANIM

KAZANIM	İŞLENECEĞİ TARİH (YAKLAŞIK)	AÇIKLAMA
A.1.1. Fiziksel özelliklerini fark ederek kendini tanıtır ve tanıtır.	EYLÜL AYININ 2. YARISI	 Birlikte Bakalım Çocuğunuzun boy ve kilosunu birlikte ölçerek kaydedin.
A.1.4. Bir gününü nasıl geçireceğini planlar ve yaptığı plana uyar.	EYLÜL AYININ 2. YARISI	 Planıma Uyuyorum Çocuğunuzun okulda yaptığı günlük planı evde uygulayıp uygulamadığını kontrol edin. Gereken durumlarda öğretmenini bilgilendirin.
A.1.7. Kullanacağı ders araç gereçlerini seçer.	EKİM AYININ 1. YARISI	 Ders Araç Gereçlerimi Seçiyorum Çocuğunuzun okul alışverişine onunla birlikte çıkın. Alışveriş esnasında onun fikrini alın. Haftalık ders çizelgesine uygun olarak çantasını hazırlayıp hazırlamadığını kontrol edin.
A.1.23. Sağlığını korumak için aşı olması gerektiğini anlar ve aşı olmaktan kaçınmaz.	EKİM AYININ 2. YARISI	 Aşı Olmaktan Korkmuyorum Çocuğunuza ait aşı kartının bir kopyasını öğretmenine verin. Eksik aşıları varsa–yaşı gereği gecikme söz konusu değilse- tamamlanmasını sağlayın.
A.1.34. Okula geliş ve gidişlerde karşıdan karşıya geçerken güvenli yerleri kullanır.	KASIM AYININ 2. YARISI -ARALIK AYININ 1. YARISI	 Güvenli gidip gelemim Çocuğunuza, evi ile okulu arasındaki yaya geçitlerini, trafik ışıklarını ve güvenli gidiş geliş yollarını öğretin.
A.1.35. Okula geliş ve gidişleri sırasında karşılaştığı insanlarla etkileşimde bulunurken nasıl davranması gerektiğini araştırır.	KASIM AYININ 2. YARISI -ARALIK AYININ 1. YARISI	Çocuğunuzu okula gidiş gelişlerinde karşılaşılabileceği tehlikeler konusunda uyarın.

B TEMASI: BENİM EŞSİZ YUVAM

B.1.2. Evinin adresini ve telefon numarasını söyler.	ARALIK AYINININ 2. YARISI	 Evimizin Adresi Çocuğunuza evinizin açık adresini ve telefon numaralarını öğretin.
B.1.4. Mutfakta büyüklerinin yemek yapmasını gözlemleyerek donma, erime, kaynama, buharlaşma olaylarını fark eder.		 Mutfakta Neler Oluyor? Gerekli güvenlik önlemlerini alarak donma, erime, kaynama ve buharlaşma olaylarını mutfakta çocuğunuzun gözlemlemesini sağlayın.
B.1.6. Evdeki kuralların neden gerekli olduğunu açıklar.	OCAK AYINININ 1. YARISI	 Bizim Evin Kuralları, Kararları Evinizde tüm aileyi ilgilendiren kararlar alınırken ya da kurallar oluştururken çocuğunuzun da fikrini alın. Bu karar ve kuralların gerekçelerini, çocuğun seviyesine uygun bir şekilde ona açıklayın.
B.1.7. Günlük yaşamında oyun oynamak ve ders çalışmak için harcayacağı süreler arasında denge kurar.		 Biraz Oyun, Biraz Ders Evde çocuğunuzun çalışma ve oyun oynama süreleri arasında denge kurup kuramadığını gözlemleyerek gerektiğinde öğretmenine bilgi verin.
B.1.8. Kendi çocukluğu hakkında araştırma yapar.		 İşte Bu Benim Bebekliğim Çocuğunuza, onun geçmişine ait anıları anlatın, bu anılara ilişkin fotoğraflar üzerinde birlikte konuşun.
B.1.12. Ailesindeki bireyleri tanıyıp tanıtır.		 İşte Bu Benim Ailem Çocuğunuza aile bireyleri ve akrabalarınızla ilgili onları tanıyıcı ve açıklayıcı bilgiler verin, varsa onlarla ilgili fotoğraflar gösterin.
B.1.13. Ailedeki yardımlaşmayı ve görev dağılımını araştırır; dayanışmaya günlük hayattan örnekler gösterir. B.1.14. Aile içinde görevlerini yerine getirirken kimlerden nasıl yardım alacağına karar verir.	OCAK AYINININ 2. YARISI	 İşbirliği Yapıyoruz Çocuğunuzun, aile içerisindeki iş bölümü ve dayanışmayı fark etmesini ve bu konu hakkında sorular sormasını sağlayın. (Örneğin, alışveriş yapılması, faturaların ödenmesi, temizlik vs.) Çocuğunuza, onun seviyesine uygun bir sorumluluk verin. Bunu gerçekleştirmesi için ona yardımcı olun.

B.1.16. Ailesinde ve akrabaları arasında etik değerlere ne kadar önem verildiğini gözlemler:	ŞUBAT AYININ 2. YARISI	 Birbirimize Değer Veriyoruz Aile içinde ve akrabalarınız arasında hangi etik değerlere, neden önem verildiğini yaşanan olaylardan vereceğiniz örnekler eşliğinde çocuğunuza açıklayın.
B.1.18. Günlük zamanının bir bölümünü ailesi ve yakın çevresiyle birlikte eğlenmek için harcar:		 Ailemle Eğleniyorum Çocuğunuzla birlikte eğlenmeye ve güzel vakit geçirmeye zaman ayırın.
B.1.20. Evlerde kullanılan kaynakların hayatımızdaki yerini ve önemini belirtir:		 Su Olmasaydı... Evde kullanılan kaynakların (su, elektrik vb.) neler olduğu konusunda çocuğunuzu bilgilendirin.
B.1.21. Paranın değişim aracı olarak işlevini fark eder:	MART AYI	 Alışverişe Gidelim Yakın çevrede bulunan alışveriş merkezi, pazar, market ya da bakkala giderken çocuğunuzu da götürün. Para karşılığı nelerin alınabildiğini buralarda yapacağı gözleme dayanarak bulmasını sağlayın.
B.1.22. Aile bütçesi hazırlama çalışmalarına katılarak paranın sınırlı bir kaynak olduğunu keşfeder:		 Bütçemiz Nelere Yetiyor? Aile bütçesi hazırlama çalışmalarına çocuğunuzu da katın. Bu esnada çocuğunuzun kendi isteklerini belirtmesine izin verin. Ancak bütçe imkânlarınız sınırlı olduğunda çocuğun isteklerinin bir kısmının doğal olarak karşılanamayacağını fark etmesini sağlayın.
B.1.27. Evdeki alet ve makineleri, güvenli bir şekilde kullanmak için sorular sorar:		 Kullanırken Dikkat Edelim! Çocuğunuzu evinizde bulunan alet ve makinelerin güvenli bir şekilde nasıl kullanılacakları konusunda bilgilendirin. Bu alet ve makinelerin kullanımında güvenlik kurallarına uyulmadığı zaman ne tür sorunlarla karşılaşabileceği konusunda onları bilinçlendirin.
B.1.24. Evde güvenlik kurallarına uyulmadığında doğabilecek sonuçlarla ilgili çıkarımlarda bulunur:		
B.1.25. Doğal afetler karşısında yapması gerekenleri belirleyerek ailesiyle birlikte hazırlık yapar:		 Deprem Tatbikatı Yapalım Doğal afetler konusunda evde alınabilecek tedbirleri çocuğunuzla birlikte alın. Evde deprem tatbikatı yapın ve çocuğunuzla beraber deprem çantası hazırlayın.

CTEMASI: DÜN, BUGÜN, YARIN

C.1.5. Kısa bir öz geçmiş hazırlayarak kendini tanıtır:	NİSAN AYININ 1. YARISI	 Benim Geçmişim Çocuğunuzun kendi öz geçmişini hazırlama amaçlı olarak yapacağı bilgi toplama çalışmalarında kendisine yardımcı olun.
---	------------------------	---

2. SINIF

A TEMASI: OKUL HEYECANIM

A.2.1.Okulla ilgili, günlük işlerini öncelik sırasına koyarak her işi belirlenen zaman içinde yapar.	EYLÜL AYININ 2.YARISI	 Her Şeyin Bir Zamanı Var Çocuğunuzun okulla ilgili işlerini zamanında yapıp yapmadığını gözlemleyerek gerektiğinde öğretmenine bilgi verin.
A.2.3.Gerektiğinde büyüklerinden yardım alarak kişisel bakımını yapar.		 Tek Başıma Yapamıyorum Çocuğunuzun kendi başına yapamadığı kişisel bakımlarında ona yardımcı olun.

B TEMASI: BENİM EŞSİZ YUVAM

B.2.5. Gerektiğinde kendi evine veya aile büyüklerine ulaşabilmesi için gerekli bilgilere sahip olur.	ARALIK AYININ 2.YARISI	 Bilmemiz Gereken Telefonlar Çocuğunuza evinizin adresini, telefon numaralarını ve acil durumlarda ulaşılması gereken kişiler ile bunların telefon numaralarını öğretin.
B.2.12.Aile bireylerinin çocukluğunu araştırır.	OCAK AYININ 1.YARISI	 Annem Çocukken... Çocuğunuza aile bireylerinin çocukluk hayatı ile ilgili bilgiler verin, varsa onun sorularına cevap verin.
B.2.17. Evde uyulması gereken kuralların belirlenmesine katkıda bulunur.		 Kurallarımızı Belirleyelim Evde uyulması gereken kuralların belirlenmesinde çocuğunuzun da görüşünü alın.
B.2.19. El-göz koordinasyonunu ve el becerilerini geliştirebilecek, aile içi görevleri üstlenmeye istekli olur.	ŞUBAT AYININ İLK HAFTASI	 Üstlendiğim Görevler... Çocuğunuza ev içinde bazı görevler vererek onun el- göz koordinasyonunun gelişmesine ve aile içi görev paylaşımına katılmasına katkı sağlayın.
B.2.20. Aile içinde görev paylaşımına katılır, üzerine düşen görevi yapmaktan mutluluk duyar.		
B.2.24. Evde uygun bir öğrenme ortamı yaratmak için büyüklerinden yardım alır.	ŞUBAT AYININ SON HAFTASI	 Evin Neresinde Çalışabilirim? Evde çocuğunuza çalışma odası seçimi, eşya seçimi, döşenmesi gibi uygun öğrenme ortamı hazırlarken onun da fikrini alın.

B.2.26. Çevresindekilerin kabul edilemeyen önerileriyle karşılaştığında etkili reddetme davranışı sergiler.	ŞUBAT AYININ SON HAFTASI	 Hayır Diyebilmeliyiz! Çocuğunuzu, onun psikolojisini de dikkate alarak çevreden gelebilecek tehlikeli önerilere karşı nasıl davranması gerektiği konusunda uyarın.
B.2.27. Aileyi ilgilendiren konularda karar alınırken görüş bildirir ve bunun insan hak ve hürriyetleriyle ilişkisini kurar.		 Evde Benim De Haklarım Var: Aile içinde kararlar alınırken çocuğunuzun da görüşünü alın. Aile içinde çocukların da bazı haklara sahip olduklarını onlara hissettirin.
B.2.32. Evde güvenliği sağlamak için gerekli kurallara uyar.	MART AYININ 1. YARISI	 Kaza Geliyorum Demez! Çocuğunuza evde güvenliği sağlamak için gerekli olan kuralları öğretin.
B.2.33. Evdeki kaynakları bilinçli olarak tüketir.		 Evimize Gelen Faturalar... Evinize gelen faturaları çocuğunuzla birlikte inceleyerek, evdeki kaynakların kullanımı konusunda onun bilinçlenmesini sağlayın.
B.2.34. Yetişkinleri gözlemleyerek para harcamayı gerektiren bir amaç belirler ve bunu gerçekleştirip gerçekleştiremeyeceğini tartışır.	MART AYININ 1. YARISI	 Bisiklet Almak İstiyorum. Çocuğunuzun para biriktirmesini sağlayacak güzel amaçlar edinmeleri konusunda onlara örnek olun.
B.2.35. Ailesiyle birlikte gezmek, tatillerini geçirmek ve eğlenmek için plan yapmaktan zevk alır, yaptığı planı ailesiyle paylaşır.	MART AYININ 2. YARISI	 Tatile Gidiyoruz. Tatil, gezi, eğlence planları yaparken çocuğunuzun da fikrini alın.

C. TEMASI: DÜN, BUGÜN, YARIN

C.2.3. Bebeklik ve çocukluk döneminde tükettiği yiyecek-içecekleri, oyun ve oyuncakları karşılaştırarak, bu tür değişikliklerin doğal bir olgu olduğunu kavrar.	NİSAN AYININ 1. YARISI	 Bez Bebeğim. Çocuğunuzun bebekken yediği yiyecekler, oynadığı oyunlar ve oyuncakları konusunda onu bilgilendirin.
C.2.7. Kendisinin, anne ve babasının veya diğer aile büyüklerinin öz geçmişleri hakkında bilgi edinir ve bunları görsel materyallerle destekleyerek sınıfta sunar.	NİSAN AYININ 1. YARISI	 Aile Büyüklerimiz Aile üyeleri ve diğer aile büyükleri hakkında çocuğunuza bilgi vererek varsa fotoğraflarını gösterin.

3.SINIF

A. TEMASI: OKUL HEYECANIM

A.3.16. Dengeli ve düzenli beslenmek için doğal ve sağlıklı ürünleri tüketir.	EKİM AYININ 2. YARISI	 İspanak Yiyoruz Çocuğunuzun dengeli ve düzenli beslenmesi için doğal ve sağlıklı ürünler tüketmesini sağlayın.
A.3.22. Tüketici olarak sahip olduğu hakları bilir ve bilinçli tüketici davranışları sergiler.	KASIM AYININ 1. YARISI	 Alışverişe Çıkıyoruz Alışverişe çıkarken çocuğunuzun da beraberinizde götürün. Aldığınız ürünün son kullanma tarihine birlikte bakın. Alışveriş sonunda birlikte fatura isteyin.

B. TEMASI: BENİM EŞSİZ YUVAM

B.3.2. Canlıları sınıflandırarak, evinde bitki yetiştirmeye veya hayvan beslemeye istekli olur ve onların ihtiyaçlarını karşılamak için sorumluluk alır.	ARALIK AYININ 1. YARISI	 Akvaryuma Yem Lazım Evinizde koşullarınız uygunsa-çocuğunuzun sağlığını da dikkate alarak-çocuğunuzun bitki yetiştirmesine ve hayvan beslemesine imkân sağlayın.
B.3.7. Evin kullanım alanlarıyla ilgili sorunları çözmek için alternatifler üretir.	ARALIK AYININ 2. YARISI	 Masayı Nereye Koyalım? Evin kullanım alanlarını düzenlerken çocuğunuzun da fikrini alın. Bu alanların kullanımı ile ilgili çıkabilecek sorunları çözerken onun da görüşlerine önem verin.
B.3.22. Yapacağı işleri öncelik ve önem sırasına koyarak günlük ve haftalık çalışma planları yapar, yaptığı planlara uyar.	ŞUBAT AYININ 1. YARISI	 Planlı Yaşıyoruz Çocuğunuzun yaptığı günlük ve haftalık çalışma planlarına uyup uymadığını kontrol edin.
B.3.25. İnsanların nelerden ve nasıl tasarruf edebildiklerini araştırır.	ŞUBAT AYININ 2. YARISI	 İsrar Etmeyelim Yapabiliyorsanız kendi ailenizin, akrabalarınızın ve yakın çevredeki kişilerin nelerden ve nasıl tasarruf ettikleri konusunda çocuğunuza bilgi verin.
B.3.39. Evde meydana gelebilecek tehlikeli ya da acil durumlarda ne yapması gerektiğini uygulayarak gösterir.	MART AYININ 1. YARISI	 Eyvah Yangın Çıktı! Evdeki tehlikeli durumların neler olabileceği ve bu durumlarda neler yapılması gerektiği konusunda çocuğunuzun bilgilendirin.
B.3.40. Doğal afetler sırasında evinde yapılması gerekenleri, yetişkinler eşliğinde uygulayarak gösterir.	MART AYININ 2. YARISI	 Deprem Sırasında... Evinizde bir deprem tatbikatı yaparak çocuğunuza bu gibi durumlarda alması gereken pozisyonu ve ev içindeki en güvenli yerleri gösterin.

CTEMASI: DÜN, BUGÜN, YARIN

<p>C.3.3. Kendisinin veya anne-babasının hayatında zaman içinde oluşan değişlikleri fark eder ve bunları sözlü ya da yazılı olarak sunar.</p>	<p>NİSAN AYININ 1. YARISI</p>	<p> Benim Ailem Çocuğunuza, hayatınızda zaman içinde oluşan değişlikleri olay, yer, süre ve gerekçeler eşliğinde anlatın. Sonuçlarından onu bilgilendirin.</p>
<p>C.3.16. Aile büyüklerinin küçükken oynadığı oyunları araştırır; bu oyunlarla kendinin ve arkadaşlarının oynadığı oyunları karşılaştırarak değişimi ve sürekliliği fark eder.</p>	<p>MAYIS AYININ 1. YARISI</p>	<p> Annem Ne Oynuyormuş? Küçükken kendi oynadığınız oyunlar hakkında çocuğunuzu bilgilendirin.</p>

SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

Sosyal bilgiler dersinin temel amaçlarından biri; Atatürk ilke ve inkişâpları doğrultusunda etkili ve sorumlu Türk vatandaşları yetiştirmektir. Dersin üniteleri; tarih, coğrafya, ekonomi, sosyoloji, antropoloji, psikoloji, felsefe, siyaset bilimi ve hukuk gibi sosyal bilimler ve vatandaşlık bilgilerini disiplinler arası bir bakışla çok yönlü olarak hazırlanmıştır. Bu nedenle veli olarak çocuğunuzun sosyal bilgiler dersinde mümkün olduğunca farklı ve çeşitli görsel ve yazılı kaynaktan yararlanmasına imkân sağlayınız.

Sosyal bilgiler dersinde programda kazanımların öngördüğü bir içerik sınırlaması söz konusudur. Okuldaki derslerin esas amacı bu kazanımların gerçekleştirilmesidir. Sizin katkınız öğrencinizin seviyesi ve sınıf düzeyini dikkate alınmalı; kapsam bakımından bu sınırı aşmamalıdır.

Sosyal bilgiler dersinde, “sosyal bilimler olarak sosyal bilgiler” ve “yansıtıcı düşünme olarak sosyal bilgiler” anlayışlarına önem verilmektedir. Bu nedenle bilimsel yöntemlerin sezdirilmesi gerekliliği vardır. Sözü edilen amaca ulaşmak için öğretmen, okulun içindeki ve dışındaki olaylardan yararlanarak, öğrencileri sık sık gerçek hayat problemleri ve çelişkili durumlarla karşılaştıracak, karşılaştıkları sosyal problemler üzerine yansıtıcı düşünce geliştirecek çeşitli etkinlikler düzenleyecektir. Sizden beklentimiz bu etkinliklere etkin biçimde katılımınız olacaktır.

Dersin öğretim programında öğrencilerin kazanması beklenen beceriler; eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim, araştırma, problem çözme, karar verme, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik, Türkçe'yi doğru, güzel ve etkili kullanma, gözlem, mekânı algılama, zaman ve kronolojiyi algılama, değişim ve sürekliliği algılama ve sosyal katılım olarak belirlenmiştir. Kazandırılacak değerler ise; adil olma, aile birliğine önem verme, bağımsızlık, bilimsellik, çalışkanlık, dayanışma, duyarlık (doğal çevreye, tarihsel mirasa duyarlık), dürüstlük, estetik, hoşgörü, misafirperverlik, sağlıklı olmaya önem verme, saygı (duygu ve düşüncelere, Türk büyüklerine, Bayrağa ve İstiklal Marşına vb.), sevgi, sorumluluk, temizlik, vatanseverlik ve yardımseverlik olarak sıralanmıştır. Sözü edilen beceri ve değerlerin çocuğunuzda yerleşebilmesi için onun etkinliklerini takip etmeli, aile ortamında yapılması gerekenleri belirleyerek uygun ortam ve örnek durumlar yaratılmasına özen göstermelisiniz. Okul ve ders, bu beceri ve değerlerin çocuğunuzda kalıcı bir şekilde oluşması için çaba gösterirken okul dışı zamanlarda çocuğun yakın çevresinde gözleyeceği ya da yaşayacağı aksi bir tavır, tutum ve yanlış örneğin buna ket vuracağını, beceri ve değerlerin ya hiç oluşmamasına ya da gecikmesine neden olacağını unutmamalısınız.

Sosyal bilgiler dersi, çocuğunuzun yaşamı boyunca karşılaşacağı çeşitli sorunlarla (doğal afetler vb.) başa çıkma ya da temel yaşam becerilerinin (spor kültürü, girişimcilik vb.) geliştirmesi konusunda gereken donanımı kazandırmayı da amaçlamaktadır. Bu amaçla çocuğunuzun kurs (ilk yardım, resim, müzik, halk oyunları vb.), sosyal faaliyetler (izcilik, yardım kampanyaları, sosyal katılım projeleri vb.) ve diğer çalışmalara katılımını destekleyiniz.

Sosyal bilgiler dersinde çocuklarımızın; demokratik beceri ve değerlere sahip, bilimsel düşünmeye açık, insan haklarına saygılı, işbirliği içinde çalışabilen, cumhuriyet sevgisi gelişmiş, haklarını bilen ve sorumluluk sahibi Türk vatandaşları olarak yetiştirilmeleri için gereken hoşgörü ve anlayış ortam ve kültürünün oluşması son derece önemlidir. Çocuklarımızın tarihsel duyarlılığını geliştirmek amacıyla millî ve dinî bayramlar, mahallî kurtuluş ve kutlama günleri, önemli olaylar, belirli gün ve haftalar kutlanmaktadır. Sizlerin, çocuklarımızın bu kutlamalara katılımlarını desteklemeleri ve kendinizin de imkânların ölçüsünde onlarla birlikte bu etkinliklere katılmanız beklenmektedir.

Ders kapsamında öğretmen, öğrencilere çeşitli inceleme gezileri yaptıracaktır. Bu geziler; sadece eğlenceli bir gün geçirme olarak düşünülmemelidir. İmkânlar ölçüsünde sizler de hafta sonları ve tatil günlerinde önerilen mekânlara, müzelere, kültür ve tabiat varlıklarının bulunduğu benzeri mekânlara gidebilir, çocuklarınızı götürebilir ve böylece okulun ve öğretmenin fonksiyonunu yerine getirmesine katkı sağlayabilirsiniz.

Sosyal bilgiler dersi, öğrencileri millî, ahlâki, insanî, manevî, kültürel değerler bakımından besleyici; demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını yerine getirmede yol gösterici bir amaç da gütmektedir. Bu amaçla çocuğunuzu dersin konularını sevdirecek roman, tarihî roman, hikâyeye, hatıra, gezi yazısı, şiir ve fıkra gibi edebî ürünler içeren basılı eserleri okumaya teşvik etmelisiniz. Birlikte önerilen kitapları alabilir ve okuyabilirsiniz.

Sosyal bilgiler dersinde çocuğunuz, ünitenin yapısına uygun olan değerlendirme araç ve yöntemleri ile değerlendirilir. Derste sadece öğrenme ürünü değil, öğrenme süreci de değerlendirilir. Bu süreçte çocuğunuzu destekleyiniz. Çalışmalarını kontrol ediniz ve etkinliklerin hazırlanmasında yönlendirici rolü oynayarak ona rehberlik yapınız.

SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI
4. SINIF

SINIF	ÜNİTE/ÖĞRENME ALANI	OKULDA İŞLENECEĞİ TARİH (YAKLAŞIK)	KAZANIM	AÇIKLAMA	
4	BİREY VE TOPLUM/ KENDİMİ TANIYORUM	EKİM AYININ 1. YARISI	5. Yaşamına ilişkin belli başlı olayları kronolojik sıraya koyar.	Resim, fotoğraf ve bilgileri çocuğunuzla paylaşarak onun kişisel zaman şeridi hazırlamasına yardımcı olun.	
			6. Sahip olduğu resmî kimlik belgelerindeki bilgileri analiz ederek kişisel kimliğine ilişkin çıkarımlarda bulunur.	Çocuğunuzun kimlik belgeleriyle ilgili yapacağı çalışmada soyadı, nüfusa kayıtlı olduğu il, ilçe, köy vb. ögeler hakkında onu bilgilendirin.	
	KÜLTÜR VE MİRAS/ GEÇMİŞİMİ ÖĞRENİYORUM	KASIM AYININ 1. YARISI	1. Sözlü tarih yöntemi kullanarak ve nesnelere dayanarak aile tarihi oluşturur.	Çocuğunuz, aile tarihini oluştururken bilgi, fotoğraf, resim ve nesne bulmada, bunları uygun şekilde kullanma konusunda ona yardımcı olun. Çocuğunuzla yakın çevrede bulunan bir müzeye giderek buradaki günlük hayatta kullanılan eşyaları onunla birlikte inceleyiniz. Bu eşyalarla evinizde bulunan eşyaları karşılaştırmalarını isteyiniz.	
			2. Ailesi ve çevresindeki millî kültürü yansıtan öğeleri fark eder.		
	ÜRETİMDEN TÜKETİME	OCAK AYININ 1. YARISI	KASIM AYININ 2. YARISI	3. Tarihte Türklerin yaygın olarak oynadığı oyunlardan günümüzde de devam edenlere örnek verir.	Çocukken oynadığınız oyunlar hakkında çocuğunuza bilgiler verin.
				4. Satın alacağı ürünleri belirlenen standartlara göre değerlendirir. 5. Bilinçli bir tüketici olarak haklarını kullanır.	Çocuğunuzla birlikte alışveriş yaparak istek ve ihtiyaçlar; satın alınacak ürünler, özellikleri ve tüketici olarak hakların neler olduğu hakkında onun çıkarım yapmasına imkân sağlayın.
İyi Ki VAR	ŞUBAT AYININ 1. YARISI		1. Çevresindeki teknolojik ürünleri, kullanım alanlarına göre sınıflandırır. 5. Çevresindeki ihtiyaçlardan yola çıkarak kendine özgü ürünler tasarlar.	Kullandığınız eşyalar ve bunların kullanım şekilleri hakkında çocuğunuzun görüşünü alın. Çocuğunuzun yeni ürünler tasarlayabilmesi için ona uygun ortam hazırlayın. Konuyla ilgili kendi duygu ve düşüncelerini onunla paylaşın.	

SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI 5. SINIF				
5	HAKLARIMI ÖĞRENİYORUM	EYLÜL AYI	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bulunduğu çeşitli grup ve kurumlar içindeki yerini belirler: 2. İçinde bulunduğu gruplar ile gruplara ait rolleri ilişkilendirir: 3. Katıldığı gruplarda aldığı roller ile rollerin gerektirdiği hak ve sorumlulukları ilişkilendirir: 4. Çocuk olarak haklarını fark eder: 	<p>Aile bireylerinin rolleri, hak ve sorumluluklarıyla ilgili çocuğunuzla sorular yöneltin. Bunlar üzerinde karşılıklı konuşun.</p> <p>Tüm aile bireyleri olarak rolleriniz, haklarınız ve sorumluluklarınız ile ilgili örnek davranışlar sergileyerek çocuğunuzun karşısında rol-model görevi üstlenin.</p>
	ADIM ADIM TÜRKİYE	EKİM AYININ 1. YARISI	<ol style="list-style-type: none"> 3. Ülkemizin çeşitli yerleri ile kendi çevresinin kültürel özelliklerini benzerlikler ve farklılıklar açısından karşılaştırır: 4. Kültürel öğelerin, insanların bir arada yaşamasındaki önemini açıklar: 	<p>Geçmişten günümüze yapılan kutlama ve törenlerle ilgili çocuğunuzla bilgilendirin.</p> <p>Kutlama ve törenlere çocuğunuzla birlikte katılın.</p>
	BÖLGEMİZİ TANİYALIM	ARALIK AYININ 1. YARISI	<ol style="list-style-type: none"> 6. Kültürümüzün sözlü ve yazılı öğelerinden yola çıkarak, doğal afetlerin toplum hayatı üzerine etkilerini örneklendirir: 	<p>Yaşadığınız bölgede doğal afetlerle ilgili ağıtlar, türküler, hikâyeler hakkında çocuğunuzla bilgi verin. Çocuğunuzun bunlarla ilgili soruları varsa cevaplandırın.</p>
	ÜRETİM, DAĞITIM, TÜKETİM/ ÜRETTİKLERİMİZ	ARALIK AYININ 2. YARISI OCAK AYININ 1. YARISI	<ol style="list-style-type: none"> 1. Yaşadığı bölgedeki ekonomik faaliyetleri fark eder: 2. Yaşadığı bölgedeki ekonomik faaliyetlere ilişkin meslekleri belirler: 3. Üretime katkıda bulunma konusunda görüş oluşturur: 4. İş birliği yaparak üretime dayalı yeni fikirler geliştirir: 5. Ekonomideki insan etkisini fark eder: 	<p>Kendi mesleğiniz ve farklı meslekler hakkında çocuğunuzla bilgilendirin. Üretime katkıda bulunma ve yeni fikirler geliştirme konularında ona yardımcı olun. Onun bu konudaki düşüncelerini dinleyin. İmkânlar ölçüsünde mesleklerin uygulandığı yerleri birlikte gezin. Gazetelerin insan kaynakları ve ekonomi bölümleri ile ilgili kupürlerini çocuğunuzla birlikte inceleyiniz. Bundan hareketle ekonomik faaliyetlerde insan faktörünün önemi konusunda onunla konuşunuz.</p>
	HEPİMİZİN DÜNYASI	OCAK AYININ 2. YARISI	<ol style="list-style-type: none"> 4. Çeşitli ülkelerde bulunan ortak miras öğelerine örnekler verir: 	<p>İnternette çeşitli ülkelerde bulunan doğal ve tarihi varlıkları müzeleri, milli parkları çocuğunuzla birlikte inceleyiniz. Bunların neden insanlığın ortak mirası olduğu ve korunması gerektiği konusunda değerlendirme yapınız.</p>

5	BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM/ GERÇEKLEŞEN DÜŞLER	ŞUBAT AYI	<p>2. Buluşların ve teknolojik ürünlerin toplum hayatımıza etkilerini tartışır.</p> <p>5. Bilim ve teknoloji ile ilgili, düzeyine uygun süreli yayınları tanır ve izler.</p>	<p>Teknolojik ürünlerin insan hayatına etkisini konu alan gazete kupürleri keserek çocuğunuzla birlikte okuyunuz. Çocuğunuzun haberle ilgili görüşlerini alarak onu bu konuda bilinçlendiriniz.</p> <p>Çocuğunuzun konuyla ilgili sorduğu sorulara cevaplar verin. Onun duygu ve düşüncelerini dinleyin.</p> <p>Çocuğunuzun (seviyesine uygun) konuyla ilgili süreli yayınları takip etmesi konusunda onu teşvik edin.</p>
	GRUPLAR, KURUMLAR VE SOSYAL ÖRGÜTLER/ TOPLUM İÇİN ÇALIŞANLAR	MART AYININ 2. YARISI	<p>2. Kurumların insan yaşamındaki yeri konusunda görüş oluşturur.</p>	<p>Çocuğunuzun kendinizin veya yakınlarınızın çalıştığı kurumlara götürerek kurumlar hakkında bilgi sahibi olmasını sağlayın. Yazılı ve görsel yayın organlarında yer alan kurumlara dikkat çekerek kurumların çalışmalarını hakkında ona bilgi verin.</p>
	GÜÇ, YÖNETİM VE TOPLUM/BİR ÜLKE BİR BAYRAK	NİSAN AYI	<p>1. Toplumsal yaşamı düzenleyen yasalara varlığını ve önemini fark eder.</p> <p>3. Merkezî yönetim birimlerini tanıyarak bu birimleri temel görevleriyle ilişkilendirir.</p>	<p>Aile içinde dikkat edilmesi gereken kurallardan yola çıkarak toplumsal yaşamı düzenleyen kurallar olduğunu örnekler vererek çocuğunuzla açıklayın. Devletin sunduğu hizmetler hakkında gazete kupürlerini keserek çocuğunuzla birlikte okuyunuz. Bunlardan yararlanarak hangi yönetim birimlerinin ne tür hizmetler sunduğu konusunda çocuğunuzunuzu bilgilendiriniz.</p>

SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI 6. SINIF				
6	BİREY VE TOPLUM/SOSYAL BİLGİLER ÖĞRENİYORUM	EKİM AYININ 1. YARISI	<p>1. Bir soruna getirilen çözümlerin hak, sorumluluk ve özgürlükler temelinde olması gerektiğini savunur.</p>	<p>Örnek olaylardan yararlanarak hak, sorumluluk ve özgürlük kavramlarını çocuğunuzla tartışın.</p>
	KÜLTÜR VE MİRAS/ İPEK YOLUNDA TÜRKLER	KASIM AYI ARALIK AYININ 1. YARISI	<p>6. Örnek incelemeler yoluyla kutlama ve törenlerimizdeki uygulamaların kültürümüze oluşturduğu unsurlarla ilişkisini değişim ve süreklilik açısından değerlendirir.</p> <p>9. Orta Asya ilk Türk devletleri ve Türk-İslam devletlerinin Türk kültür, sanat ve estetik anlayışına katkılarını kanıtlar gösterir.</p>	<p>Kendi çocukluk zamanınızdaki tören ve kutlamalardan çocuğunuzla örnekler verin.</p> <p>Çocuğunuzla birlikte Türk İslam devletlerine ait varsa yakın çevrede bulunan mekânlara gezi düzenleyin. İlgili devletlerden kalma eserlerin sergilendiği müzelere gidin. Konuyla ilgili internette birlikte araştırma yapın.</p>

6	ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM/ ÜLKEMİZİN KAYNAKLARI	ARALIK AYININ 2. YARISI OCAK AYININ 1. YARISI	<ol style="list-style-type: none"> 1. Türkiye'nin coğrafi özelliklerini dikkate alarak, yatırım ve pazarlama proje önerleri tasarlar. 2. Vatandaşlık sorumluluğu ve ülke ekonomisine katkısı açısından vergi vermenin gereğini ve önemini savunur. 3. Doğal kaynakların bilinçsizce tüketilmesinin insan yaşamına etkilerini tartışır. 4. Nitelikli insan gücünün Türkiye ekonomisinin gelişmesindeki rolünü değerlendirir. 6. İlgi duyduğu mesleklerin gerektirdiği eğitim, beceri ve kişilik özelliklerini araştırır. 	<p>Aile bireyleri olarak ödediğiniz vergilerle ilgili çocuğunuzu bilgilendirin.</p> <p>Konuyla ilgili yazılı ve görsel yayın organlarında çıkan haberler hakkında onun görüşlerini alın.</p> <p>Gazetede iş ilanlarından yararlanarak nitelikli insan gücünü tartışın.</p> <p>Çocuğunuza ilgi duyduğu mesleklerin neler olduğunu sorun.</p> <p>Aile bireylerinin hayatlarından örnekler verin.</p>
	KÜRESEL BAĞLANTILAR/ ÜLKEMİZ VE DÜNYA	MART AYININ 1. YARISI	<ol style="list-style-type: none"> 4. Ülkemizin diğer ülkelerle doğal afetlerde ve çevre sorunlarında dayanışma ve işbirliği içinde olmasının önemini fark eder. 5. Uluslararası kültür, sanat, fuar ve spor etkinliklerinin toplumlar arası etkileşimdeki rolünü değerlendirir. 	<p>Çevre sorunları ve doğal afetlerde yardımlaşma, dayanışma ve işbirliği ile ilgili haberler içeren gazete kopyalarını keserek çocuğunuzla birlikte okuyunuz.</p> <p>Ayrıca uluslararası organizasyonlarla ilgili bir gazete kopyasını çocuğunuzla birlikte inceleyiniz.</p> <p>Uluslararası dayanışma ve işbirliği ile etkileşimin önemini çocuğunuzla birlikte değerlendiriniz.</p>
6	GÜÇ, YÖNETİM VE TOPLUM/ DEMOKRASİNİN SERÜVENİ	NİSAN AYININ 2. YARISI	<ol style="list-style-type: none"> 3. Demokratik yönetimlerde yaşama hakkı, kişi dokunulmazlığı hakkı, din ve vicdan özgürlüğü ile düşünce özgürlüğüne sahip olunması gerektiğini savunur. 	<p>Konuyla ilgili haberleri çocuğunuzla birlikte takip ederek yorumlayın.</p>
	BİLİM, TEKNOLOJİ VE TOPLUM/ ELEKTRONİK YÜZYIL	MAYIS AYININ 2. YARISI HAZİRAN AYININ 1. YARISI	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin gelecekteki yaşam üzerine etkilerine ilişkin yaratıcı fikirler ileri sürer. 2. Tıp alanındaki buluş ve gelişmelerle insan hayatı ve toplumsal dayanışma arasındaki ilişkiyi fark eder. 3. Telif ve patent hakları saklı ürünlerin yasal yollardan temin edilmesinin gerekliliğini savunur. 	<p>Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin gelecekteki yaşam üzerine etkilerine dair birlikte fikirler üretin.</p> <p>Örnek olaylardan yararlanarak tıp alanındaki buluş ve gelişmelerin etkileri ve dayanışmanın önemini tartışın.</p> <p>Konuyla ilgili güncel haberleri takip edin.</p>

SOSYAL BİLGİLER DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI 7. SINIF			
BİREY VE TOPLUM/ İLETİŞİM VE İNSAN İLİŞKİLERİ	EYLÜL AYININ 2. YARISI EKİM AYININ 1. YARISI	<ol style="list-style-type: none"> 1. İletişimi, olumlu olumsuz etkileyen tutum ve davranışları fark ederek kendi tutum ve davranışlarıyla karşılaştırır 2. İnsanlar arasında kurulan olumlu ilişkilerde iletişimin önemini fark eder. 3. İnsanlar arası etkileşimde kitle iletişim araçlarının rolünü tartışır. 4. Doğru bilgi alma hakkı, düşünceyi açıklama özgürlüğü ve kitle iletişim özgürlüğü arasındaki bağlantıyı fark eder. 5. Kitle iletişim özgürlüğü ve özel hayatın gizliliği kavramlarını, birbiriyle ilişkileri çerçevesinde yorumlar. 	<p>Olumlu tutum ve davranışlar sergileyerek çocuğunuza model olun.</p> <p>Örnek olaylardan hareketle çocuğunuzun tutum ve davranışlarını gözlemleyerek gerekli uyanlarda bulunun.</p> <p>Örnek olaylardan yararlanarak kitle iletişim araçlarının rolünü eleştirel bir gözle çocuğunuzla birlikte değerlendirin.</p> <p>Örnek olaylardan yararlanarak temel hak ve özgürlüklerin önemi üzerinde durun.</p>
İNSANLAR, YERLER, ÇEVRELER/ ÜLKEMİZDE NÜFUS	EKİM AYININ 2. YARISI	<ol style="list-style-type: none"> 3. Eğitim ve çalışma hakkının kullanılması ile devletin ve vatandaşın bu konudaki sorumluluklarını ilişkilendirir. 4. Örnek incelemeler yoluyla göçün neden ve sonuçlarını tartışır. 5. Yerleşme ve seyahat özgürlüğünü açıklar. 	<p>Konuyla ilgili güncel haberleri çocuğunuzla birlikte takip ederek tartışın.</p> <p>Yerleşme ve seyahat özgürlüğünün temel hak ve hürriyetlerden olduğu ve Anayasa'da güvence altına alındığı bilgisinden hareketle konunun önemini çocuğunuzla birlikte örnekler vererek tartışın.</p>
KÜLTÜR VE MİRAS/ TÜRK TARİHİNDE YOLCULUK	ARALIK AYI	<ol style="list-style-type: none"> 4. Osmanlı toplumunda hoşgörü ve birlikte yaşama fikrinin önemine dayalı kanıtlar gösterir. 5. Şehir incelemesi yoluyla, Türk kültür, sanat ve estetik anlayışındaki değişim ve sürekliliğe ilişkin kanıtlar gösterir. 	<p>Toplumda hoşgörü ve birlikte yaşama ile ilgili kitaplardan seçilen örnekleri çocuğunuzla beraber inceleyin.</p> <p>Çocuğunuzla birlikte Türk kültür sanat ve estetik anlayışındaki değişim ve sürekliliği gösteren mekânlara gezi düzenleyin.</p> <p>Konuyla ilgili internette birlikte araştırmalar yapın.</p>

7	<p>ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM / EKONOMİ VE SOSYAL HAYAT</p>	<p>ŞUBAT AYININ 2. YARISI</p>	<p>4. Vakıfların çalışmalarına ve sosyal yaşamdaki rolüne tarihten ve günümüzden örnekler verir.</p> <p>6. Eğitimin meslek edindirme hedefini kavrayarak ilgi ve yetenekleri doğrultusunda meslekî tercihlerine yönelik planlama yapar.</p>	<p>Çocuğunuzla birlikte vakıflar ve mesleklerle ilgili internette araştırmalar yapın.</p> <p>Çocuğunuzun seçmeyi düşündüğü meslekler hakkında konuşun.</p>
	<p>GÜÇ, YÖNETİM VE TOPLUM/ YAŞAYAN DEMOKRASİ</p>	<p>NİSAN AYININ 2. YARISI MAYIS AYININ 1. YARISI</p>	<p>2. Anayasamızın 2. maddesinde yer alan Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin nitelikleri ile ilgili uygulamalara toplum hayatından örnekler verir.</p> <p>3. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin yönetim yapısını yasama, yürütme ve yargı kavramları çerçevesinde analiz eder.</p> <p>4. Siyasî partilerin, sivil toplum örgütlerinin, medyanın ve bireylerin, gündemi ve yönetimin karar alma süreçlerini ne şekilde etkilediğini örnekler üzerinden tartışır.</p> <p>5. İçinde bulunduğu eğitsel ve sosyal faaliyetlerde işleyen süreçleri demokrasinin ilkeleri açısından analiz eder.</p>	<p>Türkiye Cumhuriyeti'nin nitelikleri, yönetim yapısı, siyasî partiler hakkında haberleri çocuğunuzla birlikte takip ederek üzerinde konuşun.</p>
	<p>KÜRESEL BAĞLANTILAR/ ÜLKELERARASI KÖPRÜLER</p>	<p>HAZİRAN AYININ 1. YARISI</p>	<p>2. Küresel sorunlarla uluslararası kuruluşların kuruluş amaçlarını ilişkilendirir.</p> <p>3. Küresel sorunların çözümlerinin yaşama geçirilmesinde kişisel sorumluluğunu fark eder.</p> <p>4. Düşünce, sanat ve edebiyat ürünlerinin, doğal varlıkların ve tarihi çevrelerin ortak miras ögesi olarak yaşatılmasında insanlığın sorumluluğunun farkına varır.</p>	<p>Konuyla ilgili yayınları, haberleri çocuğunuzla birlikte takip edin. Örnek olaylar vererek küresel sorunların çözümüne ilişkin görüşlerinizi onunla paylaşın.</p> <p>Ortak mirasın korunması için yapılması gerekenler üzerinde durun.</p> <p>Yakın çevrenizde bulunan bir müzeyi çocuğunuzla birlikte gezerek buradaki eserleri inceleyiniz. Gezdiğiniz müzelerdeki eserlerden hareketle ortak miras olarak değerlendirilen yapıtların yaşatılmasının önemi ve bunda insanlığın sorumluluğu üzerinde çocuğunuzla konuşunuz.</p>

FEN VE TEKNOLOJİ (1-8. SINIFLAR) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

Fen ve Teknoloji Dersi Öğretim Programı'nın vizyonu; bireysel farklılıkları ne olursa olsun bütün öğrencilerin fen ve teknoloji okuryazarı olarak yetişmesidir. Fen ve teknoloji okuryazarı öğrencilerin; bilgiye ulaşmada ve kullanmada, problemleri çözmede, fen ve teknoloji ile ilgili sorunlar hakkında olası riskleri, yararları ve eldeki seçenekleri dikkate alarak karar vermede ve yeni bilgi üretmede daha etkin bireyler olmaları beklenmektedir. Bu yüzden öğrencilerin doğrudan keşif yoluyla doğru bilgiye ulaşmayı öğrenmesi, öğrendikçe dünyaya bakışını revize edip yeniden yapılandırması ve giderek öğrenme hevesini geliştirmesi çok önemlidir. Bu bağlamda velilerden beklenen çocuklara bilgileri vermek yerine onları kendi kendilerine araştırabilen ve sorgulayabilen bireyler olmaları yolunda yönlendirmeleridir. Öğrencilerin bilmeleri gereken her şeyi söylemek yerine onların soru sormaları ve meraklarını sürdürmeleri sağlanmalı; bu sorulara cevap ararken sadece rehberlik eden bir rol üstlenilmelidir. Çocukların araştırma-sorgulama sürecinde "neden", problem çözme sürecinde "nasıl", karar verme sürecinde ise "ne yapılmalı" sorularına cevap araması sağlanmalıdır.

Fen ve teknolojinin birçok ortak yönü olmasına karşın fenin amacı doğal dünyayı anlayarak açıklamaya çalışmak; teknolojinin amacı ise insanların istek ve ihtiyaçlarını karşılamak için doğal dünyada değişiklikler yapmaktır. Bu tanımlardan hareketle çocukların; doğa olaylarını (yağmur, kar, yağmur, şimşek vb.), canlıların büyüme, gelişme ve beslenmelerini gözlemlmelerine fırsat verilip teşvik edilebilir. Fen bilgilerinin teknolojiye yansıdığı durumlara ve günlük yaşamda kullanılan örneklerine (Tencere sapları neden bakalit ya da tahtadan yapılır? Araba anahtarlarının bir kısmı neden plastiktir? vb.) de uygun zamanlarda dikkat çekilmelidir. Ayrıca fen ve teknoloji ile ilgili etik değerleri fark etmeleri, kişisel sağlık ve çevre sorunları ile ilgili sorumluluk ve bilinç geliştirmeleri sağlanmalıdır.

Öğretim programında öğrencilerin fen ve teknolojiye özgü terminolojiyi kullanması ve anlamını kavramaları beklenmektedir. Fen ve teknoloji terminolojisini kazanmaları ve kullanmalarına yardımcı olmak amacıyla çocuklar her fırsatta öğrendiklerini ifade etmeye ve yeni kavramları yerinde kullanmaya teşvik edilmelidir. Böylece çocukların hem dil becerilerini geliştirmesine, hem de ilgili konuyu daha iyi anlamalarına imkân verilmiş olunacaktır.

Fen ve teknoloji dersinde verilen ev ödevleri ile öğrencilerin:

- Kişisel gelişim, öz disiplin ve öğrenme sorumluluğuna katkıda bulunması,
- Okulda öğrendiği veya geliştirdiği düşüncelerini pekiştirmesi,
- Yardım almadan çalışma becerilerini ve öz güvenlerini geliştirmesi,
- Neyi ne kadar öğrendikleri hakkında düşünme fırsatı sağlaması beklenmektedir.

Çocuklara ev ödevlerini yaparken verilecek destek ve rehberlik; ev ödevlerinin anlamlı ve olumlu bir işlevinin olabilmesi ve de çocuklara bilimsel düşünme becerisini kazandırabilmesi için sıralanan özelliklerin beklentilerine uygun bir çerçevede sınırlandırılmalıdır.

Öğrenci ürün dosyası, öğrenciye ait bir çalışmadır. Bu çalışmanın en önemli aşaması ise öğrenci tarafından “öğrenci ürün dosyasına” hangi çalışmaların dâhil edeceğinin saptanmasıdır. Öğrenci ürün dosyası çalışmalarında velinin rolü ise; ürün dosyasının öğretmen için anlamını, programın bir parçası olarak nasıl kullanıldığını, öğrenciler için önemini ve değerlendirmenin bir parçası olarak nasıl kullanıldığını çok iyi kavramak olmalıdır. Bu anlamda veli ürünler hazırlanırken öğrencilere yapacakları araştırmada ve malzeme temininde yardımcı olmalı kesinlikle karar verme sürecinde karar veren rolü üstlenilmemelidir. Ayrıca herhangi bir zamanda çocuğunun gelişimi ile ilgili endişeniz olması halinde okula başvurulmalıdır. Bu durum öğretmenin çocuğunuzla ilgili kapsamlı bir fikir edinilebilmesine, onun ilgi alanları, deneyimleri, becerileri ve davranışlarını paylaşmaya da imkân sağlamış olacaktır. Bunun yanında çocuğunuzu evde destekleyen strateji ve etkinlik geliştirme konusunda da fikir alış veriş sağlanmış olacaktır.

Çocukların başansı için velilerin ilgili, sabırlı ve teşvik edici olması son derece önemlidir. Eğitime ilişkin ortak anlayışların geliştirilebilmesi için de veli ve okul sürekli işbirliği içinde olmalıdır. Bu anlamda ev ve okul deneyimlerinin bir araya getirilmesi, çocukların gelecekteki eğitimleri için çok sağlam ve güvenli bir temel oluşturacaktır. Ailelerin, eğitim-öğretim sürecinde çocuklarına destek olmaları amacıyla hazırlanan bu kitapçıkta özet olarak yukarıda verilen öneriler doğrultusunda ebeveynlerin Fen ve teknoloji dersi kapsamında yapabileceği katkılar aşağıdaki tablolarda detaylandırılarak verilmiştir.

Fen ve teknoloji dersi öğretim programı ayrıntılı bir şekilde incelenerek çocukların her sınıf düzeyinde ne öğreneceği ve niçin öğreneceği görülebilir. Böylelikle çocukların yaptıkları çalışmalar hakkında fikir sahibi olunup hangi konularda nasıl yardımcı olunabileceği ve nerede öğrenmelerine rehberlik ve destek sağlanabileceğinin yolu açılmış olur.

FEN VE TEKNOLOJİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI 4. SINIF				
SINIF	ÜNİTE	İŞLENİCEĞİ TARİH (YAKLAŞIK)	KAZANIM	AÇIKLAMA
4	Vücutumuz Bilmecesini Çözelim	EYLÜL	1.7. Kasların lifli yapısı sayesinde kasılıp gevşediğini ve kemikleri hareket ettirdiğini açıklar. 3.4. Kendisinin ve bir başkasının nabzını sayar.	Evde yemek yapılırken haşlanmış yağsız bir et parçasını elinizle boyuna doğru parçalayıp kasların lifli yapısını çocuğunuza gösterin. Saniye göstergesi olan bir saat kullanarak çocuğunuza nabız ölçmenin nasıl yapıldığını gösterin. Çocuğunuzun önce bir yakınının nabzını dinleme durumunda saymasını, ardından yaklaşık 20 m koştuktan tekrar nabız sayarak not etmesini sağlayın. Her iki durumdaki nabız sayımları farkının sebebini birlikte irdeleyin.
	Maddeyi Tanıyalım	KASIM	1.5. Madde, cisim, malzeme, eşya, alet vb. kavramları cümle içinde doğru olarak kullanır. 1.8. Maddelerin özellikleri ile gündelik hayatta kullanım alanları arasında ilişki kurar.	Tuz, şeker, su gibi maddeleri, mutfak eşyaları arasından seçilmiş cisimleri, yemek yapmada kullanılan bazı malzemeleri, giyim ve döşeme amaçlı eşyaları, tornavida, pense, testere gibi aletleri, "Bu bir maddedir.", "Bu bir cisimdir.", "Bu bir eşyadır." ...gibi ifadelerle nitelendirin. Bu gibi kavramların ders dışında da doğru olarak yapılandırılması için aşağıda verilen açıklamaları dikkate alarak çocuğunuzun cümle içinde doğru kullanımına destek verin. "- Madde, gördüğümüz, dokunduğumuz fark ettiğimiz her şeydir. - Cisim, sınırları belli, bağımsız katı maddedir. - Her malzeme, kendi gibi başka malzemeler ile bir araya getirilerek yemek, giysi, bina gibi bir bütünün oluşmasına katkı sağlar. - Eşya, kullandığımız, eskittiğimiz ve gereği halinde yenilediğimiz, bir gereksinimi karşılayan şeydir. Eşya tükenmez ama eskir. Malzeme ise tükenir. - Alet, bir iş yaparken bize yardımcı olan cisim veya sistemdir. - Araç, eşyanın ve aletin yaptığı pek çok işi birlikte gerçekleştiren, genelde teknoloji ürünü bir makine veya sistemdir. - Gereç, malzeme, eşya ve alet kavramlarının hangisinin kullanılacağına tereddüt varsa seçilen, anlamı oldukça bulanık bir sözcüktür. - Her alet ve her eşya bir cisimdir. Gereçler de çoğu zaman cisim kapsamında maddelerdir. - Madde burada sözü geçen bütün diğer kavramları içine alan kapsayıcı bir kavramdır."

4	Maddeyi Tanıyalım	KASIM	<p>4.1. Doğal, işlenmiş ve yapay madde kavramlarını ayırt eder.</p> <p>4.2. Doğal, işlenmiş ve yapay tüketim maddelerine örnekler verir.</p> <p>4.3. Doğal kaynakların neden dikkatli tüketilmesi gerektiğini, bu konuda insanların bilgilendirilmesinin önemini açıklar.</p>	<p>Evde bulunan; “fındık- fındık ezmesi”, “çilek- reçel”, “buğday- makarna” gibi çiftleri kullanarak doğal madde ve işlenmiş madde arasındaki farkı çocuğunuza sorun.</p> <p>Çevrede bulunan; “tomruk- tahta- masa”, “buğday- un –ekmek” gibi üçlüler kullanılarak “doğal ürün”, “ara ürün” ve “son ürün” kavramlarını çocuğunuza sorgulatin.</p> <p>Çocuğunuzun “bal-yapay bal”, “şeker-sakarın”, “göl-yapay göl” gibi “yapay” olarak nitelenen örneklerin aşağıda sıralanan iki şartı kesinlikle sağlaması gerektiği sonucuna varmasına yardımcı olun.</p> <p>“ 1. Yapay olan, insan faaliyeti ve insan emeği sonucu ortaya çıkar.</p> <p>2. Yapay olan alışılmış, doğal olarak var olan ve hâlen de kullanılan bir şeyin yerini tutmak üzere oluşturulmuş ve kullanılmıştır.”</p>
	Yaşamımızda Elektrik	OCAK AYI	<p>1.3. Çöplerdeki demirli atıkların ayrılması için yöntem önerir.</p> <p>1.4 Elektriğin günlük yaşamdaki önemini araştırır ve sunar.</p>	<p>Çocuğunuza bazı maddelerin diğer maddelerden mıknatıs yardımı ile kolayca ayrılabilceğini göstermek için; çeşitli metallerden yapılmış, vida, çivi, tel parçası, ataş gibi cisimler, kâğıt ve kumaş parçalarından oluşturulmuş karışımı, orta boy bir mıknatıs kullanarak ayırın.</p> <p>Evde elektrik enerjisi ile çalışan araç, gereç, cihaz ve makinelerin bir listesini çıkarın. Bunlar içinde, elektrik enerjisi olmadan çalışması mümkün olmayan, yeri de bir başka şekilde doldurulamayan türden olanları işaretleyin. (Pille çalışan gereçlerin de elektrik enerjisi harcadığı unutulmalıdır.) Mikser, matkap gibi elektrikli gereçlerin, gerektiğinde insan gücü ile de çalışabileceğini vurgulayın.</p>

4	Işık ve ses	ŞUBAT AYI	1.2 Geçmişte kullanılan çeşitli aydınlatma teknolojileri ile günümüzde kullanılanları karşılaştırın:	Çocuğunuzla birlikte geçmişte kullanılan yağ kandili, fener, lüks lamba, çıra, gaz lambası (idare lambası) gibi aydınlatma araçları hakkında kitaplardan ya da internetten resimler bularak birlikte inceleyin. Bu araçların kullanıldığı dönemleri bilen aile büyüklerinin hatıralarını çocuğunuzla paylaşmasını sağlayın.
			4.4 Aydınlatma araçlarının tasarruflu kullanımının aile ve ülke ekonomisi bakımından öneminin bilincine varın:	Evin aylık elektrik faturasını çocuğunuzla beraber inceleyin. Bu fatura içinde ampullerin harcadığı enerjinin yaklaşık oranını belirtin.(40 wattlık 10 ampul bulunan bir evin günde ortalama 5 saat aydınlanma için aylık enerji sarfıyatı yaklaşık 60 kwh, bunun yaklaşık bedeli de 10 YTL'dir) Ayda 10 YTL'yi aşan aydınlanma masrafının, gereksiz ampul yakmaktan kaçınılarak normale indirilebileceği vurgulayın.
	Canlılar Dünyasını Gezelim, Tanıyalım	MART	1.2.Bir varlığın canlı ya da cansız olduğuna sorgulayarak karar verin. 1.6.Uyku halindeki canlı varlıkların uygun koşullar oluştuğunda canlılık özelliği gösterdiği çıkarımını yapar:	Çocuğunuzla birlikte çatal, kaşık, kâğıt gibi cansız; ağaç, kuş, kedi, köpek gibi canlı varlıkları bir araya getirin. Bunları, canlı ve cansız varlıklar olarak sınıflandırın. Siz çocuğunuza elma çekirdeğinin, uyku hâlinde bir canlı taslağı olduğunu söyleyin. Bu örneğe bakarak çocuğunuzun da uyku hâlinde başka canlı örnekleri (fındık, ceviz, kestane gibi.) vermesini isteyin.
			2.5.Yakın çevresindeki kirliliği fark eder ve bu kirliliğe neden olan maddeleri listeler. 2.6.Çevreyi temizlemek amacı ile basit yöntemler geliştirir: 2.7.Çevreyi korumak amacı ile yapılan birçok faaliyete gönüllü olarak katılır. 2.8.Çevreyi korumak ve geliştirmek için bireysel sorumluluk bilinci kazanır:	Çocuğunuzla beraber yaşadığınız çevrede toprağı, suyu ve havayı kirleten çeşitli etmenlerin bir listesini yapın. Bu listede yerine göre, çöp, yanık, yağlama yağı, plastik atıklar, pis su, fabrika atığı, kömür dumanı, toz ve yerine göre zehirli buharlar olabilir. Bu kirliliklerin kaynağının neler olduğu ve önlenmesi için neler yapılabileceği hakkında onunla tartışın.

FEN VE TEKNOLOJİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI 5. SINIF				
SINIF	ÜNİTE	İŞLENECEĞİ ZAMAN (YAKLAŞIK)	KAZANIM	AÇIKLAMA
5	Vücudumuz Bilmecesini Çözelim	EYLÜL AYI	1.8. Paketlenmiş besinlerin üzerindeki son kullanma tarihinin önemini bilir.	Satın alacağınız ya da evinizde bulunan çeşitli işlenmiş besin maddesi ambalajlarını çocuğunuzla birlikte inceleyin. Üretim tarihi, son kullanma tarihi ve besinin kalori değeri ile ilgili etiket bilgilerinin anlamı tartışın.
			2.5. Diş sağlığı için beslenmeye, temizliğe ve düzenli diş kontrolüne özen gösterir.	En az üç ay süreyle, çocuğunuzun sabah, akşam diş fırçalama alışkanlığı edinmesi için takip yapın. Bu takibin başlangıcında diş macunu miktarı ve fırçanın kullanımı konusunda kendisine bilgi verin.
	Maddenin Değişimi ve Tanınması	EKİM AYI	1.1. Yağmur, kar, buz, sis ve bulutun su olduğunu fark eder.	Tencere veya çaydanlığın kapağında yoğunlaşan damlalarla yağmur arasında ilişki kurmak için, ısınan suyun sıcak, kapağın soğuk olduğunu vurgulayarak kendisine gösterin. Yeryüzünde ısınan suları çaydanlıktaki suya, atmosferin soğuk katmanlarını da çaydanlık kapağına benzetebilirsiniz.
			1.4. Su döngüsü ile yağış-buharlaşma dengesi arasında ilişki kurar.	Karın yağışı ile sıcak yemekler buzdolabına konduğunda dolap içindeki karlanma arasında ilişki kurarak durumu çocuğunuzla konuşun.
			3.2 Isı etkisiyle maddelerin hacimlerinin arttığını, gündelik hayattan örneklerle doğrular.	Gerekli güvenlik önlemlerini aldıktan sonra bakır veya alüminyumdan yapılmış küçük bir güğüm veya çaydanlık içine, doluya yakın seviyede musluk suyu doldurun.. Suyun üst yüzeyinin hizası kap boynunun dışına işaretleyin. Kaynama sıcaklığına kadar ısıtılan suyun üst yüzeyinin yükseldiğini yeniden seviye işaretlemesi ile gösterin. Bunun bir hacim büyümesi anlamına geldiğini çocuğunuza belirtin. <i>Not: Buharlaşma kaybından ileri gelen hacim azalmasının sonucu etkilememesi için ısıtma, olabildiğince hızlı yapılmalıdır.</i>

5	Maddenin Değişimi ve Tanınması	EKİM AYI	4.1. Sıvıların ısı alarak buharlaştığını ve buharın yoğunlaşırken ısı verdiğini deneyle gösterir.	<p>Gerekli güvenlik önlemlerini aldıktan sonra bir bardağa ve bir cezveye eşit miktarlarda su koyun. Bardaktaki su kenarda bekletilirken cezvedeki suyu ocakta ısıtın. Cezvedeki ısınan suyun buharlaşarak azaldığını, bardaktaki su miktarında ise görünür bir değişim olmadığı sonucuna çocuğunuzun ulaşmasını sağlayın. Böylelikle sıvıların, ısı alarak buharlaştığı sonucunun çıkarılmasına yardımcı olun.</p> <p>Uyarı: Aşağıda yer alan etkinlikte; kaynar suya el yaklaştırırken uzaktan yakına doğru ve dikkatli davranın.</p> <p>Su buharının yoğunlaşırken bol ısı verdiğini göstermek için, iki küçük tencerenin birine az miktarda su koyun, diğerini boş bırakın. Her iki tencereyi de ocakların üzerine koyun. Fakat her iki ocağın alevinin de kısık ve olabildiğince eşit yanmasına dikkat edin. Burada su kaynama sıcaklığı civarında ısınınca, her iki tencerenin 40- 50 cm üstüne el uzatılarak hangi elin daha çok ısındığı denir. Buhar çıkan tencerede daha hızlı ısınma sağlandığı gözlemlenir. Bunun nedeni olarak, su buharının el cildinde yoğunlaşırken bol ısı bırakmasından kaynaklandığı sonucuna ulaşırsınız. Yoğuşma ise elin nemlenmesinden belli olur.</p>
---	--------------------------------	----------	---	--

5	Canlılar Dünyasını Gezelim, Tanıyalım	ŞUBAT AYI	<p>1.1. Gözlemleri sonucunda yakın ve uzak çevresinde yaşayan çeşitli canlılara örnekler verir.</p> <p>2.2. Gözlemleri sonucunda bitkileri çiçekli ve çiçeksiz bitkiler olarak sınıflandırır ve örnekler verir.</p> <p>4.1. Gözlemleri sonucunda çevresindeki hayvanları benzerlik ve farklılıklarına göre listeler.</p> <p>7.1. Gözlemleri sonucunda farklı yaşam alanlarında bulunan canlılara örnekler verir.</p> <p>7.2. Çevredeki bir yaşam alanına uyum sağlayabilecek bitki ve hayvanları tahmin eder.</p> <p>7.3. Canlıların içinde yaşadığı ortama uyum sağladığını fark eder.</p> <p>7.4. Gözlemlendiği bir yaşam alanındaki canlıların beslenmelerindeki benzerlik ve farklılıklarını karşılaştırır.</p> <p>7.5. Bir yaşam alanındaki canlılar arasındaki beslenme ilişkilerini gösteren besin zinciri modeli oluşturur.</p> <p>7.6. İnsan etkisi ile besin zincirindeki bir halkanın yok olması ile ortaya çıkabilecek sonuçları tartışır.</p> <p>8.1. İnsan etkisi ile çevrenin nasıl değiştiğini araştırır.</p> <p>8.2. İnsan etkisi ile ülkemizde nesli tükenen veya tükenme tehlikesinde olan bitki ve hayvanlara örnekler verir.</p> <p>8.3. Yakın çevresindeki veya ülkemizdeki çevre sorunları hakkında bilgi toplar ve sunar.</p>	<p>Çocuğunuzla birlikte yakın çevredeki canlıların bir listesini yapın. Bu listede, çam, meşe, kavak, söğüt gibi ağaçlar; gül, mazı gibi çalılar; domates, biber, patlıcan gibi otsu sebzeler; çeşitli yabancı otlar; çeşitli böcekler; solucan, evcil hayvanlar; yabancı hayvanlar ve çeşitli mantarlar bulunabilir.</p> <p>Listedeki canlıların, bitki, hayvan, mantar başlığı altında gruplandırılmasını sağlayın. Çocuğunuzun tereddüt ettiği veya yanlış yaptığı durumlarda ona yardımcı olun.</p> <p>Gözle görülmeyen canlıların da bulunup bulunmadığını irdeleyin. Bu canlıların aynı grup oluşturduğu ve bunların "mikroorganizma" adını aldığını vurgulayın.</p> <p>2.2. Yaşanan çevrede yaygın bulunan bitkileri, çiçekli ve çiçeksiz olarak sınıflandırın. Bu sınıflandırma sırasında çocuğunuz, çam, kavak, söğüt gibi orman ağaçlarını ve evlerde yetiştirilen kauçuk ağacı vb. gibi süs bitkilerini büyük olasılıkla çiçeksiz olduğunu düşünecektir. Bu ağaçların gerçekte çiçek açtığını vurgulayın. Çiçek açma dönemlerinde bu ağaçların çiçeklerinin çocuğunuza gösterilmesi de yararlı olabilir.</p> <p>4.1. Çocuğunuzun yakın çevresinde gördüğü veya resimlerini topladığı hayvanları memeli, kuş, balık, sürüngen, böcek vb başlıklar altında sınıflandırmasına yardımcı olun. Bu sınıflandırma sırasında çocuğunuzun, kedi, köpek gibi et oburlarla koyun, keçi gibi ot oburların da birer memeli olduğu sonucuna ulaşmasını sağlayın.</p> <p>7.1-7.6. Çocuğunuzla birlikte orman, bataklık, deniz gibi yaşam alanlarında yaşayan hayvanların listesini yapın. Bu hayvanların birinin varlığının diğerinin yaşamasına katkısı olup olmadığını tartışın.</p> <p>8.1-8.3. Çocuğunuzla "Her yer orman olsaydı, çayırlardaki bitkiler var olur muydu? Her yer şehir haline dönüşseydi tilki, çakal, kurt gibi canlılar var olabilir miydi?" gibi soruları tartışın. İnsan faaliyetleri ve özellikle şehirleşme sonucu kuş, kemirgen vb. hayvanların doğal ortamlarının değişip değişmediğini birlikte irdeleyin. İnsanların rahatı için doğa değişirken başka canlıların ve uzun vadede insanların yaşamasına uygun olmayan bir dünyanın ortaya çıkacağı düşüncesinin oluşmasına yardımcı olun.</p>
---	---------------------------------------	-----------	---	--

FEN VE TEKNOLOJİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI 6. SINIF				
SINIF	ÜNİTE	İŞLENECEĞİ ZAMAN (YAKLAŞIK)	KAZANIM	AÇIKLAMA
6	Canlılarda Üreme, Büyüme ve Gelişme	EYLÜL AYI	<p>2.7. Gözlemleri sonucunda insanın gelişim dönemlerini isimlendirerek belirgin özelliklerini listeler</p> <p>3.1. Çocukluktan ergenliğe geçişte meydana gelen bedensel ve ruhsal değişimleri sıralar:</p> <p>3.2. Ruhsal ve bedensel değişimlerini ailesi/akranları/kişisel gelişim uzmanları ile paylaşır.</p> <p>3.3. Ergenlik döneminin insan yaşamının doğal bir dönemi olduğunun farkına varır.</p> <p>3.4. Ergenliği sağlıklı geçirebilmek için yapılması gerekenleri fark eder.</p> <p>4.2. Hayvanların farklı çoğalma şekillerine sahip olduğunu fark eder.</p> <p>4.3.Yavru bakımı açısından hayvan gruplarındaki farklılıkların nedenlerini açıklar.</p> <p>4.4.Gelişim dönemlerinde başkalaşım geçiren hayvanlara örnek verir.</p>	<p>2.7. Çocuğunuza, yakın akraba ve tanıdık çevresinden, çocuk, ergen, genç, yetişkin ve yaşlı insan örnekleri verin. Her dönemin özelliklerini birlikte, örnek verilen bireyler üzerinden tartışıp listeleyin.</p> <p>3.1- 3.4. Çocuğunuzla yakın çevrenizdeki ergenlik çağına girmiş bireylerin yaşadıkları değişimler (olabildiğince olumlu yönleri vurgulanarak) hakkında konuşun. Her çocuğun bu dönemden geçtiğini, gençlerin ve yetişkinlerin de bir zamanlar ergenliği yaşadığını vurgulayın. Bu dönemi yaşayan bireylerin spor ve kültürel iletişim ağırlıklı etkinliklerle, sağlıklı bir genç hâline gelebileceklerini fark etmesini sağlayın.</p> <p>4.2- 4.4. Doğurarak ve yumurtlayarak çoğalan hayvanların ayrı ayrı listelerini yapın (Memeliler doğurarak, kuşlar, böcekler, kurbağalar ve sürüngenler yumurtlayarak çoğalır.). Çocuğunuzu yumurtlayarak çoğalan hayvanların gelişimi sırasında başkalaşım geçirenlerine ilişkin araştırma yapmaya teşvik edin (ipek böceği, kurbağa, kelebek vb.).</p>

6	Vücudumuzda Sistemler	ŞUBAT AYI	<p>1.6. Destek ve hareket sistemi sağlığını etkileyecek olumlu-olumsuz davranışları sorgular:</p> <p>2.15. Bilinçsiz ilaç kullanımının etkilerinin farkına vararak doğru ilaç kullanımı konusunda olumlu tutum sergiler:</p>	<p>1.6. Dengesiz yük taşıma, omurgayı zorlayıcı duruşlarla yük kaldırma, okurken ve dinlenirken yanlış oturma gibi iskeleti çarpık şekillendirmeye neden olan zorlayıcı veya zedeleyici alışkanlıkların zararını çocuğunuzla tartışın. Böylelikle öğrencinin omurgaya zarar veremeyecek duruş ve oturuş alışkanlığı kazanmasına katkı sağlayın.</p> <p>2.15. Çocuğunuzla birlikte gazetelerden ve internet ortamından, bilinçsiz ilaç kullanımına bağlı kazalar hakkında haberler toplayın. Doktor kontrolü dışında ilaç kullanmanın zararları ve sonuçlarını tartışın.</p>
	Madde ve Isı	MART AYI	<p>2.1 Katılarda ısı iletimini deney ile gösterir:</p>	<p>Tenceredeki sıcak su veya sıcak yemek içine, sap ucundan iki el ile tutulan, biri metal diğeri ahşap iki kaşık batırın. Hangi elde ısınma hissinin önce fark edildiğini çocuğunuzla birlikte deneyin. Bunun nedenlerini tartışarak metalin ısıyı sudan ele iletmediği, ahşabın iletmediği sonucuna ulaşılmasını sağlayın.</p>
	Işık ve Ses	MAYIS AYI	<p>3.12 Kapalı mekânlarda yankı oluşumunu engelleyebilecek projeler geliştirir ve sunar:</p>	<p>Spor salonu, konferans salonu veya tiyatro gibi bir kapalı mekânı çocuğunuzla birlikte ziyaret edin. Duvarlara ve tavana işlenmiş veya yerleştirilmiş, yansımaya önleyici bezeme, çıkıntı ve panoların işlevlerini birlikte tartışın.</p>

FEN VE TEKNOLOJİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI 7. SINIF				
SINIF	ÜNİTE	İŞLENECEĞİ ZAMAN (YAKLAŞIK)	KAZANIM	AÇIKLAMA
7	Vücutumuzda Sistemler	EYLÜL AYI	<p>1.7. Sindirim sistemi sağlığını olumlu-olumsuz etkileyen etkenleri özetler ve tartışır.</p> <p>4.6. Duyu organlarının sağlığını korumak amacı ile alınabilecek önlemlere günlük hayatından örnekler verir.</p> <p>5.3. Organ bağışının önemini vurgular.</p>	<p>1.7. Çocuğunuzla çok hızlı veya aşırı yemek yemenin ve aşırı asitli yiyecek/içecek tüketmenin mideyi neden yoracağını tartışın.</p> <p>4.6. Çocuğunuzla yüksek ışık veren ampullere ve güneşe çıplak gözle bakmanın göze; aşırı gürültülü yerlerdeki ve patlama anlarındaki şiddetli sesin kulağa vereceği zararlar hakkında konuşun. Sesi aşırı açılmış kulaklıkla müzik dinlemenin, gürültülü yerde bulunmakla aynı anlama geldiği üzerinde durun. Böyle bir durumla karşı karşıya kalındığında neler yapılabileceği ile ilgili ona yol gösterin.</p> <p>5.3. Gazetelerden ve sanal ortamdan organ nakli yapılarak hayatı kurtarılmış insanlarla ilgili haberler keserek çocuğunuzla birlikte inceleyin. Organ bağışlamanın ölümden sonra kısmen de olsa yaşamaya devam etmek anlamına geleceğini vurgulayın.</p>
	İnsan ve Çevre	ARALIK AYI	1.8. Çevresinde bulunan bitki ve hayvanlara sevgiyle davranır.	Kısa bir süreliğine de olsa çocuğunuzun evde bitki yetiştirmesini sağlayın. Ev koşulları uygun olduğunda evde beslenebilen hayvanlardan da beslemesi için onu teşvik edin.
	Işık	MART AYI	1.5. Teknolojik tasarım döngüsünü kullanarak ışığı soğuran maddelerin ısınmasıyla ilgili projeler üretir.	<p>Güneşli bir günde ev içine güneş ışınları girerken, ışınların önüne, biri siyah diğeri beyaz iki kumaş ya da giysi koyup yarım saat kadar bekleyin. Bu süre sonunda farklı renklerdeki yüzeyleri elinizle yoklayarak ve bir termometre kullanarak sıcaklıklarını bakımından karşılaştırın. Daha sıcak olan siyah yüzeyin neden daha çok ısındığını birlikte sorgulayın.</p> <p>Kışın neden koyu renkli giysilerin, yazın ise neden daha açık renkli giysilerin giyildiğini tartışarak önceki etkinlikle bağlantı kurulumasını sağlayın.</p> <p>Not: Siyah yüzeyler daha çok ışın soğurdıkları için daha fazla ışın enerjisi ısıya dönüşür.</p>

FEN VE TEKNOLOJİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI				
8. SINIF				
SINIF	ÜNİTE	İŞLENECEĞİ ZAMAN (YAKLAŞIK)	KAZANIM	AÇIKLAMA
8	Hücre Bölünmesi ve Kalıtım	EYLÜL AYI	4.6.Genetik mühendisliğinin günümüzdeki uygulamaları ile ilgili bilgileri özetler ve tartışır. 4.7.Genetik mühendisliğindeki gelişmelerin insanlık için doğurabileceği sonuçları tahmin eder. 4.8.Genetik mühendisliğindeki gelişmelerin olumlu sonuçlarını takdir eder. 4.9.Biyoteknolojik çalışmaların hayatımızdaki önemi ile ilgili bilgi toplayarak çalışma alanlarına örnekler verir.	4.6.- 4.9. Genetik müdahale ile özellikleri değiştirilen meyve ve sebzelere örnekler verin. İnsanların bu tür değişikliklere neden ihtiyaç duyduklarını tartışın (Genetik müdahale ile verim artırma, muhafaza süresi uzatma ve görünüm iyileştirme gibi faydalar sağlanır). Hayvanlar üzerinde yapılan klonlama yöntemine örnekler verin. Bu yöntemle bir insan türetilmesi halinde ortaya çıkabilecek sosyal ve ahlaki sorunlar üzerinde konuşun. Not: Konu ile ilgili uzmanların görüşüne başvurulmalıdır.
	Kuvvet ve Hareket	KASIM AYI	1.10 Sıvıların ve gazların kaldırma kuvvetinin teknolojiye kullanımına örnekler verir ve bunların günlük hayattaki önemini belirtir.	Hidrolik cendere kullanan bir motor veya kaporta tamir atölyesi bulun. Çocuğunuzla birlikte bu atölyeyi ziyaret ederek bir otomobilin cendere ile kaldırılışını gözlemleyin. Cenderenin neresinden kuvvet uygulandığını ve bu kuvvetin büyüklüğünü karşılıklı konuşun. Böylece çocuğunuzun, sıvıların basıncı her yönde ilettiği sonucuna ulaşılmasını sağlayın.
	Maddenin Hâlleri ve Isı	ŞUBAT AYI	5.1. Buharlaştırmanın soğutma amacı ile kullanımına günlük hayattan örnekler verir.	Çocuğunuzun koluna veya ensesine ıslatılıp sıkılmış bir pamuk bez veya mendili, tek kat halinde sararak bir serinleme hissedip etmediğini sorun. Serinlemenin nedenlerini birlikte sorgulayın. Bezden suyun buharlaşması sırasında vücuttan ısı aldığı sonucuna birlikte ulaşın.
	Yaşamımızda Elektrik	MAYIS AYI	1.8 Güç santrallerinde elektrik enerjisinin nasıl üretildiği hakkında araştırma yapar ve sunar.	Çocuğunuzla birlikte varsa yakın çevredeki elektrik üretim santralini ziyaret edin. Santral görevlisinden, elektriğe dönüşen enerjinin hangi enerji olduğunu, bu enerjinin önce harekete ve sonra elektrik enerjisine nasıl dönüştürüldüğünü sorup çocuğunuzun not almasını sağlayın.

2. Bölüm

*Eğitim Terimleri
ve
Kavramlar Sözlüğü*

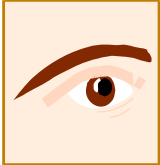
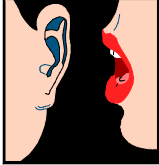
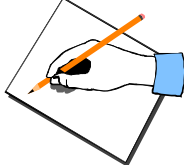

İLKÖĞRETİM PROGRAMLARINDA GEÇEN
EĞİTİM TERİMLERİ VE KAVRAMLARI SÖZLÜĞÜ

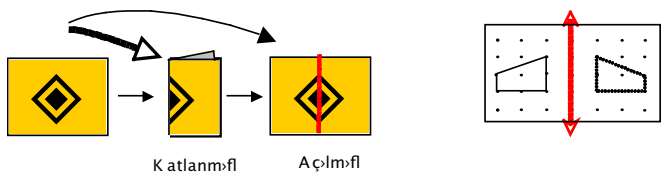

TERİMLER/ KAVRAMLAR	AÇIKLAMALAR																																																																																																												
AKIL YÜRÜTME	Mantık ilkelerine uygun bir biçimde düşünme, bu ilkeleri kullanarak problem çözme, muhakeme yapma, usa vurma vb. çalışmaları içermektedir. Bu çalışmalar zekâyı geliştirmekte ve zihinsel becerilerin hepsini kullanmayı gerektirmektedir.																																																																																																												
AKRAN DEĞERLENDİRME	<p>Öğrencilerin kendi gruplarındaki arkadaşlarını değerlendirmeleridir. Akran Değerlendirme Formu Değerlendiren öğrencinin; Grup no.su : Adı soyadı : 1. Arkadaşının adı soyadı : Sınıfı : 2. Arkadaşının adı soyadı :</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">1. Grubumuzdaki Öğrenciler</th> <th colspan="2">Her Zaman</th> <th colspan="2">Projenin Başında</th> <th colspan="2">Projenin Sonunda</th> <th colspan="2">Hiçbir Zaman</th> </tr> <tr> <th>Ben</th> <th>1. Arkadaşım</th> <th>2. Arkadaşım</th> <th>Ben</th> <th>1. Arkadaşım</th> <th>2. Arkadaşım</th> <th>Ben</th> <th>1. Arkadaşım</th> <th>2. Arkadaşım</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Etkinliğe katılmada gönüllüdür.</td> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td>Görevini zamanında yerine getirir.</td> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td>Farklı kaynaklardan bilgi toplayıp sunar.</td> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td>Grup arkadaşlarının görüşlerine saygılıdır.</td> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td>Arkadaşlarını uyarırken olumlu bir dil kullanır.</td> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td>Aletleri kullanırken dikkatli ve titizdir.</td> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td>Malzemeleri kullanırken israf etmez.</td> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td>Temiz, tertipli ve düzenli çalışır (Kullandığı aletleri yerine koyar; kirlenttiklerini temizler vb.).</td> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td>Sonuçları tartışırken anlaşılır konuşur; konuşulanları anlar.</td> <td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </tbody> </table>	1. Grubumuzdaki Öğrenciler	Her Zaman		Projenin Başında		Projenin Sonunda		Hiçbir Zaman		Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım	Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım	Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım	Etkinliğe katılmada gönüllüdür.										Görevini zamanında yerine getirir.										Farklı kaynaklardan bilgi toplayıp sunar.										Grup arkadaşlarının görüşlerine saygılıdır.										Arkadaşlarını uyarırken olumlu bir dil kullanır.										Aletleri kullanırken dikkatli ve titizdir.										Malzemeleri kullanırken israf etmez.										Temiz, tertipli ve düzenli çalışır (Kullandığı aletleri yerine koyar; kirlenttiklerini temizler vb.).										Sonuçları tartışırken anlaşılır konuşur; konuşulanları anlar.									
1. Grubumuzdaki Öğrenciler	Her Zaman		Projenin Başında		Projenin Sonunda		Hiçbir Zaman																																																																																																						
	Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım	Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım	Ben	1. Arkadaşım	2. Arkadaşım																																																																																																				
Etkinliğe katılmada gönüllüdür.																																																																																																													
Görevini zamanında yerine getirir.																																																																																																													
Farklı kaynaklardan bilgi toplayıp sunar.																																																																																																													
Grup arkadaşlarının görüşlerine saygılıdır.																																																																																																													
Arkadaşlarını uyarırken olumlu bir dil kullanır.																																																																																																													
Aletleri kullanırken dikkatli ve titizdir.																																																																																																													
Malzemeleri kullanırken israf etmez.																																																																																																													
Temiz, tertipli ve düzenli çalışır (Kullandığı aletleri yerine koyar; kirlenttiklerini temizler vb.).																																																																																																													
Sonuçları tartışırken anlaşılır konuşur; konuşulanları anlar.																																																																																																													
AKROSTİŞ	<p>Bir kavramın ilk harflerinin kavramı veya cümleyi verecek biçimde alt alta sıralanmasıdır.</p> <p>Nasıl ağlar hazana erince yapraklar İntizar ile bîmecal saranıp düşerken Hayali kaplar ufku geçen yazın, Artık sade hatırası kalacaktır, Leylâklarda müteessir solan beyazın</p>																																																																																																												
AKTİF ÖĞRENME	<p>Öğrencilerin öğrenme sürecinde, hayattaki olayları benzer durumlarla karşılaştırarak; sorumluluk aldıkları, karar verdikleri ve zihin yeteneklerini geliştirdikleri bir öğrenme türüdür.</p> <p>Aktif öğrenme teknikleri: Aktif öğrenmenin yaşama geçirilmesi için kullanılan teknikler. Örnek: Vızıltı 66 tekniği: 6 öğrencinin bir konu hakkında altışar dakika konuşması. Beyin fırtınası: Öğrenenlerin bir problemle ilgili yaratıcı fikirlerini eleştirme olmadan açıkladıkları bir uygulama.</p>																																																																																																												

ALT ÖĞRENME ALANI	Öğretim programlarında bulunan öğrenme alanlarının alt sınıflamasıdır:		
	İLKÖĞRETİM MATEMATİK DERSİ 1. SINIF ÖĞRENME ALANLARI VE ALT ÖĞRENME ALANLARI		
	ÖĞRENME ALANLARI	ALT ÖĞRENME ALANLARI	
	SAYILAR	1. Doğal Sayılar 2. Doğal Sayılarla Toplama İşlemi 3. Doğal Sayılarla Çıkarma İşlemi 4. Kesirler	
GEOMETRİ	1. Uzamsal (Durum-Yer, Doğrultu-Yön) İlişkiler 2. Geometrik Cisimler 3. Eşlik 4. Örüntü ve Süslemeler		
ÖLÇME	1. Uzunlukları Ölçme 2. Paraları Ölçme 3. Zamanı Ölçme 4. Tartma		
ANALİTİK VE ATOMİSTİK YAKLAŞIM	Olguların parçalara bölünerek her bir parçanın ayrı ayrı çözümlenmesini öngören yaklaşımdır.		
ANALİZ	1-Bir bütünü oluşturan parçaları bilimsel bir amaçla birbirinden ayırma işi. 2- Öğretimde bir konunun ya da birimin (ünite) bölümleri üzerinde ayrı ayrı durarak çalışma.		
ANKET	Veri toplamada kullanılan ölçme aracıdır.		
ARA DİSİPLİN	Derslerle yaşam arasında bağlantı kuran alanlardır. 1. İnsan Hakları ve Vatandaşlık 2. Rehberlik ve Psikolojik Danışma 3. Spor Kültürü ve Olimpik Eğitim 4. Girişimcilik 5. Sağlık Kültürü 6. Afet-Güvenli Yaşam 7. Kariyer Bilinci Geliştirme 8. Özel Eğitim		
AYDINLATMA TEKNOLOJİSİ	İnsanların aydınlatma ile ilgili sorunlarını çözmek, bununla ilgili istek ve ihtiyaçlarını gidermek için geliştirilen araçlar, yapılar veya sistemlerin tümüdür. 		
B.Ö.İ. (Bilgi-Öğrenme-İstek) KARTLARI (NE BİLİYORUM? NE ÖĞRENMEK İSTİYORUM? NE ÖĞRENDİM?)	Öğrencilerin konuyla ilgili ön bilgilerinin tespiti, bu tespite dayalı olarak hissettikleri öğrenme ihtiyacı ve bunların sonucunda da geldikleri düzeyi öğrenci gözüyle belirlemesini gösteren bir yöntemdir.		
	Ne Biliyorum?	Ne Öğrenmek İstiyorum?	Ne Öğrendim?
	Kulak beş duyu organımızdan birisidir.	Çevremizdeki farklı ses kaynaklarını	Her sesin bir kaynak tarafından oluşturulduğunu
	Sesleri kulaklarımız sayesinde işitiriz.	Ses ve ses kaynağı arasındaki ilişkiyi	İşitme duyumu kullanarak ses kaynağının yerini ve durumunu tahmin etmeyi
	Çevremizde birçok değişik sesler duyarız.	Seslerin nasıl oluştuğunu	Titreşen her maddenin ses ürettiğini ancak bazı titreşimler sonucu oluşan sesleri duyamadığımızı

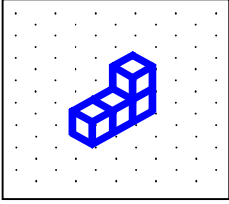
BAGIMLI DEGISKEN	Bağımsız değişkenlerin etkilemesi beklenen değişkendir. Değeri bir başka değere göre değişiklik gösterebilen özelliklerdir. Örneğin; öğrenci başarısını etkileyen faktörler üzerinde durulmak isteniyorsa, öğrenci başarısı bağımlı değişken olarak alınabilir.																												
BAGIMSIZ DEGISKEN	Bağımlı değişken üzerindeki etkisinin öğrenilmek istendiği uyarıcı değişkendir. Bağımsız değişkenler; değiştirilebilen değişkenler olabilir. Öğrenci başarısı bağımlı değişken ise, zeka ve çalışma alışkanlıkları bağımsız değişkendir.																												
BALIK KILÇIĞI	<p>Problemin nedenlerinin saptanmasına yardımcı olması amacıyla uygulanan bir tekniktir. Öğrencilerle birlikte yapıldığından, çalışmadaki herkesin nedenler hakkında daha çok bilgi sahibi olmasını sağlar.</p>																												
BASAMAK TABLOSU	<p>Bir sayıdaki rakamların konumlarından dolayı aldıkları değerleri gösteren tablodur.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Bölük Adları</th> <th colspan="3">Binler Bölüğü</th> <th colspan="3">Birler Bölüğü</th> </tr> <tr> <th>Basamak Adları</th> <th>Yüz binler b.</th> <th>On binler b.</th> <th>Binler b.</th> <th>Yüzler b.</th> <th>Onlar b.</th> <th>Birler b.</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Sayı</td> <td></td> <td></td> <td>3 2 4</td> <td>6 2 1</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Rakamın Basamak Değeri</td> <td>300 000</td> <td>20 000</td> <td>4000</td> <td>600</td> <td>20</td> <td>1</td> </tr> </tbody> </table>	Bölük Adları	Binler Bölüğü			Birler Bölüğü			Basamak Adları	Yüz binler b.	On binler b.	Binler b.	Yüzler b.	Onlar b.	Birler b.	Sayı			3 2 4	6 2 1			Rakamın Basamak Değeri	300 000	20 000	4000	600	20	1
Bölük Adları	Binler Bölüğü			Birler Bölüğü																									
Basamak Adları	Yüz binler b.	On binler b.	Binler b.	Yüzler b.	Onlar b.	Birler b.																							
Sayı			3 2 4	6 2 1																									
Rakamın Basamak Değeri	300 000	20 000	4000	600	20	1																							
BECERİ	<p>Uygun öğrenme ve öğretim ortamında bireyin, hazır bulunuşluk düzeyine göre düşünsel ve davranışsal bir çabaya girmesi sonucu bir işi kolaylıkla ve ustalıkla yapar hâle gelmesidir.</p> <ul style="list-style-type: none"> Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma Eleştirel düşünme Yaratıcı düşünme İletişim Problem çözme Araştırma Bilgi teknolojilerini kullanma Girişimcilik 																												
BEDEN DİLİ	<p>Anlatımı desteklemek için el, kol, yüz, göz ve diğer beden hareketlerinin kullanılmasıdır. Dinleyicinin ilgisini çekmek, önem verilen noktaları vurgulamak için kullanılan doğal bir iletişim yoludur. Öğrencilerin beden dilini anlamaları ve yorumlamaları öğrenmelerine ve etkili iletişim kurmalarına katkı sağlamaktadır.</p>																												

BERK	Esnek olmayan, kolayca eğilip bükülmeyen maddeleri nitelemek için kullanılan bir sıfattır. Örneğin; öğrenci çeşitli madde örneklerini niteleyerek sınıflandırırken, berki esnek olmayanın karşıtı olarak kullanır: Lastik top- çelik bilye, plastik şişe – cam şişe...
BETİMLEME	Öğrencinin; bir kavramı, bir olayı, bir varlığı göz önünde canlandırarak biçimde yazılı veya sözlü olarak anlatmasıdır. Örneğin; 5. sınıf Fen ve Teknoloji programında, su döngüsü konusunu öğrencinin zihninde canlandırarak yazılı veya sözlü olarak ifade etmesidir.
BİLGİ TEKNOLOJİLERİNİ KULLANMA	Öğrencinin bilgisayar ağlarını kullanarak bilgiye ulaşması, çeşitli kaynaklardan topladığı bilgileri kaydetmesi, biçimlendirmesi, yazı, resim, grafik, renk vb. çeşitli görselleri kullanarak çoklu ortamda rapor hazırlaması, bilgi teknolojilerini kullanarak bilgiyi sunması çalışmalarını kapsamaktadır.
BİLGİLENDİRİCİ METİN	Bilgilendirici metinleri, makaleler, eleştiriler, denemeler, gezi yazıları, röportajlar, günlükler, anılar, fıkralar, mektuplar, biyografi ve otobiyografi gibi türlerdir. Bunlara öğretici metinler de denilmektedir. Bu tür metinlerin öğrencilere öğretilmesi ve kavratılması diğer metinlere göre daha güç olmaktadır. Öğretmen bu tür metinlerde öncelikle ana düşünceyi saptamalı, daha sonra önemli kavram ve kelimelerden yardımcı düşünceleri belirlemeli ve bunların ana düşünce ile bağlantısını kurmalıdır. Örnek metin: HAK VE ÖZGÜRLÜKLER İnsanlar, doğdukları andan başlayarak birtakım hak ve özgürlüklere sahiptir. Kişi hak ve özgürlükleri kutsaldır. Atatürk, insan hak ve özgürlüklerine çok önem vermiştir. Türk ulusu, Atatürk'ün önderliğinde kurulan cumhuriyet yönetimi ile hak ve özgürlüklerine kavuşmuştur. Bunlar; düşüncelerini açıklama, yerleşme ve seyahat etme gibi hak ve özgürlüklerdir. Ülkemizde herkes, istediği gibi düşünebilir. Düşüncelerini resim, yazı, söz ya da başka yollarla açıklayabilir. Yurt içinde istediği yere yerleşip mal, mülk edinebilir; istediği şekilde gezip dolaşabilir. İnsan hak ve özgürlüklerini korumak, bunların toplum yararına kullanılmasını sağlamak devletin görevidir. Hak ve özgürlüklerimiz anayasa ile güvence altına alınmıştır. Sahip olduğumuz hak ve özgürlükleri kullanırken başkalarının hak ve özgürlüklerine saygılı olmalıyız. Yasalara ve kurallara uygun davranmalıyız. Atıla ŞEKERCİ
BİREYSEL FARKLILIKLARA DUYARLI OLMA	Öğrenciler yetenek, ilgi, amaç, ihtiyaç vb. yönlerden farklılıklar gösterirler. Bu farklılıklar öğrencilerin gelişimini, öğrenmelerini ve öğrenme öğretme sürecini etkilemektedir. Öğrenme-öğretme sürecinde öğrencilerin farklı özelliklerinin olabileceğini kabul etmek ve buna duyarlı olmak önemlidir. Bu nedenle öğrencilerin sahip oldukları her özellik bir değer olarak ele alınmalı ve sahip olmadıkları değil, sahip oldukları özelliklere göre değerlendirme yapılmalıdır.
BİRİM KÜPLER	Birbirine eş farklı renkte yapılmış olan küplerdir.

ÇETELETABLOSU	<p>Bir veri topluluğundaki her bir verinin olma sıklığını çizgiler kullanarak gösteren tablodur:</p> <p style="text-align: center;">Kalemlerle ilgili çetele tablosu</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th>Kalem Türü</th> <th>Kalem Sayısı</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Kurşun Kalem</td> <td>/// //</td> </tr> <tr> <td>Tükenmez Kalem</td> <td>//</td> </tr> <tr> <td>Boya Kalem</td> <td>///</td> </tr> </tbody> </table>	Kalem Türü	Kalem Sayısı	Kurşun Kalem	/// //	Tükenmez Kalem	//	Boya Kalem	///
Kalem Türü	Kalem Sayısı								
Kurşun Kalem	/// //								
Tükenmez Kalem	//								
Boya Kalem	///								
ÇIKARIMYAPMA	<p>Olmuş olayların sebepleri hakkında gözlemlere dayanarak açıklamalar yapmaktır. Örnek: Dışarı çıktığımda yerlerin ıslak olduğunu fark ettim, ben derste iken yağmur yağmış olmalı.</p>								
DENEY TASARLAMA	<p>Bir tahminin doğruluğunun nasıl test edilebileceğine yönelik deney önerisidir. Örnek: Gazların, çok küçük gözeneklerden kaçabildiğini gösteren deney tasarlar.</p>								
DERECELENDİRME ÖLÇEKLERİ (RUBRIC)	<p>Dereceleme ölçekleri, performansı tanımlayan kriterleri içeren puanlama rehberidir. Herhangi bir çalışmanın puanlanması için geliştirilmiş ölçütleri içeren bir araçtır.</p> <p style="text-align: center;">PROBLEM ÇÖZME İÇİN DERECELENDİRME ÖLÇEĞİ</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <tbody> <tr> <td style="text-align: center;">ÇÖZÜM İÇİN PLANYAPMA</td> <td> <p>0: Probleme uygun olmayan plan yapmıştır.</p> <p>1: Çözüm için kısmen doğru plan hazırlamıştır.</p> <p>2: Hazırladığı planı gerektiği şekilde uyguladığı takdirde doğru sonuca ulaşmıştır.</p> </td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">ÇÖZÜM</td> <td> <p>0: Çözüm yanlıştır ya da uygun olmayan plan yaptığı için yanlış cevap bulmuştur.</p> <p>1: İşlem hatası yapmış, soruyu yanlış anladığı için yanlış cevap bulmuştur; sorunun bir kısmını çözebilmiştir.</p> <p>2: Doğru cevabı bulmuştur.</p> </td> </tr> </tbody> </table>	ÇÖZÜM İÇİN PLANYAPMA	<p>0: Probleme uygun olmayan plan yapmıştır.</p> <p>1: Çözüm için kısmen doğru plan hazırlamıştır.</p> <p>2: Hazırladığı planı gerektiği şekilde uyguladığı takdirde doğru sonuca ulaşmıştır.</p>	ÇÖZÜM	<p>0: Çözüm yanlıştır ya da uygun olmayan plan yaptığı için yanlış cevap bulmuştur.</p> <p>1: İşlem hatası yapmış, soruyu yanlış anladığı için yanlış cevap bulmuştur; sorunun bir kısmını çözebilmiştir.</p> <p>2: Doğru cevabı bulmuştur.</p>				
ÇÖZÜM İÇİN PLANYAPMA	<p>0: Probleme uygun olmayan plan yapmıştır.</p> <p>1: Çözüm için kısmen doğru plan hazırlamıştır.</p> <p>2: Hazırladığı planı gerektiği şekilde uyguladığı takdirde doğru sonuca ulaşmıştır.</p>								
ÇÖZÜM	<p>0: Çözüm yanlıştır ya da uygun olmayan plan yaptığı için yanlış cevap bulmuştur.</p> <p>1: İşlem hatası yapmış, soruyu yanlış anladığı için yanlış cevap bulmuştur; sorunun bir kısmını çözebilmiştir.</p> <p>2: Doğru cevabı bulmuştur.</p>								
DİL BECERİLERİ	<p>Dilin öğrenme alanlarıyla ilgili becerileridir. Bunlar; dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve görsel sunudur:</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;"> </div>								
DİL GELİŞİMİ	<p>Dil gelişiminde; dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve görsel sunu becerilerinin iyi öğrenilmesi, söz varlığının geliştirilmesi ve kavram oluşturma önemli etkenlerdendir. Çocukta dil gelişimi bu becerilerin iyi öğrenilmesine bağlıdır. Öğrencilerin dilindeki kelime sayısı ,onların düşüncelerinin genişliği ve derinliği hakkında bilgi vermektedir.Bu nedenle dil gelişimi üzerinde önemle durulmalıdır.</p>								

DOĞAÇLAMA	<p>Doğaçlama oyun gelişiminde bir araç olarak yer alır. Amacı oynayan kişinin deneyim kazanmasıdır.</p> <p>Örnek: Çocuklar yarım ay şeklinde sandalyelere otururlar. Lider (öğretmen) çocuklara "sizler bir mahallede yaşayan, bir grup insansınız." diyerek, çocukların ilgisini yapılacak olan doğaçlamaya çeker. Lider "bu mahallede çeşit çeşit lezzetli dondurmalar satan bir dondurmacı var. Bu kişinin özelliği, dükkânına gelen mahalle sakinlerinin özel hayatlarını ve günlük yaşantılarını detaylı bir şekilde bilmesidir" diyerek, çocukları, mahallede yaşayan bir karakteri seçmeleri ve bu karakterlerle ilgili olan özellikleri düşünmeleri konusunda yönlendirir. Kendisi de dondurmacı rolünü oynar. Sonra çocuklardan dondurmacı ile konuşmalarını, diğer katılımcılara kim oldukları konusunda (öğretmen, tamirci, avukat, doktor, satıcı vb.) ipuçları vermelerini ister. Daha sonra meslekler konusunda tartışılır.</p>
DOĞRU SİMETRİSİ	<p>Eksen olarak alınan bir doğrudan, benzer noktaları karşılıklı olarak aynı uzaklıkta bulunan iki eş parçanın birbirine göre olan durumudur.</p> <p style="text-align: center;">Katlama örneği</p>
ETİK DAVRANMA	<p>Toplum içinde yaşayan bireylerin belli kural, değer ve tutumları benimseyip, bunlara uygun davranmasıdır.</p>
ETKİLEŞİMLİ ÖĞRENME	<p>Öğrencilerin birbirlerinden karşılıklı olarak etkilenecek öğrenmeleridir. Öğrenciler, öğrenme ortamındaki öğretmen, kitap, kaynak, arkadaş, sınıf araç gereçleri vb. ile etkileşmesi sonucu yeni bilgiler öğrenmektedir. Öğrenme ortamındaki etkileşme, bireyin daha kalıcı öğrenmesini sağlamaktadır.</p>
GELENEKSEL YAKLAŞIM	<p>Geleneksel yaklaşım denildiğinde, genellikle koşullandırmacı ve davranışçı eğitim yaklaşımları anlaşılmaktadır. Bu yaklaşımların amaçları ve öğrenmeye ilişkin görüşleri, arasında bazı farklılıklar olmasına rağmen birleştikleri nokta; uyancı-tepki arasında bağ kurma yoluyla öğrenmeyi açıklamaya çalışmalarıdır.</p>
GEOMETRİ ŞERİTLERİ	<p>Farklı boyutlardaki renkli plastik şeritlerdir.</p>

GEOMETRİ TAHTASI	<p>Plastik, tahta vb. bir levha üzerinde, eşit aralıklarla yatay ve dikey olarak sıralanmış pimlerin bulunduğu bir araçtır.</p>
GÖRSEL OKUMA VE GÖRSEL SUNU	<p>Türkçe Öğretim Programında yer alan bu öğrenme alanı şekil, sembol, resim, grafik, tablo beden dili, doğa ve sosyal olaylar gibi görselleri okuma, anlama ve yorumlamayı kapsamaktadır. Ayrıca öğrencilerin duyu, düşünce ve bilgilerini görseller aracılığıyla başkalarına aktarması bu alan içinde ele alınmıştır.</p>
GÖZLEM	<p>Nesneleri veya olayları çeşitli yollarla bir veya daha çok duyu organını kullanarak, şekil, renk, büyüklük ve yüzey özelliklerinin incelenmesi ve belirlenmesidir.</p>
GRAVZANT HALKASI	<p>Cisimlerin ısıyla genleşmesi konusu işlenirken kullanılan metalden yapılmış bir deney aracıdır. Genleşme-büzüşme durumlarını açıklamak için kullanılır.</p>
GÜDÜLEME	<p>Öğrenciyi uyarma, harekete geçirme ve davranışının belirli bir amaca doğru yönelmesini sağlama çalışmalarını kapsamaktadır. Güdülemenin, öğrencilerin eğitim etkinliklerine katılmasında ve öğrenme amaçlarına yönelmesinde büyük payı bulunmaktadır.</p>
İSTASYONLARDA ÖĞRENME	<p>İstasyonlarda öğrenme modeli, açık eğitim yöntemlerinden biri olan ve okul içi etkinliği olarak kabul edilen, öğrencilerin derse karşı ilgilerini arttıran ve derslere hareket getirmek için kullanılan bir yöntemdir. Söz konusu öğrenme sürecinde ders içerikleri korunarak kişisel öğrenme güdüsü arttırılmaktadır. İstasyonlarda öğrenme modeli uygulanırken her şey öğrencinin ilgisini çekecek şekilde dikkate alınarak düzenlenmektedir. Bir konunun İstasyonlarda öğrenme modeliyle işlenebilmesi için, o konunun az veya çok ayrılmış ve doğrudan birbirine bağlı olmayan kısımlara bölünebilir olması, temel koşuldur. Hazırlanan tüm istasyonlara öğrenci veya öğrenci grupları dönüşümlü olarak uğramaktadır.</p> <p>Örnek Çalışma:</p> <p>Seviye: Okul Öncesi</p> <p>Tırtılın kelebeğe dönüşme aşamalarını izleyeceklerdir:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. İstasyon: Tırtılların gelişim aşamalarına ait resimler kesilerek, bu resimleri sıralamaları istenir. 2. İstasyon: Öğrencilere tırtılların verilen yiyeceklerden hangisini daha çabuk yiyeceği tahmin edilip resimlemeleri istenir. Tırtılın en çok sevdiği yiyeceklerle grafik oluşturmaları sağlanır. Grafikler boyanır. 3. İstasyon: Tırtılın kelebeğe dönüşüm aşamalarından bir döngü oluşturulur ve bu döngü boyanır.

İŞBİRLİĞİNE DAYALI ÖĞRENME	<p>Öğrencilerin küçük gruplar hâlinde belirli amaçlara ulaşmak için tüm kaynak ve çabalarını birleştirdikleri öğrenme türüdür. İşbirliğine dayalı öğrenme türünde, öğrenciler ortak amaçlara dönük olarak çalışırlar.</p> 																																																												
İZLEME FORMU	<p>Bireyin gelişimi hakkında bilgi edinmek amacıyla belirlenen ölçütlerden oluşan ölçme ve değerlendirme aracıdır.</p> <p style="text-align: center;">MATEMATİK DERSİ İÇİN GENEL ÖĞRENCİ İZLEME FORMU</p> <p>Öğrencinin adı ve soyadı:</p> <p>Sınıfı:</p> <p>Yönerge: Aşağıdaki her bir ölçütün ne kadar sıklıkla gerçekleştiğini göz önüne alarak öğrenciyi değerlendiriniz.</p> <p>(Not: Puanlama şu şekildedir: 0: Hiçbir Zaman, 1: Nadiren, 2: Bazen, 3: Sıklıkla, 4: Her Zaman)</p> <table border="1" data-bbox="427 763 1265 1003"> <thead> <tr> <th>BİLİŞSEL ÖZELLİKLER</th> <th>Hiçbir Zaman</th> <th>Nadiren</th> <th>Bazen</th> <th>Sık sık</th> <th>Her zaman</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1. Yazarken Türkçe'yi doğru ve düzgün kullanma</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>2. Konuşurken Türkçe'yi doğru ve düzgün kullanma</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>3. Yaratıcı olma</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <table border="1" data-bbox="427 1025 1265 1265"> <thead> <tr> <th>PSİKOMOTOR BECERİLER</th> <th>Hiçbir Zaman</th> <th>Nadiren</th> <th>Bazen</th> <th>Sık sık</th> <th>Her zaman</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1. Malzemeleri etkin kullanma</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>2. Kendine ait malzemeleri kullanırken özen gösterme</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>3. Başkalarına ait malzemeleri kullanırken özen gösterme</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>4.</td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	BİLİŞSEL ÖZELLİKLER	Hiçbir Zaman	Nadiren	Bazen	Sık sık	Her zaman	1. Yazarken Türkçe'yi doğru ve düzgün kullanma						2. Konuşurken Türkçe'yi doğru ve düzgün kullanma						3. Yaratıcı olma						4.						PSİKOMOTOR BECERİLER	Hiçbir Zaman	Nadiren	Bazen	Sık sık	Her zaman	1. Malzemeleri etkin kullanma						2. Kendine ait malzemeleri kullanırken özen gösterme						3. Başkalarına ait malzemeleri kullanırken özen gösterme						4.					
BİLİŞSEL ÖZELLİKLER	Hiçbir Zaman	Nadiren	Bazen	Sık sık	Her zaman																																																								
1. Yazarken Türkçe'yi doğru ve düzgün kullanma																																																													
2. Konuşurken Türkçe'yi doğru ve düzgün kullanma																																																													
3. Yaratıcı olma																																																													
4.																																																													
PSİKOMOTOR BECERİLER	Hiçbir Zaman	Nadiren	Bazen	Sık sık	Her zaman																																																								
1. Malzemeleri etkin kullanma																																																													
2. Kendine ait malzemeleri kullanırken özen gösterme																																																													
3. Başkalarına ait malzemeleri kullanırken özen gösterme																																																													
4.																																																													
İZLENİM	Nesnelerin ya da olayların duyu organları yoluyla insanlar üzerinde bıraktığı iz ve etkidir.																																																												
İZOMETRİK NOKTALI KÂĞIT	<p>Üç boyutlu çizimlerde kolaylık sağlayan İzometrik noktalı çalışma kâğıdıdır.</p> 																																																												
JOULE	Enerji birimidir. 1000 j, 1 kilo jouledür.																																																												
KALORİ	Enerji birimidir. Besinlerin, dokular içinde yanarak vücudun sıcaklık ve enerjisini sağlama değeridir. 1000 kalori, 1 kilokaloridir.																																																												

KANITI TANIMA
VE KULLANMA

Kanıt, bir şeyin doğruluğu ve gerçekliği konusunda kullanılan her türlü belgedir. Birincil kaynak, olayın geçtiği döneme ait kaynaklardır. İkincil kaynaklar ise; bu kaynaklara dayanılarak hazırlanmış telif eserlerdir. Birincil kaynaklar yazılı, görsel ve işitsel dokümanlardan ve nesnelere oluşmaktadır. Gazeteler, mektuplar, kimlikler, günlükler, nüfus verileri, haritalar, mimari çizimler, fotoğraflar, aile fotoğrafları, filmler, videolar, sözlü tarih kayıtları, görüşme kayıtları, müzik kayıtları, buluntular, aletler, silahlar, atadan kalma aletler, malzemeler, giysiler, icatlar, mezar taşları birincil kaynaklardır.

Kanıt kullanma; kanıt niteliği taşıyan kaynakları özellikleri açısından birincil ve ikincil olarak ayırt edebilme ve amacına uygun olarak kullanma becerisidir.

Örnek: Mustafa Kemal Atatürk'ün annesine yazdığı mektup.

Muhterem Valideciğim,

İstanbul'dan ayrılışımdan beri sizlere ancak birkaç telgraftan başka bir şey yazamadım. Bu sebeple büyük merak içinde kaldığınızı tahmin ediyorum. Bilhassa, hakkımda ötekinden berikinden ve gerek gazetelerden işittiğiniz tamam olmayan haberler şüphesiz merakınızı artırmıştır. Şimdi vereceğim bilgilerle tatmin olacağınız için endişe duyacak hiçbir şey yoktur.

Biliyorsunuz ki İstanbul'da iken yabancı devletler, devleti ve ulusu fevkalade sıkıştırmakta ve millete hizmet edebilecek ne kadar adamımız varsa hepsini hapis ve tevkifle, bir kısmını da Malta'ya sürerek herkesi sıkıntıya sokmakta pek ileri gidiyorlardı. Bana nasılsa ilişmemişlerdi. Fakat 9. Ordu Müfettişi olarak Samsun'a ayak basar basmaz İngilizler benden şüphelendiler; Hükümete benim gidiş nedenimi sordular.

Nihayet İstanbul'a çağırılmamı istediler; bunda ısrar ettiler. Hükümet de beni kandırarak İstanbul'a gelmemi ve İngilizlere teslim olmamı sağlamak istedi. Bunun derhal farkına vardım. Tabiatıyla kendi ayağımla gidip esir olmam doğru değildi. Padişahımıza gerçek durumu yazdım ve gelemeyeceğimi bildirdim. Zatı şahane de önce uygun buldu. Fakat daha sonra İngilizlerin baskısı artmıştı. Sonunda O'da İstanbul'a dönmemi emretti.

Daha bir zaman bu şekilde Anadolu içinde çalışmakla her şey hallolacaktır. Yakında Millet Meclisi toplanacak ve meşru bir hükümet iktidara gelecektir. Ben de ihtimal o zaman İstanbul'a geleceğim. Sıhhat ve afiyetteyim, katiyen hiç merak etmeyiniz.

Hemşiremin sıhhati nasıldır? Eve herhangi bir taraftan saldırıda bulunuldu mu? *Hâlâ* orada mısınız? Çocuklar ne yapıyor; büyüdüler mi?

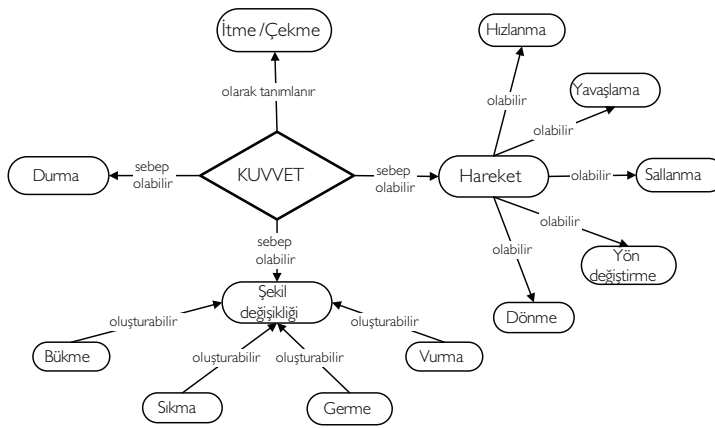

.....

Ben, birkaç güne kadar bir kongre için Sivas'a gideceğim. Tekrar Erzurum'a döneceğim. Tekrar ediyorum: Her işittiğinize önem vermeyiniz. Pekâlâ, bilirsiniz ki ben, yaptığımı bilirim. Netice görmeseydim başlamazdım.

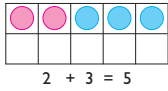
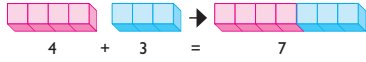
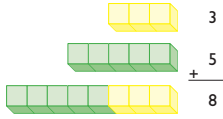
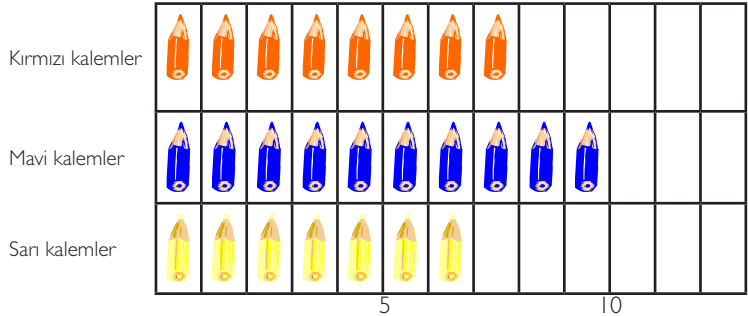
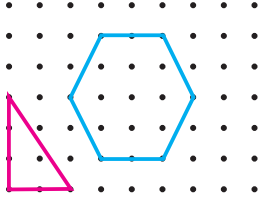

Saygı ile ellerinizden, hemşiremin gözlerinden öperim.

M. Kemal

1 Ağustos 1920

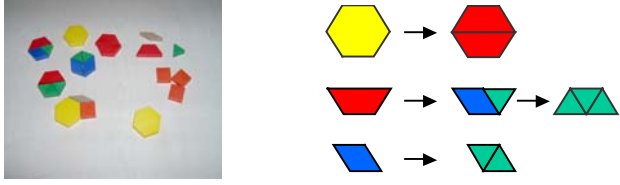
<p>KAVRAM HARİTASI</p>	<p>Temel bir kavram etrafında, bu temel kavramla ilişkili diğer kavramları ve bunların birbirleriyle olan ilişkilerini gösteren şematik yapılarıdır:</p>
<p>KAZANIM</p>	<p>Öğrenme süreci içerisinde, planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar sayesinde öğrencide görülmesi beklenen bilgi, beceri ve tutumlardır:</p>
<p>KELİME AYIRT ETME</p>	<p>Bir kelimeyi hem ses hem de anlam yönüyle diğerlerinden ayırma becerisidir. Bu beceri dinleme, okuma ve anlamlandırma sürecinde büyük önem taşımaktadır.</p>
<p>KELİME İLİŞKİLENDİRME</p>	<p>Kelime ilişkilendirme alternatif ölçme değerlendirme tekniklerinden biridir. Kelime ilişkilendirme, belli bir süre içerisinde [çoğunlukla 30 saniye] bir anahtar kavramın akla getirdiği diğer kavramlar cevap olarak verilir. Hafızadan herhangi bir anahtar kavrama verilen sıralı cevabın bilişsel yapıdaki kavramlar arasında bağlantıları ortaya koyduğu ve anlamsal yakınlığı gösterdiği farz edilir. Anlamsal yakınlık etkisine göre bellekte iki kavram birbirine mesafe açısından ne kadar yakın ise o kadar sıkı ilişkidir ve hatırlama esnasında da zihinsel araştırma daha çabuk olacağından her iki kavramla ilgili cevap daha hızlı olacaktır.</p> <p>Örnek Etkinlik:</p> <p>Öğrencilere iskelet, kas, soluk alıp verme, egzersiz, nabız, kalp anahtar kelimelerinin her biri ayrı sayfalarda verilir. Öğretmen zamanı kontrol ederek öğrencilerden her anahtar kelimenin çağrıştırdığı kelimeleri 45 sn içerisinde yazmasını ister. Öğretmen;</p> <ol style="list-style-type: none"> Söylenen kelimelerin niteliği hakkında sorular sorabilir. Her anahtar kelimenin çağrıştırdığı kelimeleri sayısal açıdan farklı olup olmadığına bakabilir. Öğrencilerden anahtar kelime için bulunan kelimeleri içeren anlamlı cümleler kurmasını istenebilir. <p>Anahtar kelimelerle üretilen kelimelerinin sayısı ve niteliği (üretilen kelimeler anlamlı mı yoksa anlamsız mı?), kelimeler arasında ilişkiyi anlama açısından önemlidir. Kelime ilişkilendirme testleri hem bir tanıma tekniği olarak kullanılabilir hem de öğrencilerin verdiği cevaplar puanlanarak değerlendirme yapılabilir.</p>
<p>KELİME TANIMA</p>	<p>Bir kelimeyi harfleri, biçimi ve yazılışıyla görünce hatırlama ve doğru seslendirme becerisidir. Kelime tanıma becerisi öğrencilerin söz varlığını geliştirmede önemli rol oynar.</p>
<p>KESİR TAKIMI</p>	<p>Farklı büyüklükte eş parçalara ayrılmış, bu eş parçaların birleşmesinden aynı büyüklükte bir bütün elde edilen çubuklardır.</p>

KİŞİSEL NİTELİKLER	Kişiye özgü özelliklerdir: Bunlar; öz saygı, öz güven, toplumsallık, sabır, hoşgörü, sevgi, saygı, yardımseverlik, yeniliğe açıklık, doğruluk, dürüstlük, adalet, vatanseverlik, kültürel değerleri koruma ve geliştirme vb.
KONİK GÖVDELİ KAP	Gövdesi koni biçiminde olan kaptır.
KONTROL DEĞİŞKENİ	Bağımsız değişkenlerin dışında, fakat bağımlı değişkeni etkileme olasılığı kuvvetli değişkenlerdir.
KÜLTÜR ÖGESİ	Toplumlar halinde yaşayan, karşılıklı etkileşim içindeki insanların çevrelerindeki koşullara uyum gereksinimi içinde şekillenen, kuşaktan kuşağa simge sistemleri, özellikle de eğitim ve dil aracılığıyla aktarılan, insanları benzer davranmaya iten idealler, değerler ve davranışlar bütünüdür. Kültür ögesi: Kültürü anlamlı hale getiren, onu yansıtan her türlü maddi öge, duygu ve davranıştır. Sözlü kültür ögesi: Kültürün aktarılmasını veya sürekliliğini sağlayan her türlü sözlü gelenek ögesidir(masal, destan, deyim, atasözü vb.). Nasreddin Hoca Fıkraları, Dede Korkut Hikâyeleri vb. Yazılı kültür ögesi: Sözlü kültür öğelerini görsel ve yazılı biçime aktaran her türlü işaret sistemidir(yazı, resim vb.).
MEKÂNI ALGILAMA	Bir cismin şeklini göz önünde canlandırabilme, mekânla ilgili çizimleri okuma, mekâna ait bilgileri kullanarak kâğıt üzerinde çeşitli çizimler yapabilme ve bir yeri kâğıt üzerine çizilmiş hâli ile karşılaştırabilme becerisidir. Mekânı algılama becerisi varlıklar arasındaki ilişkiyi anlamayı mümkün kılar. Bu sayede coğrafi kavramların algılanması, bunlar arasındaki ilişkilerle, sebep ve sonuçlarının açıklanabilmesi mümkün olur. Mekânı algılama becerisi sadece ortamda olan unsurları fark edip söyleme, onların niceliği ve niteliklerini tanıma ile ilgili değildir. Özellikle mekânın farklı şekillerde ifade edilmesinde, yani en basit anlamıyla çizilmesinde mekânı algılama becerisi çok önemlidir. Kroki okuma ve çizme, mekânı algılama becerisinin önemli bir kısmını oluşturur. Yandaki krokiyi okuma ve işaretleri anlama, aslında mekânda olan ve burada işaretlerle simgelenmiş olan özelliklerin ortaya konmasıdır.

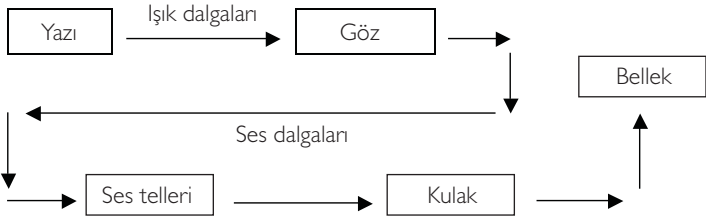

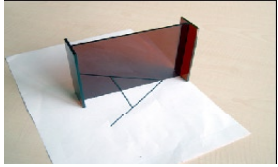
METİN	Yazı ve görsel sembollerden oluşan her türlü roman, hikâye, makale, fıkra, anı, şiir vb. yazılı ürünlerdir.
METİNLER ARASI OKUMA	İki ya da daha çok metni, anlam kurmak için işe koşmak, diğer bir ifade ile okuma esnasında geçmiş ve gelecekle bağlantı kurmaktır.
MODELLEME	Matematiksel kavram veya ilişkileri nesne, şekil, resim vb. görsel öğelerle somutlaştırmaktır. Onluk Kartlar Birim Küpler
NESNE GRAFİĞİ	Somut malzemeler kullanılarak oluşturulan grafiklerdir. Sınıfımızdaki Öğrencilerin En Çok Sevdiği Renkli Kalemler Grafiği
KARE NOKTALI KÂĞIT	Yatay ve dikey olarak birbirlerinden eşit uzaklıktaki kare noktalardan oluşan çalışma kâğıdıdır.
ONLUK KART	İçerisine nesne konabilecek 10 tane karesel bölgelerden oluşan kartlardır.
ONLUK TABAN BLOKLARI	En küçük parçası 1 cm ³ lük bir küptür ve birlik olarak adlandırılır. Bu küplerden 10 tanesinin yan yana gelerek oluşturduğu blok ise onluktur. Onluk bloklardan 10 tanesinin yan yana gelerek oluşturduğu plaka yüzlük olarak adlandırılır. Yüzlük plakalardan 10 tanesinin üst üste birleştirilmesinden oluşan küp ise binliktir.

OPAK	İçinden ışığın geçmesine ve arkasında bulunanların görünmesine engel olan cisimdir (Saydam olmayan).
ÖĞRENCİ MERKEZLİ EĞİTİM	Bilimsel düşünme becerilerine sahip, öğrenmeyi öğrenen, üretken, bilgiye ulaşabilen, iletişim kurabilen, bilgi teknolojilerini kullanabilen, eğitim sürecine aktif olarak katılan ve evrensel değerleri benimsemiş öğrenciler yetiştirecek biçimde eğitimin yeniden yapılandırılmasıdır. Öğrenci merkezli eğitimde öğrenciye bilgiyi doğrudan öğretme söz konusu değildir. Öğrenci bütün eğitim etkinliklerinde ön plana alınarak çalışmalara katılmalıdır.
ÖĞRENCİ ÜRÜN DOSYASI (PORTFOLYO)	<p>Öğrencilerin bir ya da birkaç alandaki çalışmalarını, harcadığı çabayı, geçirdiği evreleri gösteren başarılarının koleksiyonudur. Öğrencinin gelişimini, velisinin ve öğretmenlerinin izleyebilmesine olanak sağlayan bir çalışmadır. Sınıf içi etkinliklerin bir araya getirilip, yansıtılmasıyla oluşan öğrenci ürün dosyası, aynı zamanda hem öğretmen hem de öğrenci için bir değerlendirme yöntemidir.</p> <p>Örnek: Öğrencinin; Tarih</p> <p>Adı ve soyadı:</p> <p>ÖĞRENCİ ÜRÜN DOSYASI</p> <p>Başlık</p> <p>Neden bu çalışmayı sakladım?</p> <p>Bu çalışmayı neden arkadaşlarımla paylaştım?</p> <p>Öğrendiklerim hakkında gösterebileceklerim nelerdir?</p> <p>Eğer bu çalışmayı tekrar yapsaydım, şu şekilde yapardım:</p> <p>Çalışmamı yaparken beklemediğim nelerle karşılaştım?</p> <p>Benim için bu çalışmanın anlamı</p>

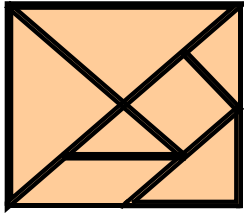
ÖĞRENME ALANI	<p>Öğrencilere kazandırılacak birbiriyle ilişkili tema, kavram, beceri, anlayış tutum ve değerlerin bir bütün olarak görülebildiği bilgi ve becerileri organize eden yapıdır. 2004 Fen ve Teknoloji Dersi Programında Öğrenme Alanları</p> <table border="1" data-bbox="544 344 1203 584"> <tr> <th data-bbox="544 344 850 405">Konu İçeriği Öğrenme Alanları</th> <th data-bbox="895 344 1203 405">Beceri, Anlayış, Tutum ve Değerler ile İlgili Öğrenme Alanları</th> </tr> <tr> <td data-bbox="544 405 850 584"> Canlılar ve Hayat Madde ve Değişim Fiziksel Olaylar Dünya ve Evren </td> <td data-bbox="895 405 1203 584"> Fen-Teknoloji-Toplum-Çevre(FTTÇ) Bilimsel Süreç Becerileri (BSB) Tutumlar ve Değerler (TD) </td> </tr> </table>	Konu İçeriği Öğrenme Alanları	Beceri, Anlayış, Tutum ve Değerler ile İlgili Öğrenme Alanları	Canlılar ve Hayat Madde ve Değişim Fiziksel Olaylar Dünya ve Evren	Fen-Teknoloji-Toplum-Çevre(FTTÇ) Bilimsel Süreç Becerileri (BSB) Tutumlar ve Değerler (TD)
Konu İçeriği Öğrenme Alanları	Beceri, Anlayış, Tutum ve Değerler ile İlgili Öğrenme Alanları				
Canlılar ve Hayat Madde ve Değişim Fiziksel Olaylar Dünya ve Evren	Fen-Teknoloji-Toplum-Çevre(FTTÇ) Bilimsel Süreç Becerileri (BSB) Tutumlar ve Değerler (TD)				
ÖN BİLGİ	<p>Gözlem, deney ya da çeşitli zihinsel çıkarımlar yoluyla bireyin önceden edindiği bilgilerdir. Ön bilgiler yapılandırıcı yaklaşımda özel bir öneme sahiptir. Çünkü ön bilgilerin ışığında yeni kazanılan bilgilerin incelenmesi, yorumlanması ve anlamlandırılarak beyinde yapılandırılması söz konusudur.</p> <div data-bbox="459 752 1283 1070" style="text-align: center;"> <p>ÖN BİLGİ</p> <pre> graph TD A[ÖN BİLGİ] --- B[Kişisel Özellikler] A --- C[Sosyal Özellikler] A --- D[İzlenimler] A --- E[Zihinsel Beceriler] A --- F[Dil Becerileri] </pre> </div>				
ÖRNEK OKUMA	<p>Öğretmen veya iyi okuyabilen bir öğrenci tarafından bir metnin en iyi biçimde ve kurallarna uygun olarak okunmasıdır. Bu okuma diğer öğrencilere örnek olarak sunulduğundan, gereksiz tekrar, duraklama, atlama vb. yapılmaz; vurgu ve tonlamalara dikkat edilir.</p>				
ÖRÜNTÜ	<p>Belirli bir kurala göre düzenli bir şekilde tekrar eden veya genişleyen şekiller veya sayılar dizisidir.</p> <div data-bbox="708 1330 1155 1442" style="text-align: center;"> </div> <div data-bbox="719 1391 1145 1442" style="text-align: center;"> </div> <div data-bbox="584 1518 715 1653" style="text-align: center;"> </div> <div data-bbox="820 1518 1034 1711"> <p>1. s atırda bir küp 2. s atırda üç küp 3. s atırda beş küp 4. satırda ... küp</p> </div>				

<p>ÖRÜNTÜ BLOKLARI</p>	<p>Altıgen, ikizkenar yamuk, eşkenar dörtgen, eşkenar üçgen, ikizkenar dik üçgen, kare ve dikdörtgen biçimindeki parçalardan oluşan plastik materyallerdir:</p> 																																													
<p>ÖYKÜLEYİCİ METİN</p>	<p>Bu tür metinler genel olarak öyküler, romanlar ve masallar gibi türler olmaktadır. Bunlar yaşantımızı zenginleştiren yazılardır. Bu tür metinler bizleri bulduğumuz ortamdan başka bir ortama götürmekte ve hayal dünyamızı geliştirip zenginleştirmektedir.</p>																																													
<p>ÖZ DEĞERLENDİRME</p>	<p>Belli bir konuda bireyin kendini değerlendirmesidir.</p> <p>ÖĞRENCİLERİN ÖZ DEĞERLENDİRME FORMU</p> <p>Bu form kendinizi değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmalarınızı en doğru yansıtan seçeneğe (x) işareti koyunuz.</p> <p>Öğrencinin; Adı ve Soyadı : Sınıfı : No :</p> <table border="1" data-bbox="555 987 1345 1373"> <thead> <tr> <th rowspan="2">ÖĞRENCİLERİN DEĞERLENDİRECEĞİ DAVRANIŞLAR</th> <th colspan="3">DERECELER</th> </tr> <tr> <th>Her zaman</th> <th>Bazen</th> <th>Hiçbir zaman</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1. Başkalarının anlattıklarını ve önerilerini dinledim.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>2. Yönergeyi izledim.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>3. Arkadaşlarımı incitmeden teşvik ettim.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>4. Ödevlerimi tamamladım.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>5. Anlamadığım yerlerde sorular sordum.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>6. Grup arkadaşlarıma çalışmalarında destek oldum.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>7. Çalışmalarım sırasında zamanımı akıllıca kullandım.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>8. Çalışmalarım sırasında değişik materyaller kullandım.</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>Değerlendirme Ölçeği</p> <p>Öğrencilerin Ölçekten (Form) aldıkları puanların ortalamasını kullanarak başarılarını ölçebilirsiniz.</p> <table border="1" data-bbox="555 1451 1345 1563"> <tbody> <tr> <td>3 (Her zaman) = İyi</td> <td>Yapılan çalışma iyi. Öğrencinin başansı ortalamasının üstünde.</td> </tr> <tr> <td>2 (Bazen) = Orta</td> <td>Öğrencinin başansı orta düzeyde.</td> </tr> <tr> <td>1 (Hiçbir zaman) = Kötü</td> <td>Öğrencinin başansı orta düzeyin altında.</td> </tr> </tbody> </table>	ÖĞRENCİLERİN DEĞERLENDİRECEĞİ DAVRANIŞLAR	DERECELER			Her zaman	Bazen	Hiçbir zaman	1. Başkalarının anlattıklarını ve önerilerini dinledim.				2. Yönergeyi izledim.				3. Arkadaşlarımı incitmeden teşvik ettim.				4. Ödevlerimi tamamladım.				5. Anlamadığım yerlerde sorular sordum.				6. Grup arkadaşlarıma çalışmalarında destek oldum.				7. Çalışmalarım sırasında zamanımı akıllıca kullandım.				8. Çalışmalarım sırasında değişik materyaller kullandım.				3 (Her zaman) = İyi	Yapılan çalışma iyi. Öğrencinin başansı ortalamasının üstünde.	2 (Bazen) = Orta	Öğrencinin başansı orta düzeyde.	1 (Hiçbir zaman) = Kötü	Öğrencinin başansı orta düzeyin altında.
ÖĞRENCİLERİN DEĞERLENDİRECEĞİ DAVRANIŞLAR	DERECELER																																													
	Her zaman	Bazen	Hiçbir zaman																																											
1. Başkalarının anlattıklarını ve önerilerini dinledim.																																														
2. Yönergeyi izledim.																																														
3. Arkadaşlarımı incitmeden teşvik ettim.																																														
4. Ödevlerimi tamamladım.																																														
5. Anlamadığım yerlerde sorular sordum.																																														
6. Grup arkadaşlarıma çalışmalarında destek oldum.																																														
7. Çalışmalarım sırasında zamanımı akıllıca kullandım.																																														
8. Çalışmalarım sırasında değişik materyaller kullandım.																																														
3 (Her zaman) = İyi	Yapılan çalışma iyi. Öğrencinin başansı ortalamasının üstünde.																																													
2 (Bazen) = Orta	Öğrencinin başansı orta düzeyde.																																													
1 (Hiçbir zaman) = Kötü	Öğrencinin başansı orta düzeyin altında.																																													
<p>ÖZYÖNETİM</p>	<p>Bir amaca ulaşabilmek için kişinin tepkilerini, davranışlarını yönlendirmesidir.</p>																																													

<p>PAYLAŞARAK OKUMA</p>	<p>Öğrencinin metinleri öğretmeniyle, arkadaşlarıyla, ailesiyle paylaşarak okuması ve okuma sonrası okunanların karşılıklı anlatılarak paylaşılmasıdır.</p> 								
<p>PERFORMANS DEĞERLENDİRME</p>	<p>Performans değerlendirme, öğrencinin bilgiyi nasıl anladığı ve nasıl kullandığı hakkında bilgi veren bir değerlendirme türüdür. Öğrencinin var olan bilgilerini bir ürüne veya aktiviteye dönüştürmesini, günlük yaşamındaki problemleri nasıl çözeceğini ve problem çözmek için sahip olduğu bilgi ve becerileri nasıl kullanacağını inceleyerek süreç içinde değerlendirilmesidir.</p> <p><i>Örnek: Performans Ödevi</i></p> <table border="1" data-bbox="427 851 1257 949"> <thead> <tr> <th>İçerik</th> <th>Sınıf Düzeyi</th> <th>Beklenen başarı</th> <th>Puanlama yöntemi</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Sosyal Bilgiler</td> <td>İlköğretim 4. sınıf</td> <td>Zaman ve kronolojiyi algılama, araştırma, sıralama becerisi</td> <td>Derecelleme Ölçeği (Rubric)</td> </tr> </tbody> </table> <div data-bbox="427 981 1262 1055" style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p>Sizin veya ailenizin yaşamında önemli olan olayları araştırınız. Bu olaylara göre, kendinize veya ailenize ait bir zaman çizelgesi oluşturunuz.</p> </div> <p>DİKKAT: Bu soruyu cevaplamadan önce yaşamınızdaki önemli olaylarla ilgili resim, oyuncak, giyecek, kart gibi kanıtlar toplayarak sınıfa getiriniz.</p>	İçerik	Sınıf Düzeyi	Beklenen başarı	Puanlama yöntemi	Sosyal Bilgiler	İlköğretim 4. sınıf	Zaman ve kronolojiyi algılama, araştırma, sıralama becerisi	Derecelleme Ölçeği (Rubric)
İçerik	Sınıf Düzeyi	Beklenen başarı	Puanlama yöntemi						
Sosyal Bilgiler	İlköğretim 4. sınıf	Zaman ve kronolojiyi algılama, araştırma, sıralama becerisi	Derecelleme Ölçeği (Rubric)						
<p>PERFORMANS GÖREVİ</p>	<p>Programda öngörülen eleştirel düşünme, problem çözme, okuduğunu anlama, yaratıcılığını kullanma, araştırma yapma gibi öğrencinin bilişsel, duyuşsal, psiko-motor; alandaki becerilerini kullanmasını, geliştirmesini ve bir ürün ortaya koymasını gerektiren çalışmalar kapsayan ve öğretmen rehberliğinde yapılan görevlerdir.</p>								
<p>POSTER</p>	<p>Posterler; resim, grafik, powerpoint sunuları gibi konuya ait multimedia bileşenlerinin yer verilmesine olanak sağlayan büyük boyutta yazılı sunumlardır.</p>								
<p>PROBLEME DAYALI ÖĞRENME</p>	<p>Etkin öğrenmeyi geliştiren, problemin çözümü ya da anlaşılması yoluyla uygulama sürecinden sonuç çıkaran bir öğrenme yaklaşımıdır.</p> <p>Örnek bir problem senaryosu: Kışın kar yağdığı bir gün arabayla babanızla yolda ilerlerken önünüzde giden bir kamyonun yola kürekle bir şeylerin atıldığını gözlemlediniz. Yola atılan madde nedir? Neden atılmış olabilir?</p>								
<p>PROJE</p>	<p>Öğrencilerin genellikle somut bir ürüne ulaşmak için grup hâlinde veya bireysel olarak istedikleri bir alan veya konuda inceleme, araştırma ve yorum yapma, görüş geliştirme, yeni bilgilere ulaşma, özgün düşünce üretme ve çıkarımlarda bulunmaları amacıyla ders öğretmeni rehberliğinde yapacakları çalışmalardır. Projelerin temel amacı, öğrencilerin kendi öğrenmelerinden sorumlu olmalarına yardım etmek ve onları başkalarıyla işbirliği içerisinde çalışmaya motive etmektir.</p> <p>Örnek: Fen ve Teknoloji dersinde, "Maddelerin özellikleri ile gündelik hayatta kullanım alanları arasında ilişki kurar?" kazanımı ile ilgili olarak "Şemsiye Yapımı" öğrencilere proje konusu olarak verilebilir.</p>								

SENTEZ	Ögeleri, belli ilişkilere, belli kurallara göre birleştirip bir bütün oluşturma işidir. Sentezde yenilik, orijinallik, buluş, icat, yaratıcılık gibi özellikler söz konusudur. Öğrencilerin o zamana kadar o alanda hiç yapılmamış yeni yöntemler, yeni bilgiler, yeni teoriler geliştirmesi konunun özümsemiğine işaret eder.
SESLİ OKUMA	Sesli okuma, yazıyı görme, anlamını kavrama ve konuşma organları ile seslendirme işlemidir.
SESSİZ OKUMA	Kelimeleri ve cümleleri seslendirmeden okuma biçimidir. Sessiz okuma sürecinde göz, yazıyı görür görmez tanımakta, anlamakta ve beyine göndermektedir. Sessiz okumada ses telleri, ses dalgaları, dil ve kulak okuma sürecinden çıkarılmaktadır. Sessiz okuma ile okuma hızı artmakta ve anlama düzeyi yükselmektedir. En çok kullanılan bir okuma türüdür.
SİMETRİ AYNASI	Hem ayna özelliği taşıyan hem de arkadaki görüntüyü görmeye olanak tanıyan maddedir.
SİMÜLASYON	İncelenen bir gerçek hayat sisteminin belli bir zaman diliminde istenilen gerçek karakteristiklerini tahmin etmek amacıyla sistemin matematiksel, mantıksal bir modelinin geliştirilmesi ve bu sistem üzerinde deneyler yapılması sürecidir. Simülasyon yazılımları, laboratuvarında pahalı veya ulaşılamayan materyal veya araç gereci, tehlikeli maddeleri veya işlemleri, öğrencilerin henüz ulaşmadığı beceri düzeylerini, çok uzun zaman alacak deneyler sonucunda yapılandırılacak olan kavram ve modelleri inceleme fırsatları verir. Eğitici ortamda simülasyonlar, gerçekte olayların taklit veya kopyalarının güçlü bir teknikle öğretilmesidir. Simülasyonlar, öğrencileri motive eder, olayların gerçek ortamda nasıl bir tepki vereceğini öğretir. Simülasyon gerçek olayları basitleştirir. Öğrenci olayları, gerçek ortamlara benzer ortamlarda öğrenir.
SORGULAYICI ARAŞTIRMA	Sorgulayıcı araştırma tekniği; yapılandırıcı öğrenme yaklaşımıyla uygulanan stratejilerden birisidir. Öğrencinin fiziksel, biyolojik ve teknolojik dünya hakkındaki soruları araştırmasını ve cevap bulmasını aktif olarak sağlayan bir tekniktir.
SORGULAYICI DİNLEME	Sorgulayıcı dinleme, bir konuşmada ifade edilen görüşlerin nedenleriyle birlikte verilip verilmediğini, öne sürülen gerekçelerin tutarlı olup olmadığını sorgulayarak dinlemedir. Sorgulayıcı dinleyen kişi konuşmacının görüşünü paylaşmasa da olaylara tarafsız bakabilmelidir.
SORGULAYICI KONUŞMA	Öğrencinin bir fikre katılıp katılmadığını, nedenleri ile birlikte anlatması ve öne sürülen gerekçeleri sorgulayarak konuşmasıdır.

<p>SORGULAYICI OKUMA</p>	<p>Okyuyucunun, okuma sırasında metinde işlenen düşüncedeki tutarlılık ya da tutarsızlıklar, çelişkiler; yazılma nedenleri, verilen örneklerin uygunluğu ya da yeterliği hakkında, kendine sorular sorarak okumasıdır:</p> <div style="text-align: center;"> <p>Sorgulayıcı Okuma</p> </div>
<p>SORGULAYICI YAZMA</p>	<p>Öğrencinin bir konu hakkında, katıldığı veya katılmadığı noktaları, çelişkileri, tutarsızlıkları, mantıksal bir temele oturtturarak, karşı olma ya da destekleme nedenleriyle birlikte aşamalı bir şekilde yazmasıdır:</p> <div style="text-align: center;"> <p>Sorgulayıcı Yazma</p> </div>
<p>SORU TÜRLERİ</p>	<p>Eğitim ve öğretim sürecinde genellikle iki tür soru sorulmaktadır: Bunlar kapalı ve açık uçlu sorular olmaktadır. Kapalı sorular, evet ya da hayır şeklinde kısaca cevaplanan sorulardır. Bunları cevaplamadan önce uzun uzun düşünmeye gerek yoktur. Açık uçlu sorular ise cevaplamadan önce uzun uzun düşünülmesi gereken sorulardır.</p> <p>Kapalı uçlu soru: Adın Mehmet mi?</p> <p>Açık uçlu soru: Bu konuda neler düşünüyorsunuz?</p>

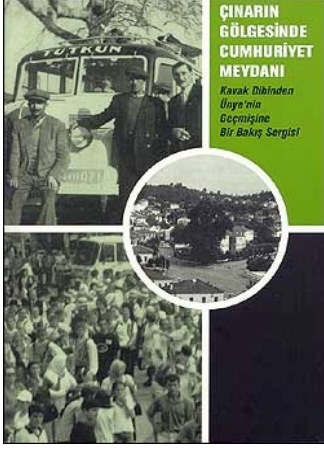
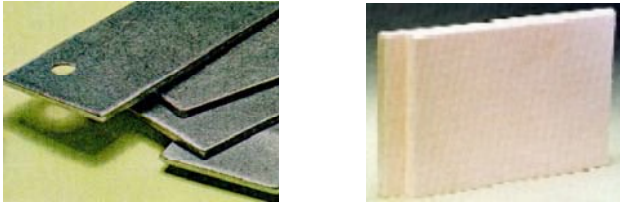

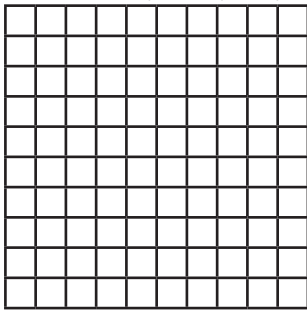
SOSYAL KATILIM	Bireyin kendisine, çevresindeki kişilere ve doğaya değer veren, kendisine yaşadığı toplumun ve dünyanın bir parçası olarak güvenen ve topluma katkıda bulunabilen bir bilince sahip olmasını hedefleyen bir beceridir. Öğrencilerin eğitsel, sosyal, spor ve eğlence içerikli faaliyetlere, grup çalışmalarına, gönüllü toplum hizmetlerine, vatandaşlık katılımını içermektedir.
SÖZ VARLIĞI	Bir dildeki sözlerin bütünü olarak ele alınmıştır. Örneğin anlatım yolları, mecazlar, deyimler, atasözleri, tekerlemeler, maniler, özlü sözler, mizahî öğeler vb. Öğrencilerin söz varlığındaki kelimelerin sayısı, türü ve durumu onların yaşlarına göre değişmektedir. Bunun yanında öğrencinin yetiştiği aile ve sosyal ortam da söz varlığının zenginliğinde etkili olmaktadır.
SÖZLÜ TARİH	Belirli bir konu etrafında, o konuyla ilgili kişilerle yapılan ve kaydedilen uzun söyleşiler sonucu ortaya çıkan bilgileri belirli bir sistem içerisinde değerlendirerek, incelemektedir. Sözlü tarihin özünü bir konu çerçevesinde belirlediğimiz kaynak kişilerle yapılan uzun söyleşiler oluşturmaktadır.
STRATEJİ	Belirlenen bir amaca ulaşmak için geliştirilen veya izlenen yoldur.
SÜSLEME	Çokgenlerin boşluk kalmadan ve üst üste gelmeden belirli bir kurala göre düzlemin kaplanmasıdır.
ŞEFFAF KESİR KARTLARI	Şeffaf malzemelerden yapılmış ve sırasıyla 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 12'lik eşit parçalara ayrılmış ve değişik sayıda parçaları boyanmış kesir kartlarıdır.
TAHMİN	Gözlem, çıkarım veya deneylere dayanarak geleceğe yönelik olası sonuçlar hakkında fikir öne sürülmesidir. Örnek: 2-3 g beyaz mum parçasını yüksek sıcaklığa dayanıklı deney tüpüne koyarak, ısırtı ocağı üzerinde ısıtırlar. Eriyen sıvı haldeki mumun soğuduğu zaman, ne olacağını söylemeleri istenir.
TANGRAM	Bir kareden belli bir düzene göre kesilen, iki büyük ikizkenar dik üçgen, iki küçük ikizkenar dik üçgen, bir kare, bir paralel kenar ve bir orta boy ikizkenar dik üçgenden oluşan düzlemsel şekildir.

TARİHSEL EMPATİ	Dönemin şartlarına uygun olarak geçmişteki insanların düşünce, amaç ve duygularını anlama becerisidir.
TARTIŞMA	Tartışma, bir grup öğrencinin belli bir konunun kavranması amacıyla karşılıklı görüşler, fikirler, eleştiriler üreterek o konuyu kapsamlı ve detaylı olarak irdelemesi olarak tanımlanabilir.
TASVİR (betimleme)	Bir şeyi sözle veya yazıyla anlatma, göz önünde canlandırma.

TEKNOLOJİK TASARIM DÖNGÜSÜ	<p>Fen Teknoloji Toplum ve Çevre öğrenme alanındaki kazanımları edinmelerini desteklemek için öğrencilerden belirli bir probleme yönelik teknolojik çözüm geliştirmelerinin istendiği teknolojik tasarım etkinliklerinde kullanılmaktadır. Teknolojik tasarım döngüsünde öğrencilerin neler yapacağı adım adım verilmektedir.</p> <pre> graph TD A[1. Adım Durumu Belirle Problem, gereksinim veya istek nedir?] --> B[2. Adım İşbirliği düzenle] B --> C[3. Adım Ön tasarım yap.] C --> D[4. Adım Bir model ve / veya simülasyon ile ön uygulama yap.] D --> E[5. Adım Ön uygulamayı sına, sonuçları değerlendir ve karar ver.] E --> F[6. Adım Rapor ve / veya sunu hazırla] F --> G[7. Adım Ulaştığın çözümü arkadaşlarıyla paylaş] C --> C1[Konu hakkında araştırma yap.] C --> C2[Olası çözümler üret.] C --> C3[Gerekli malzeme ve araç-gereçleri belirle.] C --> C4[En uygun çözümü seç ve bunun nasıl yapılacağına karar ver.] C --> C5[Seçilen çözümü çizerek somutlaştır.] C --> C6[Güvenlik ve çevreyi rahatsız etmemek için önlem al.] C1 --> C2 C2 --> C3 C3 --> C4 C4 --> C5 C5 --> C6 E --> H[Gerekliyse yeni bir tasarım oluştur.] H --> A </pre>
TELAFFUZ	Konuşma ve okuma sırasında dildeki söz varlıklarının doğru, düzgün ve tam söylenmesidir. İletişim sürecinde telaffuzun büyük önemi vardır.
TEMA	Birbiriyle ilişkili ders veya etkinliklerin uygulanması ve geliştirilmesini sağlayan odaklı ve organize bir konu, kavram, problem veya bir işi.
TEMATİK YAKLAŞIM	Sınıf içerisinde kısa uygulamalar; öğretmen merkezli dersler yerine; uzun dönemli öğrenme etkinliklerini vurgulayan, disiplinler arası yaklaşımın önemli yer tuttuğu, öğrenci merkezli, gerçek yaşam konu ve uygulamalarına dönük bir değerlendirme yaklaşımıdır.
TONLAMA	Konuşmada ve okumada sesin, yükseklik ve alçaklık derecesi ile duyguları yansıtacak biçimde çıkarılmasıdır.
TOPLUM HİZMETİ UYGULAMALARI	Yaşamları boyunca insanlığa hizmet etmek amacıyla, demokratik süreçlere katılan gönüllü yardım kuruluşlarında görev alan bireyler yetiştirmek ve öğrencileri küçük yaşlardan itibaren sosyalleşmeyi amaçlayan uygulamalardır. Çocuk Esirgeme Yurdu ziyaret, gönüllü çevre kuruluşlarında çalışmak gibi.

<p>TUTUM ÖLÇEĞİ</p>	<p>Tutum, bireylerin belli bir kişiyi, grubu, kurumu veya bir düşünceyi kabul ya da reddetme şeklinde gözlenen, duygusal bir hazır oluşluk hâli veya eğilimidir. Tutum, gözlenebilen, ortaya konan davranış değil, davranışı hazırlayan bir eğilimdir.</p> <p>SOSYAL BİLGİLER DERSİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ</p> <p>Genel Açıklama: Aşağıda, öğrencilerin Sosyal Bilgiler dersine ilişkin tutum cümleleri ile her cümlenin karşısında "Tamamen katılıyorum", "Katılıyorum", "Kararsızım", "Katılmıyorum" ve "Hiç katılmıyorum" olmak üzere beş seçenek verilmiştir. Lütfen cümleleri dikkatli okuduktan sonra her cümle için kendinize uygun olan seçeneklerden birini işaretleyiniz.</p> <table border="1" data-bbox="502 560 1372 907"> <thead> <tr> <th></th> <th>Tamamen katılıyorum</th> <th>Katılıyorum</th> <th>Kararsızım</th> <th>Katılmıyorum</th> <th>Hiç katılmıyorum</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1. Sosyal bilgiler dersi konuları benim için eğlencelidir.</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>2. Sosyal bilgiler dersine girerken büyük sıkıntı duyarım.</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>3. Sosyal bilgiler dersi olmasa öğrencilik hayatı daha zevkli olur.</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>4. Arkadaşlarımla sosyal bilgiler dersi konularını tartışmaktan zevk alırım.</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> </tbody> </table>		Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç katılmıyorum	1. Sosyal bilgiler dersi konuları benim için eğlencelidir.	☐	☐	☐	☐	☐	2. Sosyal bilgiler dersine girerken büyük sıkıntı duyarım.	☐	☐	☐	☐	☐	3. Sosyal bilgiler dersi olmasa öğrencilik hayatı daha zevkli olur.	☐	☐	☐	☐	☐	4. Arkadaşlarımla sosyal bilgiler dersi konularını tartışmaktan zevk alırım.	☐	☐	☐	☐	☐
	Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç katılmıyorum																										
1. Sosyal bilgiler dersi konuları benim için eğlencelidir.	☐	☐	☐	☐	☐																										
2. Sosyal bilgiler dersine girerken büyük sıkıntı duyarım.	☐	☐	☐	☐	☐																										
3. Sosyal bilgiler dersi olmasa öğrencilik hayatı daha zevkli olur.	☐	☐	☐	☐	☐																										
4. Arkadaşlarımla sosyal bilgiler dersi konularını tartışmaktan zevk alırım.	☐	☐	☐	☐	☐																										
<p>Vee DİYAGRAMI (V- Diyagramı)</p>	<p>Vee diyagramları öğrencilerin araştırmalarını daha kapsamlı hâle getirmesini sağlayan bir değerlendirme tekniğidir. Öğrencilere bilgilerini daha iyi organize etme, daha etkili bir biçimde araştırma yapma ve öğrenmelerini sağlama için kullanılan bir ölçme değerlendirme uygulamasıdır. Vee diyagramları ölçme-değerlendirme ve kavram yanlışlarının teşhisi amacıyla da kullanılmaktadır. Vee diyagramları etkinlikle birlikte hazırlanan aynı zamanda çalışmanın raporu olarak da kullanılabilen bir eğitim aracıdır.</p> <div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div style="width: 30%;"> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Aynı maddenin erime sıcaklığı ve donma sıcaklığı birbirine eşit denecek kadar yakındır. ✓ Isı alan saf katı maddeler belli sıcaklıkta sıvı hale geçerler. ✓ Isı veren saf sıvı maddeler belli sıcaklıkta katı hale geçerler. ✓ Maddenin katı halden sıvı hale geçme durumu erimdir. ✓ Maddenin sıvı halden katı hale geçme durumu donmadır. ✓ Farklı maddelerin sıcaklığını ölçmek için termometre kullanılır. ✓ Ölçüm sonucu $^{\circ}\text{C}$ olarak verilir. <p><u>Hangi kavramları biliyoruz?</u> Erime Donma Katı Sıvı Hal değişimi Termometre</p> </div> <div style="width: 35%; text-align: center;"> <p>Anahtar Soru Erime-donma noktaları madde için ayırt edici özellik olabilir mi?</p> <p>Araç-gereç Zeytinyağı Su Tuz-buz karışımı 2 adet küçük beher 2 adet büyük beher Mezür Termometre</p> <table border="1" data-bbox="758 1668 989 1881"> <thead> <tr> <th colspan="2">Su</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2. dakika</td> <td>18 $^{\circ}\text{C}$</td> </tr> <tr> <td>4. dakika</td> <td>....$^{\circ}\text{C}$</td> </tr> <tr> <td>6. dakika</td> <td>....</td> </tr> <tr> <td>8. dakika</td> <td>....</td> </tr> <tr> <td>10. dakika</td> <td>....</td> </tr> <tr> <td>.....</td> <td>.....</td> </tr> </tbody> </table> <p>Sorunun cevabı ne olabilir?</p> </div> <div style="width: 30%;"> <p>Neyi araştırıyoruz? Aynı miktarda iki farklı sıvı, farklı sıcaklıklarda katı hale geçtiğine göre, donma noktası maddeler için ayırt edici özellik olarak alınabilir.</p> <p>.....</p> <p>Kayıtlar Alınan su miktarı 10 mL Suyun sıcaklığı: Alınan zeytinyağı mik.: 10 mL Zeytinyağının sıcaklığı:..... Su ve zeytinyağının bulunduğu beheri buz dolu büyük beherin içine koyarak değişimi gözlemleriz. Sıcaklığı termometre ile ölçeriz...</p> <table border="1" data-bbox="1029 1691 1260 1904"> <thead> <tr> <th colspan="2">Zeytinyağı</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2. dakika</td> <td>18 $^{\circ}\text{C}$</td> </tr> <tr> <td>4. dakika</td> <td>....$^{\circ}\text{C}$</td> </tr> <tr> <td>6. dakika</td> <td>....</td> </tr> <tr> <td>8. dakika</td> <td>....</td> </tr> <tr> <td>10. dakika</td> <td>....</td> </tr> </tbody> </table> </div> </div>	Su		2. dakika	18 $^{\circ}\text{C}$	4. dakika $^{\circ}\text{C}$	6. dakika	8. dakika	10. dakika	Zeytinyağı		2. dakika	18 $^{\circ}\text{C}$	4. dakika $^{\circ}\text{C}$	6. dakika	8. dakika	10. dakika				
Su																															
2. dakika	18 $^{\circ}\text{C}$																														
4. dakika $^{\circ}\text{C}$																														
6. dakika																														
8. dakika																														
10. dakika																														
.....																														
Zeytinyağı																															
2. dakika	18 $^{\circ}\text{C}$																														
4. dakika $^{\circ}\text{C}$																														
6. dakika																														
8. dakika																														
10. dakika																														

VERİ İŞLEME VE MODEL OLUŞTURMA	Deney ve gözlemlerden elde edilen verileri derleyip işleyerek gözlem sıklığı dağılımı, çubuk grafik, tablo ve fiziksel modeller gibi farklı formlarda gösterilmesidir.																		
VERİ KAYDETME	Gözlem ve ölçüm sonucunda elde edilen uygun verilerin resim, tablo, grafik veya çizim gibi yöntemlerle yazılı olarak ifade edilmesidir.																		
VURGU	Konuşma ve okuma sırasında bir heceyi ya da bir kelimeyi diğerlerinden daha belirgin ve kuvvetli söylemedir. Vurgu söze duygu ve ahenk katar. Seslerin kelimelerle kaynaşmasını sağlar. Öne sürülen veya önemle belirtilen düşünceye dikkat çekmeyi sağlar.																		
YANKILAYICI OKUMA	İyi okuyabilen biri tarafından okunan cümle veya kısa paragrafın, okuma becerisi yeterince gelişmemiş öğrenciler tarafından tekrar edilerek okunmasıdır.																		
YAPILANDIRICI ÖĞRENME YAKLAŞIMI	<p>Bu yaklaşıma göre; öğrenme bireyin kendi çabası sonucu oluşmaktadır. Bu yaklaşımda öğretimden çok öğrenme üzerinde durulmaktadır. Yapılandırıcı yaklaşımın en önemli özelliği; öğrencinin bilgiyi yapılandırmasına, oluşturmaya ve geliştirmesine olanak tanınmasıdır. Yapılandırıcı yaklaşımda öğrenci;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bilgiyi araştırır; bulur; yorumlar ve analiz eder; • Düşünme sürecini geliştirir; • Eski bilgilerle yeni bilgileri bütünleştirir ve yeniden yapılandırır. 																		
YAPILANDIRILMIŞ GRİD	<p>Yapılandırılmış grid; alternatif ölçme değerlendirme tekniklerinden biridir. Bu teknik uygulanırken; yaşa ve seviyeye bağlı olarak dokuz ya da on iki kutucuktan oluşan bir tablo hazırlanır. Konu ile ilgili kavramlar gelişigüzel kutucuklara yerleştirir. Öğrencilere konuyla ilişkili sorular verilir;</p> <p>a) Her sorunun cevabı için uygun kutucukların bulunması</p> <p>b) Bu kutucuk numaralarının mantıksal veya işlevsel sıraya göre dizilmesi istenir. Öğrencilerin verdiği cevap o konudaki bilgi seviyesini, kavramsal bağları veya yanlış kavramları, bilgi eksikliğini gösterir.</p> <p>Örnek Etkinlik:</p> <p>Aşağıdaki numaralandırılmış kutucuklarda omurgalı ve omurgasız hayvanlara ait örnekler verilmiştir. İçerisinde bir hayvan örneğinin bulunduğu bu kutucuk numaralarını kullanarak aşağıdaki soruları cevaplayınız.</p> <table border="1" data-bbox="528 1272 1214 1473"> <tr> <td>1</td> <td>Örümcek</td> <td>2</td> <td>Balina</td> <td>3</td> <td>Kelebek</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>Yengeç</td> <td>5</td> <td>Sazan</td> <td>6</td> <td>Yılan</td> </tr> <tr> <td>7</td> <td>Kartal</td> <td>8</td> <td>Solucan</td> <td>9</td> <td>Kurbağa</td> </tr> </table> <p>1. Yukarıdaki kutucuklardan hangisi/hangileri omurgalı hayvanlar grubuna dâhil olan canlıları içerir?</p> <p>2. Birinci soruda seçtiğiniz hayvanları balık-sürüngen-kurbağa-kuş- memeli doğrultusunda sıralayınız</p> <p>3. Yukarıdaki kutucuklardan hangisi omurgasız hayvanlar grubuna dâhil olan canlıları içerir?</p>	1	Örümcek	2	Balina	3	Kelebek	4	Yengeç	5	Sazan	6	Yılan	7	Kartal	8	Solucan	9	Kurbağa
1	Örümcek	2	Balina	3	Kelebek														
4	Yengeç	5	Sazan	6	Yılan														
7	Kartal	8	Solucan	9	Kurbağa														
YAPILANDIRMA	Ön bilgilerin ışığında yeni bilgilerin incelenmesi, yorumlanması ve anlamlandırılarak zihne yerleştirilmesidir.																		
YARATICI DÜŞÜNME	Öğrencilerin özgün, farklı ve yeni fikirler oluşturmasını ve hayal dünyalarını zenginleştirilmesi için yapılan etkinliklerdir.																		
YARATICI YAZMA	Yaratıcı yazma çalışmalarında öncelikle belirlenen konuyla ilgili kavram ve düşünceler; çağrışım ve beyin fırtınası yoluyla ortaya çıkarılır. Ortaya çıkan bu kelimeler sıralanır ve aralarında ilgi kurulur. Kişi, yer, zaman, olay ve nedenleri üstünde düşünülmeden yazılır. Böylece öğrencinin yaratıcılığının önüne geçilmemiş olur.																		

YEREL TARİH	<p>Bir yörenin ya da bölgenin geçmişten günümüze tarihi gelişimi ve bu gelişim sonucu, oluşan izlerden yararlanılarak tarihinin yazılmasıdır.</p> <p>Ünye Yerel Tarih Grubunun hazırladığı Ünye Tarihi</p>
YOĞUN	<p>Hacmine oranla, kütlesi (madde miktarı) daha fazla olandır.</p>
YOĞUŞMA	<p>Yoğuşma, maddenin gaz halden sıvı hâle geçmesi durumudur. Örneğin; buzdolabından çıkarılan bir şişenin, oda sıcaklığında bekletildiğinde üzerinde havada ki su buharının damlacıklar halinde suya dönüşmesidir.</p>
YÜZLÜK KART	<p>Yatay ve dikey çizgilerle 10×10 biçiminde yüz eş parçaya bölünmüş karttır.</p>

YÜZLÜK TABLO	İçerisine 1'den 100'e kadar sayıların sıra ile yazıldığı 10×10 luk bir tablodur:																																																																																																				
	<table border="1"><tr><td>1</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td><td>5</td><td>6</td><td>7</td><td>8</td><td>9</td><td>10</td></tr><tr><td>11</td><td>12</td><td>13</td><td>14</td><td>15</td><td>16</td><td>17</td><td>18</td><td>19</td><td>20</td></tr><tr><td>21</td><td>22</td><td>23</td><td>24</td><td>25</td><td>26</td><td>27</td><td>28</td><td>29</td><td>30</td></tr><tr><td>31</td><td>32</td><td>33</td><td>34</td><td>35</td><td>36</td><td>37</td><td>38</td><td>39</td><td>40</td></tr><tr><td>41</td><td>42</td><td>43</td><td>44</td><td>45</td><td>46</td><td>47</td><td>48</td><td>49</td><td>50</td></tr><tr><td>51</td><td>52</td><td>53</td><td>54</td><td>55</td><td>56</td><td>57</td><td>58</td><td>59</td><td>60</td></tr><tr><td>61</td><td>62</td><td>63</td><td>64</td><td>65</td><td>66</td><td>67</td><td>68</td><td>69</td><td>70</td></tr><tr><td>71</td><td>72</td><td>73</td><td>74</td><td>75</td><td>76</td><td>77</td><td>78</td><td>79</td><td>80</td></tr><tr><td>81</td><td>82</td><td>83</td><td>94</td><td>85</td><td>86</td><td>87</td><td>88</td><td>89</td><td>90</td></tr><tr><td>91</td><td>92</td><td>93</td><td>94</td><td>95</td><td>96</td><td>97</td><td>98</td><td>99</td><td>100</td></tr></table>	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	94	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10																																																																																											
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20																																																																																											
	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30																																																																																											
	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40																																																																																											
	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50																																																																																											
	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60																																																																																											
	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70																																																																																											
	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80																																																																																											
81	82	83	94	85	86	87	88	89	90																																																																																												
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100																																																																																												
ZİHİNSEL ŞEMA	Öğrendiğimiz bilgiler beynimizde zihinsel şema adı verilen yapılar içinde düzenlenmekte ve saklanmaktadır. Zihinsel şemalar, bilgiyi anlamak, düzenlemek ve saklamak için kullanılan temel yapılardır. Bir olayı, kavramı ya da beceriyi anlama sürecinde zihinsel şema rehberlik eder. Bilgileri düzenleme ve kullanma biçimini belirler.																																																																																																				

3. Bölüm

*Okul Aile Ortaklığında
Etkili Bir Aile-Çocuk
İletişimi*

3. 1. OKUL AİLE ORTAKLIĞINDA ETKİLİ BİR AİLE - ÇOCUK İLETİŞİMİ

Çocuğunun gelişiminin her döneminde anne babanın tutum ve davranışları çok önemlidir ancak özellikle okul çağı çocuğuna karşı takınılacak tavır, çocuğun sağlıklı bir eğitim öğretim yaşantısına sahip olması için büyük önem taşımaktadır. Okul çağı çocuğu, yeteneklerinin farkına varılmasına büyük önem verir. Bu yüzden çocukların, yetişkinlerin bakışıyla küçük de olsa, başarılarının farkına varılması ve takdir edilmesi son derece önemlidir. Çocuklarla iletişim kurarken önemli olan kalıplaşmış sözleri ezbere tekrarlamak değil, çocuğa onu kabul ettiğinizi hissettirmektir. Bunun için de ebeveynler kendi sözcüklerini kendi sevgi dillerini oluşturmalıdırlar. Yine de okul çağı çocuğunun gelişim özellikleri göz önünde bulundurulduğunda onunla iletişim kurarken dikkat edilebilecek hususlar belirlenebilir. Çocukla kurulacak iletişimde, dikkat edilmesi gereken en temel nokta iletişimin güven, karşılıklı saygı ve sevgi, dürüstlük, önemseme, kendini karşındakinin yerine koyabilme, sorumluluk paylaşımı vb gibi temel öğeleri içermesidir. Bunun yanı sıra, çocukla kurulan iletişimde çocuğun davranışlarının kabul ya da ret edilip edilmediği çok önemlidir. Burada dikkat edilmesi gereken konu, çocuğun davranışlarını kabul etmenin mutlaka o davranışı onaylamak anlamına gelmediğinin bilincinde olmaktır. Çocukların da mutlaka onaylanmayan davranışları olacaktır, aynen büyüklerin olduğu gibi. Ancak yanlış olduğu düşünülen davranışın; ebeveyni, çocuğun varlığını kabul etmemeye götürmesi ileriki yıllarda kendine güvensiz, öz saygısı gelişmemiş, düşük benlik algısına sahip bireyler yetiştirmesiyle sonuçlanacaktır.

İlkokul çağına başlayan bir çocuk soyut düşünme sürecine girmiştir. Çocukların soyut düşünmeyi geliştirdikçe anne babalarının isteklerine karşı koyma, onlara meydan okuma, sözle itiraz etme olasılıkları da yükselmektedir. Ancak bu soyut düşünme süreci onların olumsuz davranışlarının düzeltilmesinde de kullanılabilir. İlkokula başlayan bir çocuk artık davranışının sebep ve sonuç ilişkilerini anlayabilecek düzeydedir. Bunun için çocuğa bir davranışı niçin yapmaması gerektiği, bu davranışının sonucunda nelerle karşılaşabileceği rahatlıkla anlatılabilir. Örneğin, ödev yapmayı istemeyen bir çocuğa "Niçin ödev yapmıyorsun, çabuk dersin başına!" demek yerine, ödev yapmama davranışı sonucunda karşılaşabilecekleri üzerinde durulursa davranışı değiştirme süreci daha etkili işleyecektir. Aksi durumlarda yani çocuğun azarlandığı, küçük düşürüldüğü durumlarda çocuk yanlışlarını gizleme yoluna gidecek, bu yöntemi bir baskı unsuru olarak kullanmayı öğrenecek ve evde sürekli yanlış yaptığı vurgulanan, bu yanlışları da sert bir şekilde cezalandırılan çocuk; sınıf içersinde söz almaktan, fikirlerini dile getirmekten hatta eleştirilirim korkusuyla yaptığı ödevleri öğretmenine teslim etmekten bile çekinir hale gelecektir. Bu ve benzeri olumsuz sonuçlar elde etmemek için davranış değiştirme sürecinde kullanılacak etkin yöntemleri iyi bilmek gerekmektedir.

Olumsuz davranışı ortadan kaldırmaktan çok daha önemli olan şey olumlu davranışı yerleştirmektir. Eğitim sürecinde olumlu davranışı yerleştirilmezse ortadan kaldırılan olumsuz davranış bir süre sonra tekrar ortaya çıkacaktır. Çünkü çocuğun uygulayabileceği bir alternatifi yoktur. Olumlu davranışın yerleşmesinde özellikle çocukluk döneminde ödüllerin ayrı bir yeri vardır. Ödüller özellikle beklenen olumlu davranışların net olarak tanımlandığı durumlarda ve olumlu davranışın hemen ardından verilirse etkili olacaktır.

3.2. ÇOCUĞUNUZUN OKULLA İLGİLİ KARŞILAŞABİLECEĞİ BAZI SORUNLAR KARŞISINDA ÖNERİLER

Aşağıda, çocukların eğitim-öğretim yaşantılarının herhangi bir döneminde karşılaşma olası-
lıkları olan bazı örnek durumlar ve okulda böyle bir durumla karşılaşan çocuk için anne babalara
yönelik öneriler yer almaktadır:

3.2.1. Kaygı

*"Fatma, 4. Sınıfa devam ediyor. Okula başlamadan önce iki sene anasınıfına gitti. Okula çok
severek devam ediyor. Ancak sınav dönemlerinden önce aşırı endişe yaşıyor. Sınavdan önceki gece
uyuyamıyor, okulda sınav olacağı sabahları karnının ya da başının ağndığını ileri sürerek okula gitmek
istemiyor. Öğretmeni, Fatma'nın aynı kaygıları sınav esnasında da devam ettirdiğini ve bu yüzden so-
ruların cevaplamaya bir türlü başlayamadığını; başlasa bile sınavı bitiremediğini bildirdi."*

Fatma'nın yaşadığı durum, tipik bir sınav kaygısı örneğidir. "Kaygı mı Fatma'yı başarısız ya-
pıyor yoksa Fatma, başaramadığı için mi kaygı duyuyor?" ikilemi tüm sınav kaygısı sorunlarında
ortaya çıkacağı gibi burada da bir soru işaretidir. Kaygı, normal düzeyde olduğu sürece olumlu bir
duygudur ve başarı için motive edici özelliğe sahiptir. Ancak aşırı düzeyde yaşanan kaygı, kişinin
sosyal ve akademik gelişimini sekteye uğratabilecek düzeyde olabilmektedir.

Anne babalar çocuklarının kaygı durumuna yardımcı olmaya başlamadan önce kaygının
düzeyini tespit etmelidirler. Eğer kaygı, çocuğun ev ödevlerini yapma, sınavlara çalışma, hatta oku-
la gitme gibi rutin görevleri yerine getirmesini engelleyecek düzeydeyse ve gelip geçici bir ruh
hali olmaktan çok tüm okul günlerini kapsıyorsa, çocuğun kaygı problemi ile ilgilenmenin zamanı
gelmiş demektir.

Çocuğun kaygılarıyla ilgilenirken öncelikli olarak yapılması gereken çocuğun ne hissettiğini
tam olarak anlamak ve onun hislerini kabul etmektir. Çocuğa onu kaygılandıran durumla ilgili
olarak açıkça konuşma fırsatı verilmelidir ve çocuk konuşması bölünmeden dinlenmelidir. Çocu-
ğun hisleri karşısında " Ne var şimdi bunda, böyle düşünme, bu hislerin çok saçma" gibi tepkiler
çocukta anlaşılmadığı hissi uyandıracak, onu duygu ve düşüncelerini içinde saklamaya yönelte-
cektir. Anne ve babalar çocukların kaygıları ile ilgili olarak konuşmalıdır. Bu konuşmalarda ha-
yatta karşılaşılabilecek zorlukların olağan oldu, her zorluğun kişileri endişelendireceği ancak tüm
zorlukların da çaba sarf edildiğinde aşılabileceği gibi konulara değinilebilir. Ayrıca anne ve babalar
kendi yaşadıkları zorluklardan ve bunlarla nasıl baş ettiklerinden de örnekler verebilirler. Ancak
çocuğa en iyi çözümün kendi çözümü olacağı vurgulanarak kaygısını yenmesi için kendisinin bir
çözüm yolu üretmesi teşvik edilmelidir. Bunun için çocuğu kaygılandıran durumu onunla enine
boyuna konuşmak ve ardından birlikte çözüm yolları üretip bu yollardan en uygununu seçmesi
konusunda ona yardımcı olmak iyi bir başlangıç kabul edilebilir.

Çocuğa kaygı anında kullanabileceği teknikler de öğretilebilir. Bu teknikler gevşemeye yar-
dımcı nefes alma egzersizleri, kaygı anında kendini güvende hissettiği bir mekânın hayalini kurma,

kendisiyle kaygısı hakkında olumlu iç konuşmalar yapma, olumsuz bir kaygı durumunu olumluya çevirerek hikâye etme gibi yöntemler olabilir.

Son olarak çocukla ilgili her konuda olduğu gibi bu konuda da öğretmeni ile konuşma, ondan destek alma ve çocuğun durumu ile ilgili olarak zaman zaman fikir alışverişinde bulunarak yapılabilecekleri birlikte planlama, çocuğun bu durumla baş etmesinde büyük önem taşımaktadır.

3.2.2. Okul Başarısızlığı

“Ahu, 9. Sınıf öğrencisidir. Derslerine karşı hiç ilgi duymuyor. Bu durum yeni ortaya çıkmış da değil. İlkokuldan beri sürüyor. Ancak liseye başlaması ile iyice artış gösterdi. Eskiden de takdir, teşekkür alan bir öğrenci değildi ama en azından hiç zayıfı olmazdı. Bu sene ise karnesinde 3 tane zayıf notu var. Aslında hayatının genelinde başarısız değil. Zihinsel kapasitesi dersleri anlamaya da başarmaya da elverişli. Ancak okulda gösterdiği başarı ile gerçek potansiyeli paralellik göstermiyor.”

Yukarıdaki durum tipik bir okul başarısızlığı örneğidir. Okul başarısızlığı literatürde, öğrencinin zihinsel potansiyelinin sağlayabileceğinden daha düşük notlar aldığı durumlarda yani kapasitesi ile performansı arasında uyumsuzluk olduğunda kullanılan bir terimdir. Çocuğun okula başlamasıyla ailenin huzurunu bozan, çocukla anne baba arasında, hatta eşlerin birbirleri arasındaki ilişkilerin kötüye gitmesinin sebeplerinden biri okul başarısızlığıdır.

Okul başarısızlığının pek çok farklı nedeni olabilmektedir. Ülkemizde yapılan bir araştırmada okul başarısızlığı gösteren çocukların %66'sının babalarının kendilerine zaman ayıramayacak kadar meşgul olmasından yakındıkları, %44'ünün ise ailesinde anne-baba ilişkisinin kötü olduğu görülmüştür. Çocuğun tüm yaşantısında olduğu gibi okul başarısının yükseltilmesinde de ailenin rolü önemlidir. Çocukla kurulan iletişimin tarzı, çocuğa karşı takınılan tavır, hatalarının ve başarılarının nasıl değerlendirildiği çocuğun okul yaşantısına doğrudan etki etmektedir.

Çocuğun zihinsel kapasitesiyle paralel bir başarı göstermesi, başka bir deyişle okul başarısızlığı yaşamaması için;

- ✓ ev ortamında huzurlu bir hava oluşturmak,
- ✓ çocukla doğacak tartışmalarda problemi uzlaşmacı bir yolla çözmeyi tercih etmek,
- ✓ çocukla yapılacak ortak faaliyetler bulmak,
- ✓ çocukla iletişim kurarken olumsuz, eleştirel ve endişe verici bir iletişim tarzı yerine kabul edici ve destekleyici bir iletişimi benimsemek,
- ✓ çocuğun arkadaş ortamını bilmek ve ona uygun önlemler almak,
- ✓ çocukla beraber bir çalışma programı oluşturmak ve bu programa uyup uymadığını takip etmek,
- ✓ çocuğu başkalarıyla değil, kendi geçmiş başarılarıyla kıyaslamak önemlidir.

Olumlu öğrenme ortamlarının hazırlanmasında anne babanın rolü çok belirgindir. Olumlu öğrenme ortamları oluşturmada ilk basamak çocukları kabul etmek, sürekli eleştirmekten ve anlamlı anlamsız her durumda cezalandırmaktan kaçınmak ve başkalarıyla kıyaslamamak yer almak-

tadır. Başkalarıyla kıyaslanan çocuk, kendini değersiz ve önemsiz hissedecek; anne ve babasının onu sevmediğini düşünecektir. Aslında başarı ya da başarısızlık okula yeni başlayan bir çocuk için anlamlı değildir. Bu kavramların nasıl anlam kazanacağı çevrenin, özellikle de anne babanın tutumuyla belirlenir. Eğer okul başarısı evde çok vurgulanır, çocuğun gelişiminden çok, notlarına önem verilirse çocuk ya ufak bir başarısızlık durumunda aynı olumsuz duyguları tekrar yaşamamak için “pes edecek” ya da tüm hayatını akademik başarılarla endeksleyerek oyun, arkadaşlarla beraberlik gibi faaliyetleri tamamen terk edecek, kendini sosyal hayattan soyutlayıp sadece dersleri ile yaşayacaktır. Bunun için anne babaların çocuklara önemli olanın sonuç değil, süreç olduğunu; takdir edilecek olanın da alınan not değil, çaba olduğunu göstermeleri gerekmektedir.

3.2.3. Okulda Zorbalık ve Şiddet

“İsmail, 6. sınıfa başladığından beri çok değişti. Daha önceleri çok düzenli bir çocuktü. Ancak son günlerde eve üstü başı dağılmış, kitapları defterleri yırtık bir şekilde geliyor. Önce okula gelip giderken kullandığı yolu değiştirdi. Ardından evimiz ile okulun arası çok yakın olmasına rağmen ısrarla servise yazılmak istediğini söyledi. Birkaç gündür okuldan dizlerinde, yüzünde morluklarla gelmeye başlayınca durumu okul idaresine bildirdim. Okulda alt sınıflara şiddet uygulayıp zorbalık yapan bir çete varmış ve İsmail'e de musallat olmuşlar. Okul idaresi okul içerisinde bu durumu ellerinden geldiğince önlemeye çalıştıklarını ancak tüm olaylardan haberdar olamadıklarını söyleyerek biz velilerin de desteğini istediler.”

Okulda şiddet ve zorbalık son yıllarda en çok artan problemler arasında başı çekiyor. Okulda öğrencilerin birbirlerine karşı uyguladıkları şiddet öncelikli olarak okulun problemi gibi görülse de her durumda olduğu gibi bu durumda da temel aileden kaynaklanmaktadır. Mutlu, sevecen, çatışma ve bunalımdan uzak, yapıcı bireylerin yetişmesi, sağlıklı ve dengeli ailelerde kurulan başarılı ilişkilerle mümkündür.¹² Aile içi ilişkilerin zayıfladığı, aile fertlerinin birbirlerine karşı olan ilgi ve şefkatlerinin azaldığı, bireylerin aile içi sorumlulukları yerine getirmekten kaçındığı ortamlarda çocukların suç ve saldırganlık eğilimleri de fazla olacaktır.¹³ Ailenin parçalanmış aile olması da çocuklarda görülen şiddet eğilimi üzerinde önemli bir etkidir.¹⁴ Ebeveynlerin %30'luk bir kısmı çocuğunun zorbalığa uğramasından ya da zorbalık yapmasından endişe etmektedir. Ancak bu kişilerin sadece %4'ü çocuklarına zorbalık konusunda nasıl yardımcı olabilecekleri ile ilgilenmektedirler.¹⁵

Babanın olmaması, anne ya da babadan birinin boşanma sebebiyle görülememesi, depresyon yaşayan anne, çocukla iyi geçinemeyen anne ve baba, evlilikte huzursuzluklar, ailede fert sayısının fazla olması, sosyo ekonomik düzeyin düşük olması ve yanlış anne baba tutumları saldırganlıkla ilişkili aile özellikleridir.¹⁶ Birçok davranışta olduğu gibi, zorbalıkta da anne babaların çocuk yetiştirme tutumları büyük rol oynamaktadır. Yaşamın ilk yıllarında başta anne olmak üzere her iki

12 YAVUZER, H., Çocuk Psikolojisi, Remzi Kitabevi, İstanbul 1999.

13 İÇLİ, T., Kriminoloji, Bizim Büro Yayınları, Ankara 1999.

14 SOYASLAN D., Kriminoloji, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yay., Ankara 1998.

15 BESAG, V., Bullies and Victims in Schools, Open University Press, Philadelphia 1995.

16 MARTİN, M. ve GREENWOOD, C. W., Çocuğunuzun Okulla İlgili Sorunlarını Çözebilirsiniz. (Çev. Fatma ZENGİN DAĞIDIR), Sistem Yayıncılık, İstanbul 2000.

ebeveynin çocuğa olan yaklaşımları ileriki yıllardaki zorbalığın belirleyicisi olmaktadır. Yaşamın ilk yıllarında sıcaklıktan yoksun, sevgisiz ve temel ihtiyaçları karşılanmadan büyüyen bir çocuk, ileriki yıllarda zorba olmaya aday bir çocuktur. Çocuğun aşırı baskı ortamında büyümesi de kurlsız ve aşırı hoşgörölü bir ortamda büyümesi de iyi değildir. Ailesi tarafından şiddet görerek büyüyen bir çocuk, bunu ilerleyen yıllarda arkadaşlarına uygulayacak, her yaptığı hoş görölen, davranışlarının sınırları belirlenmeyen bir çocuk da aynı tavizkarlığı yaşamının ilerleyen yıllarında da görmek isteyecektir.¹⁷

Eğer anne ve baba çocuğunun okul arkadaşlarının uyguladığı şiddet olaylarının kurbanı olduğunu fark ettiyse öncelikli olarak çocuğa karşı olumlu bir tutum geliştirerek işe başlamalıdır. Yapamadıkları üzerinde durarak, "Sen zaten pırsık ve beceriksizin tekisin" gibi ithamlarda bulunmak ona kendini tamamen kötü hissettirecektir. Bunun yerine çocuğa sorun çözme becerilerini öğretmek denenebilir. Kendisine zorbaca davranan kişilere karşı soğukkanlılığını koruyarak tepki de bulunmak, bu davranışları sonucunda onları okul idaresine bildireceğini belirtmek gibi kavga öncesi uygulanabilecek basit yöntemler beraberce belirlenebilir. Karşılaştığı büyük ya da küçük her türlü zorbalık ve şiddet olayını tehdit ediliyor bile olsa mutlaka okul idaresine ve aileye bildirmesi gerekliliği üzerinde durulmalıdır. Çünkü böyle durumlarda bir çocuk için en güvenilir şey yardım alacağı bir yetişkinin varlığını bilmektir. Çocuğa yalnız olmadığı hissettirilmelidir. Eğer çocuk, okula gelip giderken bu durumlarla karşılaşıyorsa onu bir süre bir yetişkin getirip götürülebilir ya da servisle gidip gelebilir. Ayrıca çocuk kendisine destek olacak bir arkadaş çevresi edinme noktasında yüreklendirilmelidir. Kabadayılar genellikle yalnız, arkadaşı olmayan, çekingen çocuklara saldırırlar. Bunun için çocuğun okulda beraber olduğu, evden okula beraber gelip gittiği arkadaşlarının olması çok önemlidir. Son olarak her durumda olduğu gibi bu durumda da okul idaresi, çocuğun öğretmeni ve okul rehber öğretmeni ile işbirliği yapılması unutulmamalıdır.

3.2.4. Çocuğunuza Sorumluluk Kazandırma

"Ali, okula başladığından beri müthiş dağınık! Eskiden küçüktü her şeyini ben yapıyordum ancak artık koca adam oldu. İlköğretim 2. Sınıfa gidiyor ama hiçbir sorumluluğu üzerine almıyor. Ödevlerini öğrenmeden eve geliyor, bu yüzden her akşam öğretmenine telefon ediyorum. Çoğu kez kitaplarını okulda unutuyor ve gidip arkasından toplamak zorunda kalıyorum. Sadece okulla ilgili konularda değil, evde de aynı. Yatağını hafta içi toplamasını beklemiyorum zaten ama hafta sonları bile ben topluyorum."

Sorumluluk, çocuğun yaşına, cinsiyetine, gelişim düzeyine uygun görevleri yerine getirmesidir. Sorumluluk sadece ders çalışmak, odayı toplamak, oyuncakları toplamak değildir. Çocuğun yaptığı bir davranışın sorumluluğunu alması oldukça önemlidir.

Çocuklara sorumluluk eğitimi verirken dikkat edilecek bazı önemli noktalar vardır. Öncelikle çocuğa yaşına ve gelişim düzeyine uygun sorumluluklar verilmeli ve çocuğun sorumluluklarını ne ölçüde yerine getirdiği kontrol edilmelidir. Çocuk sorumluluğunu yerine getirince vakit ge-

17 LANTIERİ, L. ve PATTİ, J., Waging Peace in Our Schools.: Beacon Press, Boston 1996.

çirmeden takdir etmek çok önemlidir. Çocuğa verilecek sorumluluklarda ona seçim yapma fırsatı verilmelidir. Bu sorumluluğu ne şekilde yerine getirmek istiyor, sorumluluğunu yerine getirmek mi yoksa getirmemesi durumunda karşılaşılabileceği sonuçlarla mı yüzleşmek istiyor bu seçimlerden bazılarıdır. Çocuk seçimini yaptıktan sonra, anne baba onun adına sorunu çözmeye kalkışmamalı ve bu davranışlarında tutarlı olmalıdırlar. Örneğin, çocuk ev ödevini unutmuşsa ve bir arkadaşını ya da öğretmeni arayıp öğrenmekten ısrarla kaçırırsa öncelikle çocuğa seçim hakkı verilmelidir, ödevini öğrenmeyi ve yarın sınıfa hazır bir şekilde gitmeyi mi tercih ediyor yoksa ödevini yapmamış olması sonucunda arkadaşlarının önünde küçük düşmek, öğretmeni tarafından ceza almak gibi sonuçları mı tercih ediyor iyice belirlemesi istenmelidir. Eğer çocuk ısrarla ödevini öğrenmekten kaçırırsa ancak anne ya da baba bir süre sonra dayanamayıp öğretmeni arayarak ertesi günün ödevini öğreniyorsa çocuk sorumluluk davranışını öğrenemeyecektir. Bunun için uygulanan yöntemde tutarlı olmak çok önemlidir.

Bazen de çocuklar sorumluluklarını yerine getiremezler çünkü sadece bunu nasıl yapacaklarını bilmiyorlardır. Bu yüzden çocuktan beklenen davranışın ona öğretilmesi çok önemlidir. Ondan odasını toplaması isteniyorsa ancak saatlerce odasında kalıp yine de toplamayı beceremeyerek ağlayıp odayı terk ediyorsa bir iki kere ebeveyn ile birlikte toplamak sonra birkaç kere de onun toplaması esnasında yanında bulunarak yönlendirmeler yapmak sorunu çözmeye yeterli olabilir.

3.2.5. Çocuğunuzun Okuma Alışkanlığının Kazandırılması

“Meltem, 4. sınıfa gidiyor. Matematik dersinde çok başarılı olmasına rağmen, kitap okumayı bir türlü seveemedi. Bu yüzden okuma gerektiren tüm derslerde başarısız oluyor. Ona evdeki kütüphaneden tüm kitapları alıp okuyabileceğini söylüyorum ama hiç birine ilgi göstermiyor.”

Okul çağındaki çocukların %10'luk bir kısmında okuma problemi var ve daha da kötüsü yeni nesil kitap okumanın gerekliliğine inanmayarak yetişiyor. Çocukların ilgileri farklı farklıdır ve her çocuğun bir kitap kurdu olması beklenemez ancak temel eğitim becerilerini öğrenmek ve hayata dair yeni kavramları takip etmek için okuması gerektiğinin bilincinde olması beklenmelidir.

Eğer çocuk, yaşlarından daha kötü ve daha yavaş okuyorsa, okuması gereken metinlerden mümkün olduğunca kaçmaya çalışıyor, anne ve babasından metni kısaca özetlemesini istiyorsa ve okusa bile okuduklarını hatırlamıyor ve anlatamıyorsa çocuğun okuma problemi var demektir ve mutlaka ilgilenilmelidir.

Çocuğa kitap okuma konusunda ısrar edilmeden önce yapılması gereken iki temel sağlık taraması vardır: görme ve işitme taramaları. Belki de çocuk, sadece kitapta yazanları net göremediği için okuyamıyor ya da sesleri tam duyamadığı için okumayı bir türlü öğrenemiyordur. Eğer görme ve işitme ile ilgili bir problem olmadığı bir uzman doktor tarafından teşhis edildiye, evde yapılacak çeşitli etkinliklerle çocuğa ortalama bir okuma sevgisi kazandırılabilir.

Öncelikle çocuğa istediği bir kitabı seçmesi konusunda izin verilmelidir. Kitap okumayı sevmeyen bir çocuğa kitap okuma alışkanlığı kazandırılmaya çalışırken yapılabilecek en temel yanlışlardan biri onu hiç ilgini çekmediği bir konuda okumaya zorlamaktır. Tabii ki hayat boyu hep

sevdiği eserleri okuyacak değildir ama en azından kitap okuma alışkanlığı kazanmaya çalışırken bu hakka sahip olmalıdır. Çocukla beraber kitabı incelemek, resimlerine bakmak, kitabın ne hakkında olabileceğini tahmin etmeye çalışmak okumaya başlamadan önce onun ilgisini uyandırmaya yarayacak ve çocuğu okumaya yönlendirecektir. İlk etapta kitabı ebeveyn okumaya başlayabilir ve belli bir yerden sonra çocuğun okumaya devam etmesi istenebilir. Çocuğun yorulduğu yerlerde kitabı tekrar ebeveyn alır ve kitap bu şekilde işbirliği içerisinde bitirilir. Kitap okuma alışkanlığı kazandırılmaya başlanırken kısa, resimli ve bir okunuştaki bitecek kitaplardan başlamak daha etkili olacaktır. Kitabın belli kısımlarında aralar verilerek çocuktan ne anladığını anlatması istenebilir. Ayrıca kitapla ilgili sorular sorularak ilgisi canlı tutulabilir. Kitap bittikten sonra, yazmayı bilen çocuklardan kitabın bir özetini çıkarması istenebilir. Öğretmenle de yapılacak işbirliği sonucunda çocuk okuduğu kitabı sınıfta arkadaşlarına anlatırsa bu da motive edici bir unsur olacaktır.

3.2.6. Yalan Söyleme

“Lise son sınıfa giden kızım Çiğdem, bugün okuldan geldiğinde bana sanılarak hiç arkadaşı olmadığı için ağladı. Oysa şimdiye kadar hiç böyle bir şikâyeti olmamıştı. Bu sene de çok iyi dostlukları vardı. Birden bire gösterdiği bu duygusallığı anlayamadım. Bu konu ile ilgili onunla konuşmaya çalıştıysam da kendisini odasına kapattı ve konuşmaktan ısrarla kaçındı. Ancak akşama doğru okulun rehber öğretmeninden bir telefon aldım. Çiğdem’in bugün arkadaşlarıyla tartıştığını ve olayın sebeplerini incelediğinde kızımın arkadaşlarına düzenli olarak gerçek olmayan hikâyeler anlattığını, onları bu hikâyelere inandırdığını ancak yalan söylediğinin anlaşılması üzerine arkadaşlarının kendisinden uzaklaştığını öğrendiğini söyledi.”

Yalan söylemek, yanlış olduğunu bilmemize rağmen hepimizin zaman zaman başvurduğu bir sorun çözme yöntemidir. Ancak yalanlar, kısa süreli olarak sorunu çöze de genellikle uzun bir zaman diliminde yeni sorunlara sebep olurlar. Çocuklar da yetişkinler gibi yanlışlığını biliyor olmalarına rağmen bazen yalana başvurabilirler. Ama bu başvurma sürekli devam ediyorsa, yalan çocuğun en sık başvurduğu sorun çözme yöntemiye ve daha da kötüsü yalanı sadece bir sorunu çözmek için kullanmıyor, etrafının ilgisini çekmek için ya da hiçbir sebep yokken bile yalana başvuruyorsa ortada ciddi bir problem var demektir.

Anne ve babalar yalan noktasında çocuğa yardım ederken, öncelikle kendi alışkanlıklarını gözden geçirmelidirler. Çocuklar yalan söyleme davranışını çok büyük ölçüde küçük yaşlarda ebeveynlerinden öğrenirler ve yaşam boyu da onlardan öğrendikleri bu alışkanlığı devam ettirirler. Eğer anne ve baba konuşmak istemedikleri biri telefonla aradığında çocuğa “Babam/annem evde yok de” ya da cebinde parası olduğu halde borç isteyen birine “Param yok, olsaydı verirdim” diyorlarsa çocuk da ister istemez her zor durumda yalana başvuracaktır. Bunun için öncelikle çocuğa yalan söylemek evde mi öğretildi, bu tespit edilmeli ve eğer sorunun temeli anne babadan kaynaklanıyorsa öncelikle anne ve baba kendi davranışlarını değiştirmelidirler. Ardından çocuğa yalan söylemek yerine uygulayabilecekleri farklı sorun çözme teknikleri öğretilmelidir. Belki de bundan daha öncelikli olarak çocuğun niçin yalan söylediğinin tespit edilmesi fayda sağ-

layacaktır. Çocuk bir ihtiyacını karşılamak için mi, etrafında ilgi çekmek için mi, yoksa bir problemi çözmek için mi yalana başvuruyor? Çocuğun yalan söyleme davranışının altında yatan sebepler tespit edilmeli ve bunlarla ilgili olarak çocukla konuşulmalıdır. Bu konuşmalarda çocuk kesinlikle yalancılıkla suçlanmamalı ve aşağılanmamalıdır. Ardından yalan söylemek hangi durumla ilgiliyse, o duruma yönelik alternatifler geliştirilebilir. Çocuğa yalan söylemek yerine geliştirdiği farklı çözüm önerileri ile ilgili olarak ödüllendirilme fırsatı verilmesi yeni davranışların pekiştirilmesi için önemlidir. Bunun için çocuğun geliştirdiği yeni teknikleri kullanabileceği fırsatlar sunulabilir ve çocuk yalan söylemeyerek farklı bir çözüm yolu kullandığında ödüllendirilebilir. Çocukla birlikte yapılan bu anlaşmadan öğretmen de haberdar edilmeli ve okulda da yalan söylememe davranışının pekiştirilmesi desteklenmelidir. Ancak tüm bu çalışmaların sonunda çocuk yine de yalan söylemeye devam ediyorsa anne ve baba çocuğa kırgınlığını, kızgınlığını ve uğradığı hayal kırıklığını göstermelidir. Bunun yanı sıra, çocuğa sevdiği bir etkinlikten men edilme gibi cezalar da verilebilir. Çocuk söylediği yalanların doğuracağı olumsuz durumlara mutlaka katlanmalı ve yaptığı yanlıştan dolayı pişman olmasına fırsat verilmelidir.

3.2.7. Çocuğunuz Küfür Ediyorsa

“Öğretmeni; Mehmet’in okulda arkadaşlarına sürekli küfür ettiğini, bazen derste bile hoşuna gitmeyen bir durum olduğunda hemen küfür ederek karşılık verdiğini, bunu alışkanlık haline getirdiğini söyledi.”

Anne ve babaları çocukları ile ilgili olarak kaygılandırıan en önemli konulardan biri de çocukların konuşmaları sırasında arkadaşlarına ya da bir yetişkine ulu orta savurduğu küfürlerdir. Anne ve babalar yaşadıkları bu yoğun kaygı sebebiyle çocuğu küfür etmemesi konusunda sürekli uyarırlar ve tüm dikkatlerini çocuğun ettiği küfürlere yöneltirler. Çocuklar da dikkat çekmiş olmanın verdiği hazla küfür etmeye devam ederler. Oysa küfür karşısında uygulanabilecek en iyi yöntem, küfrü görmezden gelmektir. Çocuğa söylediği sözün anlamı, niçin yanlış olduğu ve hoşna gitmediği anlatıldığında, bu şekilde konuşmanın onu arkadaşlarından uzaklaştıracağı gibi sonuçları açıklandığında ve ettiği küfrün yerini karşılayabilecek güzel sözler öğretildiğinde artık çocuğun küfür davranışına olan dikkat ve ilgi azaltılmalı, çocuğa kullandığı sözleri unutması için süre tanınmalıdır. Eğer evde küfür eden bir yetişkin varsa ve çocuk o kişiyi modelleyerek küfür ediyorsa, öncelikli bu davranışı sergileyen yetişkinin kendi davranışına son vermesi gerekmektedir. Anne babalar çocuklarının küfür etmesi ile ilgili olarak genellikle çocuğun arkadaş ortamlarını sorumlu tutarlar ve kullandıkları ilk yöntem de çocuğu arkadaş ortamlarından uzaklaştırmaya çalışmak olur. Oysa bu durum çocuğun sosyal gelişimine zarar verir. Eğer çocuğun olumsuz arkadaşlıkları olduğu gözlemlendiyse çocuğu akranlarından uzaklaştırmak değil, ona alternatif arkadaş ortamları sunmak faydalı olacaktır.

KAYNAKÇA

- ASLANARGUN, Engin, **Okul-Aile İşbirliği ve Öğrenci Başarısı Üzerine Bir Tarama Çalışma**, Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 18, 2007.
- BERGER, Hepworth , **Eugenia, Parents As Partners In Education Families and Schools Working Together**, Sixth Edition, , Pearson Merrill Prentice Hall, New Jersey 2004.
- BESAG, V., **Bullies and Victims in Schools**, Open University Press., Philadelphia 1995.
- DİFFLY, Deborah, **Teachers and Families Working Together**, **Pearson Education**, United States of America 2004.
- ERSOY, Özlem, **Aile Katılım Çalışmaları**, 36-72 Aylık Çocuklar İçin Yıllık Plan Örnekleri ve Aile Katılım Çalışmaları (Yayıma Hazırlayan; Prof. Dr. Esra Ömeroğlu). Morpa Kültür Yayınları, İstanbul 2003.
- FRİDEL, J. C., **İyi Ebeveynlerin Yaptığı En Kötü 7 Şey** (Çev. Tuğba Şahin), İstanbul: Kariyer Yayıncılık, İstanbul 2003.
- GÜMÜŞELİ, Prof. Dr. Ali İlker, **Ailenin Katılım ve Desteğinin Öğrenci Başarısına Etkisi**, Özel Okullar Bülteni, 2/6, Eylül 2004.
- İÇLİ, T., **Kriminoloji**, Bizim Büro Yayınları, Ankara 1999.
- KANDIR, Adalet, **36-72 Aylık Çocuklar İçin Okul Öncesi Eğitim Programlarının Hazırlanması**, Kök Yayıncılık, Ankara 2002.
- Komisyon, **İlköğretim 1-5. Sınıf Programları Tanıtım El Kitabı**, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Eğitim Öğretim ve Program Dairesi Başkanlığı, Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi, Ankara 2005.
- LANTIERİ, L. ve PATTİ, J., **Waging Peace in Our School**, Beacon Press, Boston 1996.
- MACNEİL Angus; PATİN Melissa, **The Principle's Role İn Improving And Sustaining Parent Involvement**, 2005.
- MARTİN, M. ve GREENWOOD, C.W., **Çocuğunuzun Okulla İlgili Sorunlarını Çözebilirsiniz**, (Çev. Fatma Zengin Dağıdır), Sistem Yayıncılık, İstanbul 2000.
- NAVARO, L., **Gerçekten Beni Duyuyor musun?**, Remzi Kitabevi, İstanbul 2003.
- ÖMEROĞLU, Esra; CAN Yaşar Münevver, **Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi**, Nisan, Yıl:6, Sayı:62 2005.
- PEHLİVAN, İnayet, **Eğitim ve Okul Yöneticiliği El Kitabı**, "Okul Çevre İlişkileri" Editör: Yüksel Özden, Pegem A Yayıncılık, Ankara 2005.
- REDDİNG, Sam, **Parents and Learning Educational Practices Series-2**, International Academy of Education& International Breau of Education. PCL, Switzerland, Unesco 2000.
- SEÇKİN, N.; KOÇ, Gürcü, **Okulöncesi Eğitimde Okul-Aile İşbirliği**, Yaşadıkça Eğitim, S: 51 1997.

- SOYASLAN D., **Kriminoloji**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yay., Ankara 1998.
- ŞAHİN, Tezel Fatma; Ünver, Naim, **Okul Öncesi Eğitim Programlarına Aile Katılımı**, Kastamonu Eğitim Dergisi Cilt:12, No:1 2005.
- TUTKUN, F. Ömer; KÖKSAL, Ayşe Elâ, **Okul Aile İşbirliğinde Yeni Yaklaşımlar**, Eğitim Araştırmaları, Sayı: 8, Yıl:2, 2002.
- WARTON, P. M., **The Forgotten Voices in Homework: Views of Students**, Educational Psychologist, 36(3), 155–165. Lawrence Erlbaum Associates, Inc. 2001.
- YAVUZER, H., **Ana-Baba ve Çocuk**, Remzi Kitabevi, İstanbul 2004.
- YAVUZER, H., **Çocuk Psikolojisi**, Remzi Kitabevi, İstanbul 1999.
- YİĞİT, Birol; BAYRAKDAR Mehmet, **Okul-Çevre İlişkileri**, Pegem A Yayıncılık, Ankara 2006.